

VOL. 3.

సంపుటము, ౫

మొదటి పట్టణము, 1918 సం॥ అక్టోబరు నెల 3 వ తేది గురువారము

కాళియ క్రి నా ము నం న త్ప ర ఖా ద్ర వ ద బ ము శ చ తు ర్థ శి గర.

No 154

సంచిక ౧౫౪

The Glory of Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested on to thi [669]

Electruss (A. P. DEPTT) Sol Agency for thi East, Batala (Punjab) India.

అమృతంజనము

చక్కని చర్మము నకు సీసా 1-కి రు 0.8-0.

శరీరమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.

అమృతంజనము

చర్మమున మామృతము.

చర్మమున మామృతము.

చర్మమున మామృతము.

చర్మమున మామృతము.

ఆత్మజీవనము

శరీరమును విడచిన తరువాత ఆత్మజీవనము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.

మోహిని తైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(రిజిస్టర్డ్) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్)

చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.

చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.

చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.
చర్మమున మామృతము.

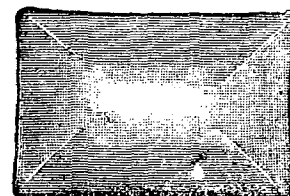

సోమయోజనము: అంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ సెం. 155, బాన్సువాసీపురి వీధి, బొంబాయి.
మద్రాసు యేజంటు:— మెహతా పురస్కారము, వైశాఖవారము, మద్రాసు

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

వీటియందును కొంతయొక్క మరచిలను తీసివేసి
కావలసినవారు గాలిని పంపుకొని మరచు మునుపటివలె బిగిం

చిన యెడల మిక్కిలి సౌఖ్య
కరమైన తలదిం దగును. ఆ
కర్మరతేనెపై మరచుతీసిన
గాలియంతయు పోయినట్లే
జేబులో గాని వొడియందు
గాని యుంచుకొనవచ్చును.
ఇది శిరోబాధ గలవారికిని,

ప్రయాణీకులకును తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల
ప్రయోజనకరమైనది. ఒకసారిపరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందును.
తలదిండు 1-కి అకాలు 0.8-0, తలపొల్పు ప్రత్యేకము.
(536) చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
సెం. 6, వెంకటేశమఱ్ఱివీధి, సామాకారుపేట, మద్రాస్.

బొంబాయి పార్శ్వ ఇమిలేషను పట్టుచీరలు.
సాగనైనది! గట్టిరంగు గలది!! వెల సరసమైనది!!!

16 మూరలు నిడుపును, 2 1/2 మూరలు
వెడల్పుగల చీరలను మేలైన రకములు
చక్కని నేతతో తయారుచేసి పంపుదు
ను. చీరలు అనేకరంగులు గలవు. ఈ
చీరలు తీసి ఉపయోగించిన పిమ్మట
దాని యొక్క యోగ్యతను చక్కగా
చెప్పవచ్చును. (1142)
1 చీర 16 మూరలు రు 7-8-0
1 చీర 18 ,, 8-8-0

మీరు ఆర్డరు చేయునపుడు
కావలసిన రంగును దయచేసి వ్రాయవలెను.
బాలామణి మాంగ-చీరలు రు 4-8-0
మధుర బుట్టా-చీరలు 6-0-0
చంద్రకలా-చీరలు బెంగుళూరు-చీరలవలెనుండునది 12-0-0
సావిత్రి సరిగ-చీరలు 8-0-0
కంది గంటిమా-చీరలు 6-8-0
అసలుపట్టు గోహర్ బాను-చీరలు 25-0-0
4 చీరలు ఒకేసమయమున తీయువారికి తపాలాఖర్చు ఉచితము.
శ్రీ సుందరలక్ష్మి అందు కో,
1142 2, రామానుజ అయ్యర్ వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1-7-18 మొదలు చందావివరము.

చందా సం॥ కు	రు.	18-0-0	18-8-0
6 మాసములకు	9-0-0	9-12-0	
3 ,,	4-8-0	5-8-0	
1 ,,	1-8-0		
వి. పి. ఖర్చులను కేరే తమకు భరించవలయును. లోకలు చందాదారులకు మాత్రము			
దినపత్రిక చందా సం॥కు	15-0-0		
... .. 6 మాసములకు	7-12-0		
... .. 8 మాసములకు	4-0-0		
... .. 1 మాసమునకు	1-8-0		
విడిపత్రిక,	0-8-0		
చందా సం॥ కు	3-0-0	4-0-0	
మేనేజరు : ఆంధ్ర పత్రిక.			

నెల్లూరు గ్రంథాలయసభ.

గ్రంథమసమావేశము సంగమునందు జరుగుట.

నెల్లూరు జిల్లా సంగమునందు నెల్లూరుమండల గ్రంథాలయ ప్రధానసభ కడవి నెల 28 వ తేదీన ఆంధ్రవాల్మీకి యగు వానిలికొలను నుబ్బరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది. మాతృప్రార్థనముతో సభోపక్రమణ మైనది. సన్మానసభాధ్యక్షులగు నూరా వేంకటసుబ్బారావుగారు సభ్యులకు స్వాగత మిచ్చించిరి. వారి యుపన్యాసమునండి క్రిందిభాగములు విశదీతములు:—

జిజ్ఞాస, ఆసంతృప్తి అకాంతి వృద్ధికి మూలదీపములు. ఈ జిజ్ఞాసచేతనే ఉపనిషత్, శ్రుతి, స్మృత్యాదులు వెలువడెను. ఈయసంతృప్తిచేతనే బ్రాహ్మణులు, శింకరాచార్యులు లోనగువారు నూతన మతోద్ధారకు లగుటకు కారణభూతు లైరి. అకాంతిచేతి పాశ్చాత్యజ్ఞేయములందు సయితము, శాంతిని, స్వాతంత్ర్యమును, సర్వవస్తువులకలయముల వాణ్ణింపసాగిరి. మానవుల సకల ప్రయత్నములు వైవాదిని జయించుటకొరకై యున్నవి. అదినుండియుఁ జేసిన ప్రబలప్రయత్నములు సంతోతులవారికి జ్ఞానరూపముగ సరిగమించుచున్నవి. ఈ జ్ఞానమును బోషించుటకు నేటిదినము మూడు సదుపాయముల వారసియున్నాడు.

మనుజుల మనంబులు వికాసము చెందినప్పుడు, భావములను సాంజ్ఞ్యలచే వ్యక్తీకరింప వలసినవైనను. ఈసాంజ్ఞ్యతే భావమై వాఙ్మయమును వృద్ధిచేసెను. ఈవాఙ్మయము బాధ్యారా సంతతివారినుండి సంతతివారికి వేదములు మొదలైన గ్రంథములు నిలవఁ బెట్టబడినవి. వేదవాఙ్మయ లోనగు మహర్షులు, జ్ఞానమును రక్షించుటకై సలిపిన మహాప్రయత్నములలో లిపిరూపములగు సంకేతములచే దివ్యజ్ఞానమును జెట్ల పట్టబడినదను, శిలలవైనను, లోహములవైనను, కాసనరూపములుగను, మండలివైనను, తాళ పత్రములవైనను సంక్షిప్తము సేసిరి. ప్రజాభివృద్ధి యగుకొలఁదియు నూతనదేశముల వాక్రమించుట యనివార్యము లయ్యెను. అర్జించుచున్న జ్ఞానమును వ్యాపనముచేయుట కష్టసాధ్యమయ్యెను స్థితియందు మహాపురుషులు ముద్రితరూపమున జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుఁ బ్రయత్నించిరి.

విరామములేక కృషియును వ్యవసాయకులను సోమరితనముచేతను, చెడ్డవృత్తులచేతను గాలముఁ గడపు బుద్ధిహీనులను సహితము వాకర్షించి జ్ఞానోపదేశము సేయుట కనేక మార్గములు గలవు. అందు వార్తాపత్రికలు, వివిధరకముల గ్రంథములు, ధర్మోపదేశమునకై యుంచవలయు విషయాలకు శ్రద్ధకలుగుటకు వార్తాపత్రికలనుండి విషయములజరుపుచు, వారికి ఉత్సాహము పుట్టునట్లు కలసిమెలసి ముచ్చటించుటయు, పూర్వగ్రంథములనుండి రాగయుక్తముగఁబోడి వారికి బోధించవలయును. మఱియు, నవీన పాశ్చాత్యవాగ్ధికతా వ్యామోహములై లోకవ్యవహారముల యందు కేవలము ధన కాంక్షచే వ్యాపారసంబంధము గ వర్తించుచు, సారమార్గముచే సంచరించి జ్ఞానమునుబడసి నిజమైన భారతీయుల మనిషియై కొనవలయును.

వెద్దల నవృద్ధివృద్ధులు రావించి గ్రామస్థుల కుపన్యాసము లిప్పించుచుండవలయును. వివిధవస్తువులను చేకూర్చి వానిప్రాముఖ్యమును వెలిబుచ్చవలయును. వాని సంయోగమువలని లాభములను, మార్పులను గ్రామమున కుపయోగించవలయును. వీనియందు యుక్తియుక్తముగ జనోపయోగములగు విషయముల గుఱించియు బోధచేయుట కెక్కువ యవకాశములు గలుగుచున్నవి.

మరియు, శతభావలకు తెఱపొందింపఁ జేయుటయు, కర్తవ్యమైయున్నది. భావములగుల పండితులైనను, భావజ్ఞానము లేనిది, రంజిల్లినవారు. కాన మన యాంధ్రభాష సంస్కృతముతో మైత్రిగలిగినందునఁ బ్రఖ్యాతిగొంది ప్రజలను రంజింపఁజేయుచున్నది. చిరకాలము క్రిందటనే ఆంధ్రభాష “శతభావలకు నీతెడఁగు తెన్ను” అని కవిపుంగవులచేఁ గొని యాదంబడి యున్నది. ఇట్టి యాంధ్రభాష ఉన్నతదేశములందుండియు, భావను అభివృద్ధి గావించుటకుఁ బెట్టబడిన దివ్యస్తులలో ప్రఖ్యాతి గాంచియు, ఉద్బంధ కవనయందు పాశ్చాత్యముతోఁ దోడ్పడుటయు గవివర్యులకు, పండితులకును బూజించుటకుమాటుగ చెట్టుచెడి కొండయూతిపించెను నాకానగరీతి గ్రామ్యభాష చేతమునకు యోగ్యుని వారు లాడువారు మాతృభాషాపాపితులు గారని వేటుగ జెప్పనక్కరలేదు.

కారదానిలములు, వివిధవాతులవారి వ్యవస్థలను, ధర్మములను, కర్తవ్యములను, వివిధవృత్తులను వేటతెల్లముఁ జేయుచున్నది. కాన మన సమదాయపు వ్యవహారములందు ఎక్కువ యుపయోగ కారులై పరిణమింపగలవు. గ్రంథాలయములు స్థాపించినకొలది, కారదాని కటాక్షముచే నజ్ఞానము పోసి వికమత్యమునేకూర్చి గ్రామములోని యంతరికలమములు నిర్దింపగలవు. గ్రామస్థులు వివేకులై, కలహములచే న్యాయస్థానముల కెక్కి ధనవ్యయము సేయుఁ గ్రామములో వివిధవిషయములను బంచాయతీములముగ బరిపాలించుకొనుచు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముగ స్వల్పసంస్థానములవలె వృద్ధిచెందగలవు దేశసేవకు మార్గదర్శకులకాగలవు కాన గ్రంథాలయవ్యాపనమునకై సర్వప్రయత్నములు సలపవలయును. సంచార గ్రంథాలయములచే మంచుదలములోని ముఖ్యపట్టణములకు ను, తాలూకా ఫిరకా పట్టణములకును పరస్పర సంబంధముఁ గలగఁజేసి, అమెరికా, బనోదా, సంస్థానములలో జరుపు రీతి గ్రంథాలయోద్యమమును జరుపుట యత్నమును. కాని స్వజాతీయసంస్థానములవలె మన కవికాశములు లేకుండుటయే గాక, రాజాదరణ సహితము తగినంత లేకయున్నది. కాన స్వయంసహాయముచే మన మియద్యమమును నిర్వహింపవలసియున్నది.

గ్రామ సమదాయమునకు సంబంధించిన వీధు, కంచెలు దొడ్లు, లోనగువానినుండి వచ్చు వరుంబడి, మనలో నిరంకుశాధికారము గల యొకరిద్దరిచే వసూలు చేయఁబడి, నీతి బోధకు మాటు దుర్ వ్యవస్థల కవకాశముగలిగించు బాహులుటలు, భాగవతసేవలు, ఉద్యోగస్థులకు నియంత్రణసిన మామూళ్లకును, లంచములకును, మిగతవైకమును తెల్పుఁజూపకయే స్వాధీనముకొలుకు వినియోగపడుటయు తటస్థించుచున్నది. ఈ మొత్తమును గ్రంథాలయముల కార్యనిర్వాహక సంఘమున కర్పించిన వారు వలయు వానికి కచ్చెట్టి, మిగతమొత్తమును గ్రంథాలయనిర్వహణమునకు వినియోగపరుచుట లాభకరముగ నుండును.

సదుద్దేశములతో దేవాలయములను స్థాపించి, భక్తులచే జీవనముల సేర్పాటు చేసినను, దుర్వ్యయములకును, ఉత్సవాదులయందు యనావశ్యకములగు వ్యయముల పెట్టుట మామూలైయున్నది. దేవాలయములందు, మఠములు, సంస్కృత, వేదపాఠశాలలఁబోషించుట మానివైచిరి. ఇందుకల్ల రాదగిన ధనమును ఈయద్యమమున కుపయోగించుట భావ్యము.

నూరుపుల్లయందును, నివాసోది కార్యముల యందు వ్యాపారములయందు రాదగిన లాభములలో కొంతభాగమును, గ్రామములోని కొలగారముకల్ల వచ్చు వరుంబడియు, లోనగు వాదాయములచే గ్రంథాలయోద్యమము వ్యాపనము కాగలదు.

ఆంధ్రోద్యమ ప్రారంభమొదిగ యాంధ్రదేశమున నూతన శక్తి వ్యాపించినది. కామ్యాధ్యక్షులకు శక్తిసాధనము లావశ్యకములు. ఘనకార్యములు త్యాగయంత్రములై యున్నవి. కీర్తిఘన కార్యములవలల బడయవచ్చు. గలిగించినను సజీవులుగాఁ జేయునది కీర్తి యైయున్నది. కీర్తిశేషములుగాఁ జేయునది కారదాలములు లైయున్నవి. ప్రస్తుతమున కార్య శూరత్వమునకు శక్తిజాలక వాక్ప్రాధియతో జరిపింపఁబడు గాజకీ యాది సభలవలెగాక, కార్యకూరులై గ్రంథాలయములు వెలుగుచున్నవి. ఆంధ్రపత్రికాధిపతియగు శ్రీకాశీనాథుని వాగ్వేరరావుగారి నడుపుతీతరుణమున స్ఫురణకువచ్చుచున్నది. “గ్రంథాలయప్రతినిధులు కార్యకూరులుగాని వాక్పూరులుగారు. వ్యయం సహాయవలంబులుగాని నివేదనాసంబులుగారు. త్యాగపరులుగాని స్వాధీనరులుగారు; సేవానిరతులుగాని లాభార్థులుగారు. మాతృభాషాభిమానులు గాని, మాతృభాషా నిరపేక్షులుగారు.”

వారి యుపన్యాసానంతరము నెల్లూరునా ప్రత్యులగు ఎక. రామచంద్రరావుగారు ఆగ్రహుని యెన్నికను ప్రతిపాదించి, వారి గుణగణములను పేర్కొనిరి. కొందరు దానిని బలపఱచివెనుక వానికొలను నుబ్బరావుగారు అగ్రాసన వలంకరించి తమ ప్రారంభోపన్యాసమును చదివిరి. వారి యుపన్యాసమునండి క్రింది భాగములు విశదీతము:

పూర్వము గ్రంథాలయములు లేవని కొందరి యభిప్రాయము. కానిఅది వాస్తవముకాదు. ఇంగ్లీషులో లైబర్ అనగా పుస్తకము. అట్లేకోశకళగ గ్రంథముని మన భూమిలకు వ్రాసిరి. కోశశబ్దమునకు కొన్ని కన్ఠపులుండు భాండవని పేరు. గ్రంథాలయమునకు నులభగ్రాహ్యమగును. కాని కోశశబ్దము సమాజనము. గ్రంథాలయములు పుస్తకములచే నింపబడియున్నవి. పుస్తకములు వాక్యములచే వాక్యములు పదములచేతను పద

ములు అక్షరములచేతను, అక్షరములు ప్రమామములచేతను ఉత్పత్తికాబడినవి. ప్రమామము ఈశ్వరపర్యాయపద మన జడుమన్నదని వెద్దలుచెప్పుదురు. పాశ్చాత్యులు అక్షరములు సాంకేతికపదము లందురు. మనవారు సమాజకారణములచే నక్షరముల చేర్చుచిరిగాని, సాంకేతికములు, గావు. “ఓం” కారము పరబ్రహ్మము. అకసమనందీ కేబిరూపమున వెలువడినది. ‘అ’ కారము వారాయణుని అభిధానము. వేదపుట ‘అ’ కారముయొక్క గుడులు ‘జ’ కారముయొక్క పంపు అంగిరి. అట్లే ఉ కారమును వ్రాసిరి. ఓ కారము. కేవలము సాంకేతికము కాదు. ‘అ’ కార ‘ఉ’ కార ‘ఓ’ కార ‘ఐ’ కారము ‘ఉ’ రూపము ‘ఓ’ క్రింది భాగము. ‘అ’ కారముయొక్క గుడిలోమొకటి, ప్రభాగము. పాశ్చాత్యులు వారి యక్షరములకు కొండ గుర్తులు పెట్టిరి. మహారు అక్షరముల నుపాసనసేసివారు. ఇప్పుడు దాని నెరుగక, మనోబాహుళ్యముల దైవస్వరూపమును మరచివారు. కావున అక్షరసమామామగు పుస్తకములకు సరస్వతీరూపము కల్పించి పూజించుచున్నారు. అక్షరముల వినియోగము తెలిసినవారు మాత్రగ్రంథములగు వేదాదులను వ్రాసిరి. తిర్వాత్త కవులు అభ్యుదయకై వ్రాసిరి. పిమ్మట కామ్యమునకై వ్రాసిరి. ప్రయోజన రహితమగు గ్రంథములు వెలువడ సాగినవి. అందుచే భావము, సర్వమును నశింపసాగెను. ఇందుచేత కోశములు అనాదినుండి వచ్చినవి. ‘లిపి’ అనాదినుండి రాలేదని కొందరి అభిప్రాయములు వారితో నే నేకీభవించుటలేదు. పూర్వము ప్రతివానికిని విద్య తెలిసియుండెను. రామా యణము నందు నిదగ్ధనములు వెక్కులుగలవు. శీఘ్ర, గీతి, శిరక, కదిపి (వ్రాసి చదువువాడు) అర్థభావములను భిన్నములు గల్పించుచు అమితదోషమును గల్పించుచున్నాడు. ఆగ్రంథముగు రామాయణమున అంజనేయులచేతీతి రాములవారిచ్చిన యంగరము వై వ్రాసిన అక్షరములవలనే శ్రీరాములవారి యంగరముని నీతాడవి కనిపెట్టెను. ఇట్టి నిదగ్ధనములు యశక గ్రంథముల యందనేకమోట్ల గానవచ్చుచున్నవి. అదికాలమునుండి లిపి యుండినదిగాని, తరువాత పుట్టినదికాదు. ఇప్పుడు లైబ్రరీ యెక అనగా కోశాచార్యుడుకాదు, పుస్తకములను కాపాడువాడు. పూర్వము కోశములనుజరిగి ఆచార్యులైరి. ప్రతియోచార్యునికద్ద కోశములుండెడివి. ఇట్టి యాచార్యులయితే కోశము లనేకములు శతకమునకు యుండెడివి. శంకరాచార్యులు, రామానుజుల కాలమున అనేకకోశము లుండెను. రామానుజుడు కాశీనరహనందలి కోశములను జూచి భావ్యము వ్రాసెను. కోశరక్షణము ఈ కోశములు మహమ్మదీయుల కాలమున నశించెను. ఆంధ్రదేశమున మాత్రము రక్షింపబడెను. తంజావూరు, విజయనగరములందలి కోశములు ఆంధ్రకోశములు. అరణదేశమునందు సహితము ఆంధ్రకోశము లుండుట ఆంధ్రుల భావ్యుని వెలిబుచ్చుచున్నది. అనేక గ్రంథములు వివిధ పాశ్చాత్య దేశములకు గొంపోబడినవి. పేరులు సహితము తెలియని మన గ్రంథము లనేకములు జర్మనీ, మొదలగు దేశముల నలంకరించి వారికి ఉజ్జేషణము కలిగించుచున్నవి. ప్రస్తుతము జర్మను లుపయోగించు యద్ధసాధనములలో అనేకములు మన భారత పర్వములలో వ్రాసబడినవి మనకు తెలియని గ్రంథములు అనేకములు లిఖిత రూపముగ రామబాణములపాలై బడియున్నది. వానిని స్వీకరించుటయు, నకలు వ్రాయుటయు గ్రంథాలయముల కర్తవ్యమై యున్నది. మరియు, ఇట్టి అపూర్వ లిఖిత గ్రంథములను గ్రంథాలయాధికారులకు వెలిపి, అన్యానిని ప్రచురించుటల జేయవలెను.

ముద్రణము వలన విద్య ఎక్కువ వ్యాపించెను. కాని నిజమైన విద్య వ్యాపించుటలేదు. ఆత్మ నికాసము గలిగించుటకు మారు, వాణనమును గలిగించుచున్నది. విద్య అనేకరూపములు కాన, అన్ని జాతులవారును తమ జాతివిద్యను నభ్యసించవలెను.

పుస్తకము తెట్లు చదువవలెను:—ఎక్కువ పుస్తకము లుండినందున చక్కగ జీర్ణించుకొనుట కవకాశము లేకున్నది. కాన చక్కగ వివర్యనజేసిన గ్రంథమును, చక్కగ జదివి జీర్ణించుకొనవలయును.

గ్రంథవిమర్శ, ఎట్టి పుస్తకములకు నడువవలెను?—

(1) చూపున కింపుగలిగించునది. చూచుటకు కర్తవ్యముగనన్న చదువుట కిష్టము లేనివారు సహితము చేబూన నభివృద్ధింతురు. చేబూనిన విషయమును గూడ జూడ నభివృద్ధింతురు కాన జ్ఞానము గలుగవచ్చును.

(2) గ్రంథాలయాధికారి పుస్తకముల విమర్శించి మంచిచెడ్డపుస్తకములను వేరుచేయవలెను.

(8) గ్రంథాలయధికారులు ప్రస్తుతము గ్రంథకర్తలకు చెదల పురగలవలె ప్రకటించుచున్నారు. దేశమునందు అనేక గ్రంథాలయములు ప్రజలచుట్టవి. అట్టియాలో అనేకంబులు మిథ్యాగ్రంథాలయములై యున్నవి. గ్రంథకర్త ప్రభు కణముఃకు వెయ్యిగంపుటములవేసిన యుచితముగా పంపుమని కోరు గ్రంథాలయములకు ప్రభులను పంపించు గ్రంథకర్తయే గ్రంథ ముద్రితముఃకు ఆయన అప్పుడు నిజపుచున్నారు. అందుచే గ్రంథకర్తలకు ప్రోత్సాహము లేక గొప్పగ్రంథములు వెలువడకున్నవి. గ్రంథాలయముల వారు గ్రంథకర్తల ప్రోత్సాహపరుపవలెను.

పుస్తకములు చదువుటవలన లాభము లనేకములు గలవు. గ్రంథముల చదువునప్పుడు ఆనగ భారతాదిగ్రంథములను చదువునప్పుడు చూచి విని కనని ప్రజేశములను విషయములను బోధనాదినీతులచే మనోమార్గమును వికసితముచేయుచున్నవి. మిత్రులవలె మెలగుచున్నవి. జ్ఞానమును ఆర్జించుట యందు అన్నిభాషలయందు పుస్తకములసహితము జదువవచ్చును. క్షీ విలయనిన మాత్మభావమును సంస్కృతమునందు ఉండు జ్ఞానమంతయు దేశభాషలయందు తర్జుమా చేయలేదు. భాషాంతరీకరణమువలన సారము ప్రాప్తుచున్నది. మూలమునందు చక్కగా బోధపడినట్లు భాషాంతరీకరణములవలన యేర్పడిన పుస్తకములవలన బోధపడదు. ఆయనను మూలమునందే అభ్యాసములేవారు భాషాంతరీకరణములయిన పుస్తకములను చదివి జ్ఞానము సంపాదించవలెను గాన వివిధభాషల గ్రంథములను గ్రంథాలయములవారు సేకరింపవలెను అట్టి గ్రంథములు అందు గ్రంథాలయమువలన సర్వసంజ్ఞాములు నివర్తయగును.

జ్ఞానవ్యాపనము:— పుస్తకముల జడివి, నాటకముగను పారికధగను మరయే రూపముగ నైనను విద్యావ్యాపనము సామాన్య జనులయందు గలిగించి, జనులను జ్ఞానవంతులుగ చేయవలయును.

కాలాతీతిమైనందున విషయనిర్ణయక సభ నిర్వించి సభ నాటిక ముగించబడెను.

మరునాడు తిరిగి సభ జరిగి గ్రంథాలయములకు సంబంధించిన తీర్మానములు జరిగినవి. వానిలో ముఖ్య తీర్మానములను వివరించుచున్నాము. నెల్లూరు మండలములలోని గ్రంథాలయములకును కలెక్షనరులములకును లోకము బోధము ముగిసిపోలితేలు ప్రజ్యసాహాయ్యము చేయటకు సదుపాయములను కలిగించవలయుననియు రిజిస్ట్రేషను రుసుములో నిమిత్తము కాకుండ గ్రంథాలయములను రిజిస్టరు చేయించవలసిదనియు బోర్డుపాఠశాలల గ్రంథాలయములను గ్రామజనలకు పయోగపడునట్లు చేయవలయుననియు, పాఠకులు ప్రకటించు ఆరోగ్య, పారిశ్రామిక విషయక ప్రచురములను, జిల్లా శాస్త్రములను ఆంధ్రమునందు ప్రకటించు గ్రంథపట్టికలను గ్రంథాలయముల కిన్నికీటిని సుచితముగ నిర్వహించవలయుననియు సభ వారు పాఠకులను ప్రార్థించిరి.

నెల్లూరుమండల మధ్యమున అనుకూలమైన స్థలమునందు ఆంధ్రభాషయందు ప్రచురింపబడు గ్రంథముల సన్నిధిని ప్రతీకల సన్నిధిని చెప్పవట్టెను ప్రాచ్యులిఖిత పుస్తక భాండాగారమందలి యితర అమూల్యత గ్రంథప్రతుల సన్నిధిని చెర్చి నెల్లూరు మండలమందలి యితర గ్రంథాలయములకు సాహాయ్యభూతముగ నుండునట్లు గ్రంథాలయము నొకదానిని ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పట ఆత్మనిశ్చయము గనుక అట్టి గ్రంథాలయమునా త్వరలో స్థాపించుటకు ప్రభుత్వము వారిని సభివారు కోరిరి.

విద్యాభివృద్ధి సంబంధించిన ఉద్దేశ్యగ్రహణదగ్గర నుండు నట్టి మ్యాజిక్ లాంటిరు మొదలగు పరికరములను జనసామాన్యమునందు విద్యాభివృద్ధిని చేయుటకు గ్రంథాలయములకు యొకటియై యేర్పాటులను చేయవలయును.

నెల్లూరు మండలమందు దంతిలను గ్రంథాలయోద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకై సంచారకార్యదర్శిని యేర్పాటు చేయుటకు కావలసిన ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకు ఆందరును సహాయపడుదురని జనులందరిని సభివారు ప్రార్థించిరి.

పకటన.

దెజవాడలో నాకవిమను కొట్టులోనుంచి నాపేర పొన్నూరు కాపురస్తును అవ్వారు బ్రాహ్మణు వధు వెంకట కృష్ణయ్యయన్ను, పెండేల కాపురస్తుడు చింతలపూడి విశ్వ నాథయన్ను రు 2000-0-0 లకు 12-8-1918 తేదీన ప్రాసిన ప్రామిసరీ నోటు పోయినది. సదకు నోటు తెచ్చిచ్చివానికి తగు బహుమానము ఇవ్వబడును. మరన్ని ఆ నోటు ఎవ్వరు న్ను ట్రాన్స్ ఫర్ పొందకూడదు. (1881)

దెజవాడ. చందూరి నాగభూషణం. 9-9-1918

పోరు నెంట్లు జారి గెజటు

భాక్ బహుద్దూర్ మహమ్మదు ఆజఉద్దీన్ ముస్సేక్ సాహేబు బహుద్దూర్ గారు రిజిస్ట్రు బోర్డు నాల్గవసభ్యులు గను, ల్యాండ్. రిజిస్ట్రు కమిషనరుగ ను నియమింపబడిరి.

కృష్ణాజిల్లా పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఆర్టింగు నూరింటెండెంటు గాది రాజగోపాలరావు గారు గోదావరిజిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగా రి వెరసల అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

నాళమ పద్మ నాథను పెట్టి, మహమ్మదు ఫాసిఉద్దీన్ సాహేబు బహుద్దూర్, క్రిమాక్ తేలిన్ మహంతిగార్లు బరం పురము స్పెషలు మేజిస్ట్రేటులుగ నియమింపబడిరి.

డిప్యూటీ కలెక్టరు పి. కామరాజుపంతులు గారికి మూడవసారి జీతముమీద సెలవొసగబడినది.

చెన్నపురి ఆహారపదార్థములు సరఫరా డైరెక్టరుగారి సహాయకారిగ సారుకై కృష్ణమాచారియ్య నుండరాచూరు గారు నియమింపబడిరి.

గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురము తాలూకాలో జేరిన జంగం పేట యూనియనునుండి రాజాముపేట, రామవరముగ్రామములు తప్పింపబడినవి.

విశాఖపట్టణముజిల్లా నరసింఖపల్లి యూనియనుకు 8 గురు పంచాయితీదారులు నియమింపబడుటకు ఆంగీకరింపబడినది.

గుంటూరుజిల్లాలోని ఈదులపల్లి గ్రామము 1919 సంక త్వరము ఏవెల నెలనండి యూనియను చేయబడుటకును 7 గురు పంచాయితీదారులు నియమింపబడుటకును ఆంగీకరింపబడినది.

ఉప్పలపాడు రామచంద్రరావుగారు కర్నూలు మ్యూనిసిపల సభాసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

జూట్లూరు రామయ్యకెట్టిగారు కర్నూలు మ్యూనిసిపల సభాసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఉప్పు నారాకణిమూర్తి నాయుడుగారు విశాఖపట్టణము మ్యూనిసిపల సభాసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మమ్మతా చిన్న నారప్పరెడ్డిగారు అనంతపురముజిల్లా గుత్తితాలూకా బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గణపతి ఆగ్రహారము నీలకంఠఅయ్యరు రామనాథ అయ్యరు అవరుమళ్ గారు అనంతపురముజిల్లా ధర్మవరము తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

రాటకొండ వెంకటస్వామినాయుడు గారు మదనపల్లి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బి. రంగయ్యకెట్టిగారు సూడూరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

టి. రాజగోపాలాచార్యయారు అవరుమళ్ బి.వి. బి. ఎల్. గారు పాటు అస్సాస్వామిగారి సానే లా కళాకాలా పాధ్యాయులుగ నియమింపబడిరి.

ఎన్. రామస్వామిఅయ్యరు బి.వి. బి.ఎల్. గారు లా కళాకాల అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగ నియమింపబడిరి.

స్వామిఅయ్యరు శంకరఅయ్యరుగారు రెండవగ్రేడు అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగ కోనాడసర్కిల్కు మార్చబడిరి.

భీమవరము డిప్యూటీకలెక్టరు తిలారి. వి. గోపాలరావు నాయుడుగారు అసీలుకేసులలో సాక్షివిచారణలు తమ స్వహస్తములతో వ్రాయుటకు అధికారము పొందిరి.

వేలపు నోటీసు.

రిజి గుట్టుముల పవరు గల రవ్వక ఆయిల్ యింజనుతో సంబంధించిన వాల్లర్సుబల్లర్ వగైరా యాంత్ర రయినుమిల్లు సామానులను, అందుకు సంబంధించిన గోదావున్నన్ను 1918 సం॥ అక్టోబరు నెల 10 వ తేదీని కయికరంగ్రామంలో సదరు మిల్లువద్ద ఉదయం 8 గంటలు లగాయతు సాయంకాలం 5 గంట వరకు పాడవును.

వ.రా.

(1) పాడవలదిన వారు ముందుగా శక్రటరిగారి వద్ద రు 1000-0 వెయ్యిరూపాయలు ధరానత్తువుంచి పాడవలెను.

(2) ఆఖరు కూటదారువై పాటకొట్టి వేయబడిన వెంటనే పాట మొత్తంలో నాల్గవంతుసామ్మయిచ్చివేయవలెను.

(3) కొడువసామ్మ పాటతేదీ లగాయతు 1 నెలరోజు లలో యిచ్చివేయవలెను.

(4) అట్లు నెలరోజులలో యివ్వక గడవిన యెడల అద్యాన్న సామ్మ తిరిగి యివ్వబడక మిల్లు తిరిగి యేలం వేయించి వడ్డము పాటదారునివల్ల వసూలు చేయబడును.

(1321) కందుకూరి లక్ష్మయ్య. శక్రటరి

కైకరం, ఏలూరుతాలూకా, కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు.

దేవస్థానములు

దేవస్థానములు మున్నగు ధర్మసంస్థాపనములకు వర్తించు యీ క్రిందినియములు ప్రభుత్వమువారిచే సంగీకరింపబడినవి:—

(1) డిప్యూటీ కమిషనరీయరు డివిజనుకుగాని, తాలూకాకు గాని యొకసలహా సంఘ మేర్పరుపబడవలెను.

(2) అందులో 8 గురు కంటే తక్కువగాకుండగను, 7 గురుకంటే యెక్కువగాకుండగను అనధికారసభ్యులుండవలెను.

(3) కలెక్టరు అధికారమునకు లోబడిన డివిజనులు అఫీసరు యీ సంఘనిర్మాణము గావించి సభ్యులకు నియమించును.

(4) ఈ ధర్మసంస్థాపనములు యెక్కువగా నున్న స్థలములయందు నిరసించు వార లే సాధ్యమైనంత వర కిందు సభ్యులుగ నుండురు.

(5) ఈ ప్రతిష్ఠాపనములన్న ప్రజేశములనుండి, వాని లోట్రస్టీగాగాని, మానేజరుగా గాని సభ్యుడుగ గాని సంబంధములవా రిందు సభ్యులుగా నుండరాదు.

(6) ప్రతిసభ్యుడును 5 వత్సరములు తనపదవియందుండును. కాని, యే సభ్యుడైనను తన కార్యనిర్వహణమును జేయకుండినగాని, మరియే కారణముచేనైన సంఘమున నుండుట కనర్హుడనిగాని తోచినయెడల డివిజను అఫీసరు, కలెక్టరు అధికారమునకు లోబడి, ఆతొ సభ్యత్వమును తొలగించి, ఆస్థానమున నింకొకని నియమింప వచ్చును.

(7) ప్రతిసంఘమును, తనసభ్యులలోనుండి యొక అధ్యక్షుని యెన్నుకొనవలెను.

(8) ఈ సంఘము వారు అధ్యక్షునిములమున లోకలు ఏజెంటులో కార్యక్రమమును జరుపుచుండునలెను.

(9) అధ్యక్షుడు ఇతరసభ్యులతో ఆలోచించి, సభ సమావేశకాలమును, ప్రజేశమును నిర్ణయింపవలెను.

(10) సంఘమునందలి బహుళ సంఖ్యాకులు సభాకార్య నిర్వహణవనకు సరిపోవునట్లు పరిగణింపబడుదురు.

(11) రెవిన్యూబోర్డువారు నూచించురీతిని యీకమిటీ వారు తమ కార్యక్రమమునందలి విపులవిషయములను రికార్డు చేయవలెను.

(12) ఈ సంఘము వారి క్రింద విషయములలో నధికారము కలదు:—

(ఎ) ఈ సంఘ మున్న స్థలములోని ప్రతిష్ఠాపనమును వత్సరమున కొకపర్యాయమైనను యొక సభ్యునిచే పరీక్ష చేయించుట.

(బి) ప్రతిష్ఠాపనముల యాజమాన్యము సరిగ లేకున్నటువంటి విషయములను పరీక్షించుట.

(సి) వీని పరిపాలనమునందలి లోపములను లోకలు ఏజెంటుకు తెలియజేసి, తన అభిప్రాయము నాతనికి తెలుపుట.

(డి) లోకలుఏజెంటు కోరికమీద యీ ప్రతిష్ఠాపనాస్థితిని పరీక్షించి, తత్సరీలసాఫలితము నాతనికి బంపుట.

(ఇ) ఈ ప్రతిష్ఠాపనమునుండి పరిపాలనముకై ట్రస్టీలతోడను, మానేజర్లతోడను సంప్రదించుట.

మదరాసు ఆంధ్రసదరమరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

తిరుమల బ్రహ్మోత్సవము.

1918-వ సంవత్సరము అక్టోబరుమాసమున తూర్పు తిరువతికి సమీపములో నుండు తిరుమలలో జరుగబోవు బ్రహ్మోత్సవమునకు బోవ నిచ్చుగించునా రెల్లరకు ఇందుమూలముగ తెలియజేయడ మే మునగా:— రాక్షసిబాగు దొరకుట చాల దుర్లభముగ నుండుటచే మఱికింత ఇతరముఖ్యవ్యాపార ముండుటచేతను వై బ్రహ్మోత్సవమునకు బోవువారలకు అదనముగ వ్యాసెంజరు బండ్లను గాని, ప్రత్యేకపు బండ్లను గాని వేయుటకు ఏలులేదు. కాన వై మహోత్సవమునకు పో నుద్దేశించువార లందరును దీనిని గమనించవలయును. (1326)

రాజకీయసంస్కరణములు.

సామ్రాజ్యశాసనసభ్యుల ఆక్షేపణలు.

నివేదికముపైను సురేంద్రనాథ టెన్జీ, మీరు అసదాచి భాను, సర్ డి. ఇ. వాచా, సర్ ఫజుల్ హుస్సేన్ కరింభాయి, జుల్ఫికరు అలీఖాను, బి. డి. సుఖులు, (ఆక్షేపణతో) బి. ఎస్. కపర్, (ఆక్షేపణతో) బి. ఎస్. శ్రీనివాసకృష్ణ, సర్ జి. ఎం. చిట్టావిడు, కే. వి. రంగస్వామయ్యంగారు, (ఆక్షేపణతో) కృష్ణసాహెబ్, వి. జే. పటేలు (ఆక్షేపణతో) బి. ఎస్. శర్మ (ఆక్షేపణతో) మణింద్రచంద్రుని, డాక్టరు తేజనాదరు సుప్రూ, మహమ్మదునసీ, ఆర్. ఎస్. బాంబాదూ (కనీస్) (ఆక్షేపణతో) గార్లు సంతకములు చేసిరి.

(1)

అభివృద్ధి కెక్కిన రాష్ట్రములలో శాసన, రక్షకభటు, న్యాయశాఖలు తప్ప ప్రత్యేక శాఖ లండనే గూడదని హెచ్చుమంది తలంచుచున్నాడు. తీర్మానమునందలి మొదటి భాగముతో నే నేకీభవించను. కాని సంఘ మేర్పడి సంస్కరణ నూచనలను గూర్చి తమ యభిప్రాయమును తెలుపుటకు నా కాక్షేపణము లేదు.

(సం) ఎం. ఏ జిన్నా.

(2)

సామ్రాజ్య రాష్ట్రము సభలందు వాణిజ్య సంఘముల ప్రతినిధులు ప్రత్యేకముగా నుండవలెను.

(సం) సీతానాథరాయ.

(3)

నా ఆక్షేపణను వదులుకొనని పద్ధతిలో నేను సంతకము చేయుచున్నాను.

(సం) కే. కే. చందా.

(4)

కనీసము రాష్ట్రము ప్రభుత్వముల విషయమునందైన ప్రత్యేక కార్యక్రమ సభవారి తీర్మానముల నామోదించవలెను. ప్రజల హక్కులను స్థిరపరచుటయు స్వభవిపాలనమునకు కాల నిర్ధారణము చేయుటయు నవసరము.

(సం) కే. పి. రంగస్వామయ్యంగారు.

(5)

మహమ్మదీయులకు వలెనే సిక్కులకు గూడ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండవలెను.

(సం) సుందరసింగు.

(6)

మేము ప్రత్యేకసంఘము నాక్షేపించితిమి. మేము సంతకముల చేయలేదు. వేరు నూచనలను చేయలేదు. కాని ప్రత్యేక సంఘ సభలకు వచ్చితిమి. భారతీయులతో సహకారమునకు కలిగిన ఆవకాశము మేము త్యజింపబడితిమి మమ్ము నిందింప సాగిరి. కానినిజముగ నట్టి ఆవకాశ మింకను కలుగ నేలేదు. ఇప్పుడు కావలసినది విమర్శము. ఎల్లవారును తమ అభిప్రాయమును ప్రకటింప దగును. ఈ అభిప్రాయముల నిన్నిటిని ఆలోచించి శాసనమును చేసిన పిమ్మట నందరును కలసి నెరవేరుకట్టు చేయుట కవకాశము కలుగగలదు. కేవలము భిన్నాభిప్రాయములు కలవారు విమర్శకుం డేకీభవించవలె ననుట నిరర్థకము. మా వైనిట్టినిం ద మోపబడుటచే మేమీ సభకు వెళ్లుటయే సముచితమని తలచితిమి. మా అభిప్రాయములు ముఖ్య విషయములందే భిన్నములుగా నుండుటచే మేము సంతకములను చేయలేదు. నివేదికమున నూచింపబడినదానికంటెను గూడ ప్రతి విషయమునను భారతీయ సభ్యులు అధిక ప్రశోభిద్ధిని కోరిరి. నివేదికమునందలి నూచనలే రిగ్గింపబడవలెనని మేము. తలంచుచున్నాము. మమ్ము ప్రతినిధులుగా పంపిన సంఘము లిప్పుడు తమ విమర్శనలను పూర్తిగా వివరించుచున్నవి. కాన నిపుడు మేము మా అభిప్రాయములను తెలుపలేదు. అయినను మేము మూడు ముఖ్య విషయములను వివరించుచున్నాము. (1) రాష్ట్రము శాసనసభలయందును సామ్రాజ్య శాసనసభయందును ఏక కాలముననే మార్పులు జరుగగూడదు. (2) పట్టణ సర్వీసు కమిషనువారు చేసిన నూచనలకంటె హెచ్చుగా డేర్యులుకు ప్రభుత్వోద్యోగులను నిచ్చుటకు హేతువులు కనబడవు. (3) అసభికార పాశ్చాత్యులకు ప్రాతినిధ్య ముండవలెను. ఇంతకంటె మే మిప్పుడు చెప్పవలయుచున్నాము. ప్రాంతీయులకు వలసనే మేము వోట్లను గూడ నియ్యలేము. సభలో మా అభిప్రాయములను తెక్కినవారందరును సగౌరవముగ వాలకించిరి. వారు ముచ్చటించునపుడు గూడ కట్టుకట్టి మాట్లాడలేదు. మర్యాదగ నే మాట్లాడిరి.

(సం) విరను నైడు-హాగు.

(7)

(1) ఇండియా రాష్ట్రము దొరతనములపై శాసనసభల అధికారమును హెచ్చించుటనుబట్టి దొరతనములపై పార్లమెంటు ఇండియామంత్రి అధికారమును తగ్గించుచుండవలెను.

(2) ఇండియా మంత్రిసభనుగూర్చి ఆలోచించుట కేర్పరపబడ నున్న సంఘమున చాలమంది భారతీయులు సభ్యులుగా నుండవలెను. (3) స్టేటుకాన్సిలులో సగము సభ్యులు నియోజకులుగా నుండవలెను. (4) ఇండియా దొరతనమునకు చేరిన ఇండియా మంత్రిలకు కార్యనిర్వాహకసంఘ సభ్యులతో సమాన గౌరవము నియ్యవలెను. (5) శాసన సభలలో 4/5వంతు నియోజకులుగా నుండవలెను. (6) బలవత్తర కారణములను చూపినపుడు ఏరాష్ట్రమునగాని ప్రత్యేకతశాఖలు న్యాయరక్షకభటు శాసన శాఖలు తప్ప యితరములు కాగూడదు. (7) గ్రాండు కమిటీ లండనుగూడదు. రాష్ట్రము దొరతనముల పాలనమునందున్న అన్ని శాఖలను న్యాయ రక్షకభటు శాసన శాఖలను గూర్చి గూడ రాష్ట్రము శాసన సభలు శాసనములను చేయవచ్చును. కడపటి మాడు శాఖలను గూర్చి రాష్ట్రము దొరతనమువారు సమ్మతించినచో. వారు ఇండియా దొరతనమువారికి తెలుపవలెను. వారు ఇండియా శాసన సభవారికి తెలుపవలెను. (8) ఆర్థిక విషయములందు ఇండియా శాసనసభకు లోబడి ఇండియా దొరతనమువారు స్వపరిపాలనముగల అధినివేతనములకుగల అధికారము నేకలిగియుండవలెను.

(సం) మాలవ్య-సుకులు-శర్మ.

(8)

భూస్వాముల ప్రతినిధులకు నివేదికమునందు చేయబడిన నూచనల ననుసరించిన ప్రాతినిధ్యము కంటె హెచ్చుగా నియ్యబనిలేదు. సభ్యులసంఖ్య కొద్దిగా నుండుటచే నీవర్గము వారి నియోజనమును హెచ్చించిన ఇతరుల కవకాశముండదు.

(సం) మాలవ్య.

(9)

(1) రాష్ట్రము దొరతనములు ఇండియా దొరతనము వారి కియ్యవలసిన మొత్తము జనసంఖ్యనుగాని ఆదాయమునుగాని బట్టి నిర్ధారణ చేయబడవలెను. అంతకంటె హెచ్చు మొత్తముల నిచ్చిన రాష్ట్రముల కామొత్తములను మెట్టచే మజరా యియ్యవలెను. (2) రాష్ట్రము సభలయందే యీసభకు ప్రాతినిధ్యముగూడ రాష్ట్రము యొక్క జనసంఖ్యను బట్టి యే యగుండవలెను.

(సం) శర్మ.

(10)

(1) శాసన సభల అధికారము దొరతనములపై హెచ్చించ బడిన కొలదిని దొరతనములపై సార్లమెంటు ఇండియా మంత్రి అధికారమును తగ్గించు చుండవలెను. (2) ఇండియామంత్రి సభకు రద్దుపరచి ఇద్దరు సహాయ కార్యదర్శులను స్థిరముగా నియమించవలెను. వారిద్దరలో నొకడు భారతీయుడుగా నుండవలెను. (3) ఇండియామంత్రి కార్యాలయవ్యయముల నిన్నిటిని బ్రీటుకు దొరతనమువారే భరించవలెను. (4) అసభకుగూర్చి ఆలోచించు సంఘమున భారతీయులుగూడ హెచ్చుగా నుండవలెను. (5) స్టేటుకాన్సిలు నేర్పరుపగూడదు. శాసనసభలు ప్రత్యేకిత విషయములందు చేసిన శాసనములు గవర్నరుకు నచ్చని యెడల నతడు ఉత్తరువులు ద్వారా తన యచ్చ ననుబాదకునచ్చుచు గాని ఆ ఉత్తరువులు ఒకవత్సరమువరకుమాత్రమే అచట లో నుండును. సభకువచ్చినవారిలో 100 కి 40 వంతున నంగీకరించినగాని వత్సరాంతమున నా ఉత్తరువులను మరల నమలు జరుపరాదు. స్టేటు కాన్సిలు నుంచుటకే నిశ్చయించినచో మొత్తము సభ్యులలో సగముమంది నియోజకులుగా నుండవలెను. (6) ఇండియా దొరతనమునకు చేరిన ఇండియా మంత్రిలకు కార్య నిర్వాహక సభ్యులకుగల గౌరవాదు లుండవలెను. (7) శాసన సభలలో 4/5వంతు నియోజకులుగా నుండవలెను. (8) 15 కలెక్టరులలోపున సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము నిచ్చెదమని శాసనమునందు చూపించవలెను. (9) ఏ రాష్ట్రమునందైనను ప్రత్యేకితములుగా న్యాయరక్షకభటు శాసనశాఖలు మాత్రమే ఏర్పడవలెను మించకుండవలెను. బొబాయిరాష్ట్రమునకు యిప్పుడే సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము నియ్యదగును. (10) కార్యనిర్వాహక న్యాయశాఖలను ఏర్పడవలెను. (11) గ్రాండుకమిటీ లండనుగూడదు. ఇకటి చర్య (మాలవ్య-సుకులు శర్మగారి) ఆక్షేపణలలోని 7-వ నూచన ననుసరించిన యుండవలెను. (12) 225-228 పేరాలలోని సంఘములకు అసభికారసభ్యులను ఇండియా రాష్ట్రము శాసనసభల నియోజిత సభ్యుల నియోజనమునుబట్టి ఏర్పరుపవలెను. (13) 282-వ పేరాలలోని సంఘము క్రొత్త శాసనసభలు పనిని ప్రారంభించిన 7 ఏండ్లకు నియమించవలెను. మరి 7 ఏండ్లకు మరొక సంఘమును నియమించవలెను. (14) ఆర్థిక విషయమున (మాలవ్య, సుకులు, శర్మగార్లు) ఆక్షేపణలలోని 9-వ నూచన ననుసరించవలెను.

24-9-18.

(సం) పటేలు-కపర్.

మాంటాగ్యు పెమ్మసభ్యుల సంస్కరణములు.

మొన్న జరిగిన సామ్రాజ్యశాసనసభలో మాంటాగ్యు పెమ్మసభ్యుల సంస్కరణములనుగూర్చి అసభికారసభ్యులు తమ అభిప్రాయములను తెలియజేయుటకు అసభికారసభ్యుల సంఘము నొకదానిని నియమించిరి. వీరు తమయభిప్రాయములను రాజ్యప్రతినిధిగార్ల ధనునివేదికమును సమర్పించిరి. అధికారవర్గమువారి నూచనలను ఒప్పుకొనిరి. కొన్ని సవరణలు నూచించిరి. ఇట్లు సవరణలను నూచించుటకుగాని అంగీకారమును తెలుపుటకుగాని ఎట్టి కారణములను జూపలేదు. ఈ ప్రజాత్మిక యందు అతిముఖ్యమని పించబడు విషయములన్నిటిని చాలవరకు అంగీకరించిరి. క్రమముగ రాజకీయాధికారము ప్రజాప్రతినిధులవశము నావించువిధానమును ఒప్పుకొనిరి. ఈ ప్రజాప్రతినిధులు ప్రజానియమితులుగ నుండవలయును. వెక్కువయిచేత నియోజితపదవలయును. రెండింటికి విభజింపబడిన ప్రభుత్వాధికారమును ఆమోదించిరి. ఇందులో ఒకవర్గముయొక్క కార్యనిర్వాహణమంతయు శాసననిర్వాహసభకు వత్తరవాదులగు మంత్రిఅధీనమందుండవలయును. రెండవవర్గపు కార్యనిర్వాహణమంతయు గవర్నరు, వారి కార్యనిర్వాహకసభవారిమీదనే యుండవలయును. కార్యనిర్వాహకవర్గము వారి స్వాధీనము చేయబడిన విషయములకు వలయు శాసనములన్నిటిని స్టేటుకమిటీ, గ్రాండు కమిటీద్వారా పొందవచ్చునని నిర్ణయించబడిన ఏర్పాటును ఒప్పుకొనిరి. ఈ విధముగనే ఈ వైవిధ్యములకు వలయుధనమును సమకూర్చుటకు గవర్నరున కీయుబడిన ఆర్థికప్రతాధికారము గూడ అంగీకరింపబడినది. సంపూర్ణబాధ్యతాయుతప్రభుత్వముకు ప్రసాదించుటకు పార్లమెంటు సభవారు అప్పుడప్పుడు కొన్ని పంచాయితీలను నియమించి వారి సిపాయీలను అనుసరించి వారు సంపూర్ణబాధ్యతాయుతి ప్రభుత్వప్రదానమును గావించవచ్చునని విధానము గూడ అంగీకరింపబడినది. కామన్సుభవారు ప్రత్యేకసభను నియమించుపద్ధతి గూడ ఆమోదించబడినది. ఈసంఘమువారు ఇండియావిషయములనుగూర్చి పరిశ్రమజేసి క్రద్ధపడించి పార్లమెంటువారికి ఈ విషయములయందు సలహానియవలయు ననియు నిశ్చయించిరి. సామ్రాజ్యరాష్ట్రము ఆర్థిక విభజనము అంగీకరింప బడినది. కార్యనిర్వాహక సభ్యులకును, మంత్రిలకును సలహానిచ్చుటకు స్థాయిసంఘము లండనలయు ననియు ఇందు సభ్యులు అసభికారులే యుండవలయుననియు నిశ్చయించబడినది. 5 సంవత్సరములపిదప మంత్రిలు శాసనసభకు బాధ్యులుగ నుండవచ్చునని నియమించిన పద్ధతిని ఒప్పుకొనిరి. ఈ కాలమందు వీరు నియోజకసంఘమువారికి మాత్రము బాధ్యులుగ నుండవలయును. విషయవిభజనకును, నియోజన స్వాతంత్ర్య నిర్ణయమునకు రెండుసంఘము లుండుట సమంజసమనిరి. సాధారణవిషయములను విమర్శించుటకు సంస్థానాధీశ్వరుల సభయు, స్టేటుకమిటీలును ఉండవలయుననిరి.

ముఖ్యులు సవరణలు

ఈ నివేదికమున నూచింపబడినవి. ఇండియా దొరతనమునందు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము ప్రజాయత్తస్వాయత్త విభజనతో నుండవలయుననిరి. ప్రజాయత్తవిషయముల మంత్రియధికారమున నుండవలయును. వీరికి ఆర్థికాధికారము గూడ ఉండవలయును. అధినివేతముల వోలే (దొమినియనులు) ఆర్థికస్వాతంత్ర్య ముండవలయుననిరి. కాని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధికారములను మాత్రము ప్రాముఖ్యము నీయవలయును. సాంగ్రామిక, రాజకీయ, సంధి, రక్షణవిషయముల యందు మాత్రము రాజప్రతినిధిగారికి ప్రువ పప్రతాధికార ముండవలయును. (నిర్ధారణాధికారము) అత్యధిక సరకాపనము లన్నియు ఒకసంవత్సరముకంటె ఎక్కువకాలము అవలలో నుండగూడదు. సామ్రాజ్యకార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వముని ఆంగ్లేయు భారతీయోద్యోగులు సమానముగ నుండవలయును. వీరు సగమువారు సగ ముండవలయును. క్రొత్త శాసనసభను నిర్మించిన నాలుగుమాసముల లోపుగ రాజ్యప్రతినిధిగారి గవర్నరుగాని శాసననిర్వాహకసభకు ఎత్తి చేయవలయును. క్రిమికమిటీలుసభ సక్రమతేదినెరి. క్రొత్తసభల ఆవ్యక్తులను, ఉపాధ్యక్షులను ప్రజానియమితులుగ నుండవలయును. శాఖాధికారరాజ్యాధిపతులు కార్యనిర్వాహక సభ్యుల యుండగూడదు. హోనాయందును, జీతమునందును కార్యనిర్వాహకసభ్యులతో నుండుట సమానముగ నుండవలయును. ఇండియాకార్యాలయము ఆలోచనసభగా నుండవలయును. ఇందులో 8 గురు సభ్యులు ఉండవలయును. అసభికారసభ్యునియమితులగు సభ్యులు 4 గురు భారతీయులు ఉండవల

యోధపురము సుహారాజుగారు:— వీరు పూనాలో
గుర్రపు పందెములను చూడబోయినచిట్టి. వారికి విషజ్వరము
లేనిలి ద్విగుణ విషపడినెముక్రింద పరిణమించినది. వీరుయోధ
పురమున సపాయస్థితిలో నున్నారు. ఘనశైర్వ్యులగు సర్
జేమ్సు రాబర్ట్సు (సిప్టా) కల్పిలు. హేగు (అజ్మీరు) గారును
బొంబాయి కరాచీమున్నగు చోట్లనుండి పరిశోధదరు శైర్వ్య
లును వచ్చి చికిత్స చేయుచున్నారు.

వకటన

రేవటిదినము, మహాలయ అమావాస్య
యగుటచే, పత్రిక వెలువడదు. — సంపాదకుడు.

ఆంధ్రవత్రిక

1918-వ సం॥ అక్టోబరునెల 3-వ తేది

గురువారము.

బల్లెరియా లొంగిపోవుట

మిత్రమండలివారికి వచ్చి మరంగమున గలుగు
చున్న అభ్యుదయములకంటె గూడ బల్లెరియా
దేశము ప్రత్యేకసంధి గోరుట శత్రువిచ్ఛిన్నము
నకు మార్గము జూపుచున్నది. బల్లెరియా సంధి
కాశించుట, సంతోష కరముగా వాళ్ళర్థము గలిగిం
చుచున్నది. శత్రువులను అపజయపూచన లొకటి
వెంట నొకటి, దైవభుటసమో యనునటుల,
వెంటడించుచున్నవి. ఈ సూచనలన్నియు యుద్ధాం
తము సమీపించుచున్నదని, నువ్వత్తకరచుచున్నవి.
నేటివార్త ననుసరించి వచ్చి మరంగమున సెంటు
క్వెంటినందు ప్రెంచివారు ప్రవేశించిరినియు,
క్వెంటిని గూడ శత్రువులు విడుచుటకు ప్రయ
త్నించుచున్నారనియు, దెలుపబడినది. ఈ రెండును
మిత్రమండలివారి స్వాధీనమయినయెడల, హింస
నుబద్ధ పంక్తి రక్షణయోగ్యము గాజాలదు. కాని
శత్రువులు హింసనుబద్ధ పంక్తి వెనుకను గూడ
రక్షణానము తేర్చుట రని తెలియుచున్నది.
కాని అయ్యది హింసనుబద్ధ పంక్తివలె దృఢముగా
నవి కాజాలవు. సైనిక పరిశీలకుడు సిమ్లానుండి
వచ్చినవార్తలలో శత్రుపంక్తి నీతరుణమున చీల్చు
టకు ప్రాయశః వీలుపడదని తెలిపియుండెను. అటు
లగునని, శత్రువిచ్ఛిన్నమునకు కొంతకాలము పట్ట
వచ్చును. అయినను, వెంటవెంటనే గలుగుచున్న
విజయపరంకరల గమనించిన, శత్రువిచ్ఛిన్న మను
కొలసంతకాలము పట్టకపోవచ్చును. ఈయూహను
బల్లెరియాస్థితి తేటకరచుచున్నది. సంధి జేసికొ
నుటకై బల్లెరియనులు పరితృప్తిగా ప్రసంగింప
దలచి, యుద్ధము వాపివైవలయునని మిత్రమండలి
వారిని బ్రతిమాలిరి. మిత్రమండలివారి రండుల
కంగికరించిరి. 30వ తేదితో బల్లెరియనులకును మిత్ర
మండలికిని పోరాటము ముగిసెను. తాత్కాలికముగా
నేర్పాటులకు బల్లెరియను లొడబడిరి. ఈ ఏర్పా
టుల ననుసరించి, శత్రుసశమందున్న గ్రీసు, సర్వియా
భాగములను బల్లెరియనులు వదలివేయవలయును.
వెంటనే సైన్యమును దీసివేయవలయును. మిత్రమం
డలివారు ఆయుధములనన్నిటిని వశపరచికొనెదరు.
బల్లెరియాలో ముఖ్యముగా స్థానములలో మిత్ర
మండలివారు ప్రవేశించెదరు. గ్రీకుజిల్లాలు గ్రీకుల
చేతను, సర్వియాను జిల్లాలు సర్వియానులచేతను
ఆక్రమింపబడును. బల్లెరియను రైలుమార్గములు
మిత్రమండలివారి స్వాధీనమగును. బోస్నూలాగారు
గిల్లుహులలో దెలిపినటుల బల్లెరియను సంధిచే
జర్మనులకును ప్రాచ్యప్రపంచమునకును మార్గము
నిరోధింపబడును. ప్రాచ్యదేశమున జర్మనులు
సామ్రాజ్యమును సంపాదించవలె నను దురాశ
యింతతో సంత్యమొందును. “వాస్టి జైటుంగు”
అను జర్మనుపత్రిక గూడ, బల్లెరియానిర్గమనముచే,
బర్మీ ప్రత్యేకసంధి జేసికొనుటయు, రుమేనియా

మిత్రమండలితో జేరుటయు, ఆస్ట్రియా హంగరీ
విధ్వంసమగుటయు, సంభవించునని గ్రహించినది.

అందుచే బల్లెరియా నిర్గమనము ప్రపంచ
ఫలితముల నొనగూర్చగలదు. యుద్ధాంతమును
చేరువకు దెచ్చెడి యీ సంఘటనము గూర్చి శత్రు
వులు మిన్నకుండరు. ఏలనన, బల్లెరియాగుండవెదలి,
మిత్రమండలివారు తుర్కీ ప్రధాన పట్టణ మగు
కాంస్టాంటినోపిలు పట్టణమును సులభముగ ముట్ట
డింపవచ్చును. పాలెస్టిన అపజయములలో నలసి
సాలసియున్న తురుష్కులు, అట్టిస్థితిలో మిత్ర
మండలి విజృంభణము నెదుర్కొనజాలక సంధికొడ
బడి తీరెదరు. తరుణావకాశముకొరకు వేచియున్న
రుమేనియనులు, వెంటనే జర్మనీతో నిడివరకు
గావించిన కృత్రిమసంధిని బోనాడి. తమ
స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించుకొనగలరు. ఈస్థితి
నంతను విచారించియే, శత్రువులు బల్లెరియను
సంధి జరుగకుండ విశ్వప్రయత్నిముల నలుపు
చున్నారు. వియన్నా వార్త ప్రకారము ఆస్ట్రియను
సైన్యములు బల్లెరియాముఖ్యపట్టణమగు సోఫియా
గ్రామము ప్రవేశించినవి. బల్లెరియా రాజగు ఫర్ది
నాండుగారు, జర్మనులతో నింకను సఖ్యమువిడువ
లేదనియు, బల్లెరియాలో బలముగా సైన్యము
నేర్పరచుటకు శత్రు సైనికులు వెడలుచున్నా
రనియు, కలను గెట్టుపత్రిక దెలుపుచున్నది.
బల్లెరియా రాజు, ఆస్ట్రియాచక్రవర్తికి తన సఖ్యము
దెలుపుచు నర్తమాన ముద్రవెనని, సోఫియా తంత్రీ
వార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. ఈ వార్తలను
పరికించిన, బల్లెరియా సంధి దృఢపడులోపల
చిక్కలు గొన్ని గలుగవచ్చునని తోచుచున్నది.
ప్యారిసు, అమెరికా పేపరులు, బల్లెరియాసంధితో
యుద్ధము వెంటనే అంతమొందునని యూహింప
వలదని ప్రజలను వారించుచున్నవి. శత్రువు
లింకను కొంతకాలమువరకు పెనగులాడెద
రని తలంపువచ్చును. ఫర్దివాండు రాజుగారి
యభిప్రాయ మెటులున్నదో, బల్లెరియను ప్రజలు
యుద్ధవిముఖులయ్యరనుట తేటతెల్లము. అట్టివారు
తీరిగి యుద్ధమున కొడబడుదు రనుట కల్ల. రాజు
చాలకాలము ప్రధానపట్టణమందుండకుండుటచే
ఆతనిపై ప్రజలకు లక్ష్యమున్నట్టిది గాన్పింపదు.
ప్రజీచ్ఛకు వ్యతిరేకముగ ఫర్దివాండు రాజు ప్రవ
ర్తింపనేని, గ్రీసుదేశపురాజునకు పట్టిన దుగ్ధతయే
వీరికి గూడ సంభవించును. ఈ తరుణమున మిత్ర
మండలివారు, కాలము పోనియక, బల్లెరియాను
స్వాధీనపరచికొని తుర్కీకిబోవు మార్గము నరకట్ట
వలయును. అట్టితరీ, రుమేనియనులు గూడ బల్లెరి
యనులతో జేతుల గలిపెద రనుటకు సందియము
లేదు. గ్రీసు దేశములో సెట్టి పంధిగస్థితి ఏర్పడి
నపుడు మిత్రమండలివారు ప్రజలపక్షము వహించి
ఆ దేశమును శత్రు స్వాధీనమునుండి తప్పించిరి.
ఈ సమయమున గూడ సెట్టి విపులతనే మిత్ర
మండలివారు చూపెద రనుట తెంతమాత్రము
సందియ ముండదు. బల్లెరియా సంధి పూర్తి
యయ్యెనేని, తుర్కీ లొంగిపోక తప్పదు. రుమే
నియా మిత్రమండలి పక్షమున కే తెంచుటయు,
ఆస్ట్రియా సంధి కొడ బడుటయు జరిగి తీరును.
ఆ తరుణమున జర్మనీ యొంటరియై, మిత్రమండలి
విధించు వరతుల సంగీకరించు ననుట సువిదితమే.
ఈ సమయమున బల్లెరియా నిర్గమనకు కారణ
ముల నరయుట భావ్యము. బల్లెరియను లెప్పుడును,
స్వలాభమునకు వీలగు పక్షము జేరుట,
చారిత్రమందు కానబడుచుండును. యుద్ధము
నకు బూర్వము బల్లెరియనులు మిత్ర
మండలితో సానుభూతి జూపుచుండిరి. 1878-వ

సంవత్సరమున రుష్యనుల మూలమున
బల్లెరియనులు స్వాతంత్ర్యము బడసిరి. బల్లెరి
యాకు, తురుష్కుదేశము సహజముగా శత్రువు.
తురుష్కుదేశముతో సఖ్యముగల జర్మనీ గూడ
సహజ శత్రువే. ప్రథమ బాల్కానుయద్ధము జరిగి
సఫలుడు, జర్మనులు తురుష్కు సైన్యమును తరిఫీతు
జేసిరి. కాని తురుష్కు సైన్యము లోడి పోయెను.
బాల్కానుయద్ధములో బల్లెరియా సైన్యములే విజ
యమున కధికముగ కృషిసలిపెను. కాని బుఖారెస్టు
సంధిప్రకారము, బల్లెరియాకు చాల నష్టము
సంభవించెను. సలోనికా, కనల్లా, గ్రీసునకు
బోయెను. సర్వియా దక్షిణ ఘెసి డోనియాను
సంపాదించెను. రుమేనియాయుద్ధములో పాల్గొనక
బోయినను, డ్రొబుడ్జా రుమేనియాకు లభించెను.
బల్లెరియాకు ఐగ సాధించుకొనుట కీ సంగ్రామ
మున అవకాశము చిక్కెను. రుమ్యావారు జర్మనుల
చేతిలో నోడింపబడుచున్న సమయమున, బల్లె
రియా సర్వియావై ఐదెను. కొలది ప్రయత్నము
లతో బల్లెరియనులు డ్రొబుడ్జాను స్వాధీనపరచి
కొనిరి. జర్మనుల స్థితి చక్కగ నున్నంతవరకు,
బల్లెరియనులు మిన్నకుండిరి. జర్మనులస్థితి అపాయ
దశయందున్న ఈ సమయమున బల్లెరియనుల స్థాన
మునకు గూడ అపాయము గలుగుచున్నది. మిత్ర
మండలివారు బల్లెరియాలో ప్రవేశించిరి. బల్లెరి
యను సైన్యములు వెనుకకు సురలుట కయినను
వీలులేకున్నది. ఇంతియ గాక, జర్మనులు ప్రాచ్య
రంగమునకు వెడలుటకు, బల్లెరియాను మార్గముగ
నుపయోగించెదరు. బల్లెరియాపై సర్వియా,
రుమేనియా, తుర్కీవారికి మక్కువలేదు. అందుచే
జర్మను సురక్షణము తొలగెనని, బల్లెరియా
విచ్ఛిన్నము ధ్రువ మగును. జర్మనీ బల్లెరియాను
సంరక్షించజాలదని, మెసిడోనియాలో జరుగుచున్న
సంగ్రామము వ్యక్తపరచినది. అందుచే బల్లెరియా
యీ తరుణమున మిత్రమండలికి లొంగక,
జేతుగల కార్య మెద్దియును లేదు. బల్లెరియా
సంధి ధ్రువపడినచో, ఈ ప్రాంతములనున్న మిత్ర
మండలి సైన్యముల నింకొరంగమున నుపయో
గింపవచ్చును. కాంస్టాంటినోపిలును భూమిమీదు
గనే సులభముగ ముట్టడింపవచ్చును. మిత్రమం
డలివారి రెట్టి వ్యూహము నవలంబింపదలచిరో,
మున్నందు తెలియగలదు. ఒకవిషయము మాత్ర
ము సత్యము. శత్రువిచ్ఛిన్న మారంభమయినది.
పూర్తియగుట కింకెంతకాలమో పట్ట ననసర
ముండదు.

మద్రాసుగవర్నరు వదవి

విల్లింగుడును ప్రభువు మద్రాసుగవర్నరు వదవికి
నియమింపబడె ననువార్త. అనేకులచే హర్షింప
బడుచున్నది. అధికారప్రభుత్వవిధానము మారి,
సరియగు ప్రజాధికారము ప్రబలువరకును, “సాను
భూతిగలనిరంకుశ విధానముచే” (Benevolent des-
potism) విశేషలాభ ముండజాలదు. అంతవరకును,
రాష్ట్రాధికారుల మార్పులచే ప్రజలకు చేకూరెడి
సౌకర్యములలో మాడ్చు లతివ్యయముగ నుండును.
విల్లింగుడును ప్రభువుగారు కొన్ని సమయములందు
నిరంకుశముగ ప్రవర్తించినను, బొంబాయిరాష్ట్ర
మును వైపుణ్యముతో బరిపాలించి, ఎల్లరకును
సంతృప్తి గొలిపెనుటకు సందియము లేదు. వీరు
మాంటాగూ సంస్కరణముల గూర్చి సానుభూతి
జూపి యుండిరి. టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక
విల్లింగుడును ప్రభువు నియామకమును అభినందిం
చుచున్నది. మద్రాసు రాజధాని శాంతికి నిలయ
మని చేరెన్నిక గాంచెను. ఏకారణములచే నైన

నేమి, మద్రాసు రాజధాని యిప్పుడు కలహములకు స్థాన మయ్యెను. ఈ కలహములు, తైమ్ము ప్రతిక దెలిపినటులు, భారతీయులకును బ్రిటిషు సంఘము వారికిని గావు, భారతీయులలోనే బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణతర విభేదము పొడనూపి, శాంతిని శోధించుచున్నది. ఈ విభేదములు వానాటికి విస్తరించుచున్నవిగాని, తగ్గుటలేదు. ఇందుకు కారకులెవరయినను, వీటి సంతృప్తిలో రూపుమాపిన, దేశమున కంతటి శ్రేయస్కరము. విల్లింగ్డను ప్రభువుగారి విభేదముల బోనాడులకు చక్రవర్తి గారితో గోరబడిరని, తైమ్ము ప్రతిక దెలుపుచున్నది. వర్ణవైషమ్యములను రూపుమాపుటలో, విల్లింగ్డను ప్రభువుగారి రందివైచిన చేయియుని, తెలిసియే యున్నది. పరిపాలనమునం దెల్లరసాయము జేకొని, అన్ని శాఖలవారిని సంతృప్తిపరచుటకు విల్లింగ్డను ప్రభువుగారి రుదారబుద్ధితో ప్రవర్తించియుండిరి. ఇతరలాభము లెటులున్నను, విల్లింగ్డను ప్రభువుగారి రాకచే చెన్నరాజధానియందలి వర్ణ వైషమ్యములు దగ్గి శాంతియు, సమరసభావమును దేశమున వ్యాపించినవి, వారిరాక ఫలప్రదమగు ననుటకు సందియము లేదు. ఈ విశ్వాసముతో, విల్లింగ్డను ప్రభువుగారి నియామకమును మే మభినందించు చున్నాము.

స్త్రీస్వాతంత్ర్యము
స్త్రీలకు ఎన్నికస్వాతంత్ర్య మిచ్చుట అత్యవసరమని, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రము లగు విల్సనుగారు సెనేటునభ్యర్థించిరి. ఈ సంస్కరణము యుద్ధము సక్రమముగ కొనసాగుటకే అవసరమని సుప్రకృతపరిచిరి. యుద్ధభారమును స్త్రీలు గూడ విశేషభాగము భరింపవలసివచ్చెను. పురుషులతో బాటు స్త్రీలు యుద్ధభారమును భరించుచున్నపుడు, స్త్రీలకు ఎన్నికహక్కుల ప్రసాదించుకుండుట భావ్యము గాదని, విల్సనుగారు నుడువుచున్నారు. “యుక్త మెద్దియో దానినితను సంతరించుటకు, మనకు వివేక ముండవలయును. దేశవ్యవహారములలో స్త్రీల హితము గైకొన నిది, మనము తెలిసి తెలియని పనిపిల్లలవలె ప్రవర్తించవలసివచ్చు” నని విల్సనుగారు పలికిరి. స్త్రీస్వాతంత్ర్యసమస్య సంగ్రామసమస్య యని విల్సనుగారు గ్రహించిరి. ప్రపంచస్వాతంత్ర్యముకొరకు, అహంమున దిగిన అమెరికాదేశము, స్త్రీస్వాతంత్ర్య సమస్యను పరిష్కరింపకుండు నుండవలదు. ఒక వంక స్వాతంత్ర్యపునరుద్ధరణముకొరకు బనిచేయువారు, వేరొక వంక స్వాతంత్ర్యమును నిగ్రహించుటకు పిలువదు. స్త్రీస్వాతంత్ర్యసమస్య నాగరిక దేశములం దన్నిటియందును క్రమక్రమముగ పరిష్కరింపబడుచున్నది. ప్రాచీనచక్రపునర్నిర్మాణమున, స్త్రీలు తమ యర్హతను బడయక తప్పదు.

ఎలక్టరలు సంఘముల అధ్యక్షులు.
సాతుబరో ప్రభువు గారు ఎలక్టరలు సంఘముల కధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరని, మా పాఠకులకు దెలిసియేయున్నది. వీరిని గూర్చి అమృత బజారు ప్రతిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:
“విరిషుపరిస్థితులను చక్కబరచుట కేర్పరుపబడిన విరిషు మహాసభకు, వీరు కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి. ఈ సభవారి క్రయత్నము లెటుల పరిణమించెనో మనకు దెలియును. ఐర్లండుదేశ మిప్పుడు నైతిక పరిపాలనముక్రింద నున్నది. సాతుబరో ప్రభువుగారి క్రస్తుతకృషిలో నయినను, అదృష్టము కలసివచ్చును గాక!”

నెలపు దినము
మిత్రమండలివారి విజయ వరంపరలచే గలుగుచున్న అనందముతో భారతీయులెల్లరు పాల్గొను కటకల, ప్రభుత్వమువారు 7-వ తేదీని నెలపుదినమున పరిగెంచుట కంగీకరించిరి. ఆ దినమున పిజయోత్సవములు దేశమందంతటను విరిగి జరుగు నని, యూహించెదము.

చెన్నపురి శాసనసభలు

చెన్నపురి శాసనసభ:— ప్రజాపాలిత ప్రత్యేకత కావనగూర్చి లోచించుటకు ఈ నెల 22 వ తేదీని ఈ దశవందలమున శాసనసభ జరుగును.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:— ఎఫ్. ఇ. కార్లె, ఎం. ఏ. కివాక్ హుద్దార్. ఎల్. డి. స్వామికున్నప్పిళ్ళి. ఐ. ఎన్. బి. ఎం. ఎ. బి. ఎల్. ఎల్. ఎల్. బి. గార్లు తిరిగి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు సభ్యులుగ నియమింబడిరి.

మైలాపూరు సంగీతసభ:— రేపులధ్యాన్మము 4 గంటలకు మైలాపూరులో గోపాలునాయకరు వన్నియ సంఘ సారథాలామందిరములో కంభకోణము వాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ పంచావకేశ శాస్త్రియారుగారు సుగ్రీవసభ్యులు అను వారికథాకాలక్షేపము జరిగింతురు.

గాంధీగారి జన్మదినము:— జాతీయ బోధనాధ్యక్ష కలకాల, వాణిజ్య కలకాలల వారు నిర్వహించుకాలము కెల్వాడునందు మధుబాధ్యక్షులు బిర్లాబోసపు ఎం. ఏ. గారి యాజమాన్యముక్రింద మహాత్మా గాంధీగారి జన్మదినమునందలి తనమును జయప్రదముగా జరిపిరి.

చెన్నపురి మహాజనసభ:— చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రధాన కార్యదర్శిగారికి ఈ క్రింది తంతివాస్తవం బడినది. “మధురలో గత శుక్రవారము జనసమూహమువై పోలీసువారు తుపాకులను ప్రేల్చి ఇరువురు చంపి మఱి కొందఱిని గాయపరచుట మండు కారణములను విచారించుటకు నిష్పక్షపాతసంఘము సేకదానిని నియమించుటకు చెన్నపురి మహాజనసభవారు గట్టిగ కోరుచున్నారు.”

7-వ తేదీ సోమవారము నెలపుదినము:— ఇండియా దొరతనమువారి ప్రకటనము బల్లరులతో తాత్కాలిక సంద్ధి జరిగిండుటకును అన్నిరంగములందును విజయములు కలిగిండుటకును ఈ నెల 7-వ తేదీ సోమవారమున నీ దేశమునందంతటను నెలపుదినముగా చేర్పరచితిమిగాన నెలపుదినమని ప్రకటించుట కర్హములు చేయవలెను. ఉత్సవములను జరుపవలెనని రాజప్రతినిధిగారు కోరుచున్నారు.

ఆంధ్రవక్తృత్వ బహుమానపరీక్ష:— చెన్నపురి ఆంధ్రవక్తృత్వ విద్యాశాఖ పక్షమున ఈ నెల 5-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 3 గంటలకు జాబ్బిటవును బ్రాడ్వే 9-వ నెంబరు గల సభాభవనముందు విద్యార్థులు కానివారికి ఆంధ్రవక్తృత్వమును పోటీ పరీక్ష జరుపబడును. పరీక్షితులలో మొదటివారుగా కృతార్థులగువారికి ఆంధ్రప్రతికాధికరులు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి బంగారుపతకమును రెండవవారుగా కృతార్థులగువారికి డాక్టర్ కే. ఎన్. కేసరిగారి బంగారు పతకమును వచ్చెడి విజయదశమినాడు సభాముఖమున బహుమానములుగా నొసంగబడును. ఈపరీక్షలో పోటీ చేయగోరువారు వెంటనే తమ దరఖాస్తులకు విద్యా శాఖాకార్యదర్శికి పంపవలెను.

లోకమాన్య తిలకుగారు:— లోకమాన్య తిలకుగారిని ఢిల్లీనగరమున దిశంబరు నెలలో జరుగు కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షునిగా సత్కార సంఘమువారు నియోజించిరని స్థాయిసంఘ కార్య దర్శులకు తెలుపబడినదిగాని దిశంబరు నెల నాటికి యిండియా దేశమున నుండజాలమిచే తామాపనని స్వీకరింప జాలమని బొంబాయిని కలబుటకు నుండు లోకమాన్య తిలకుగారు సి. పి. రామస్వామయ్యగారికి తెలిపిగాన మదియు కరి నధ్యక్షతకు నియోజించుట కర్హము చేయబడును.

వృత్తాంతములు

మరణము:— పాలనపూరు నవాబు సర్. మేరతువాన్సు దు ఖాను కే. జి. సి. ఐ. వి. గారు వృత్తిమందిరి.

జయసుల కదావ్యుని:— పూనాలోని భండార్కరు ప్రాచ్య పరిశోధనాశాలయనకు శ్రేతాంబరమైన సంఘమువారు 10 వేల రూపాయల నిచ్చి, దిశంబరు నెలాఖరు లోపున 40 వేల నిచ్చెన ననిరి.

కొడగును చెన్నపురి రాష్ట్రమునకు చేర్చుట:— తెంగు గూరులో కొడగు సంఘమువారు సమావేశమై ఈ విషయమును చర్చించిరి. ఇట్లుచేర్చుట లాభకరముగాదనివారు తీర్మానించిరి. ఆ తీర్మానమును అధికారులకు తెలుపుటకు సంఘ కార్యదర్శి సి. ఎన్. కారియప్పగారి కధికార మిచ్చిరి.

గంగూనూరు దోపిడిభయము:— ఈ నెల 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నము గంగూనూరు దోపిడి జరుగునని భయపడి దుకాణదారులు దుకాణములను మూసివేసిరి. కేమండైను బజారులలో కూలివాండు భయపెట్టగా దుకాణదారులు దుకాణములను మూసివేసిరి. అలా ప్రవిని ఇతర బజారులవారుగూడ దుకాణములను మూసివేసిరి.

బరద్యాను పురపాలక సంఘము:— ఈ సంఘమువారి పరిపాలనము సరిగా నుండలేదని దొరతనమువారు చాలకాలమునండి ఆక్షేపించుచుండిరి. గత రెండువత్సరముల చర్యను గూర్చి దొరతనమువారిట్లు విమర్శించిరి. రోడ్లు సరిగ నుండలేదు. మురికి కాలువలను కడిగించుటలేదు. నీటి సదుపాయము చాల పాడుగా నుండెను. ఆర్థికస్థితి దుర్లభముం దుండెను. సభ్యులలో కలహములు మెండుగా నుండెను. కాన నిట్టి స్థితి నువేక్షింప వీలులేదు. కమిషనరుల ప్రవర్తనము శోచనీయముగ నున్నది. కాన మేము వారిని తగ్గించి నేమచున్నాము. ఒక వత్సరము వరకును కమిషనరులు పనిచేయగూడదు. ఆ అధికారులను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నిర్వహింపవలెనని బంగాళా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

బల్లరులు లొంగుటకు కలకత్తాలో నత్నాహము:— ఈ నెల 1 వ తేదీని ఈ శుభవార్త కలకత్తాలో తెలుపబడినది. 20 వ తేదీ రాత్రియే దీనిని సూచించుచు జరిగినది. తెల్లవాగునకి వాణిజ్యసంఘములవారు పలువురు తమ కార్యాలయములపైని పతాకముల నెత్తిరి. ఎప్పుడైనా దాలువాసీ కలకత్తాలో చావులలోను నెల్లలోన ప్రజలు హర్షధ్వనులను గావించిరి. దేశీయవాదలలో చాలామనము వెల్లడింపబడినది. వంగయువకులు “బల్లెరియా హరిహరి బోలో” అని కేళలునేసిరి. హిందువులలో శవములను శ్మశానవాటికకు కొనిపోవునవ్వడు హరిబోలో హరిబోలోయని అరచెదరుగాన బల్లెరియా విజితమైనదని వారాధ్యక్షులరలన నూచించిరి. పాఠశాలలకు నెలవియ్యబడునా అని విద్యార్థు లడిగిరి.

బంగాళా వర్తక సంఘమువారు

ఈ నెల 1-వ తేదీని విరనునైదుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. 6 తీర్మానములు చేయబడినవి. 1 నివేదికము లోని సంస్కరణములను దేశమునకును దేశీయులకును హాని కలుగును. క్షయనాయవాణిజ్యాభివృద్ధి దీనికంటె అవసరమున లాభకరము నగును. 2 ప్రత్యేకసంఘములలో పార్లమెంటు రెండుసభల సభ్యులు నుండవలెను. స్వస్థానాధిపతుల సంఘముండవలెను. ఇండియా దొరతనమున ముప్పుండగూడదు. రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహకసభలో భారతీయుల సంఖ్యను పెంచువలెను. శాసనసభనుగూడ కొద్దిగా పెంచవలెను. అధికారినిభజనము చేయదగును. రేపుల అధికారము ఇండియా దొరతనమువారి కేయుండవలెను. (3) బంగాళమున మాధ్యమిక పారిభాషికవిద్య, నదీపరిపాలనము, చిన్న ఇనుపదారులు పెద్దవైద్యశాలలు ప్రత్యేకతకాఖలలో నుండవలెను. (4) ఆదాయశాఖల విభజనను సముచితము. వాణిజ్యప్రశ్నలకు సంబంధించినపన్నుల కిండియాదొరతనము వారంగీకరింపగూడదు. ప్రజాపాలితశాఖల ఆదాయము మంత్రుల కియ్యవలెను. లోటుపాటుల నితరవిధమున సరిచేసుకొనవలెను. ప్రత్యేకసంఘములా ఏర్పాటులును చేయవలెను ప్రజాపాలిత శాఖలకు మంత్రీయు ప్రత్యేకతకాఖలకు కార్యనిర్వాహకసభవారును బాధ్యులు కావలెను. (5) వాణిజ్యనియోజకు లొంగవత్సరమున ప్రత్యేకముగా నుండవలెను. (6) 10 ఏండ్లవరకు పల్లీకు సర్కికు కమిషనుగారి నూచనలకు మించి భారతీయుల సుద్యోగములలో చేర్చగూడదు.

చిర పామహానంగాముము

(రెండవ పేజీ)

కరాసుపురోగమనము.

లండన్, సెప్టెంబరు 28:—పరాసు శివరములనుండి రూటరు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—తెయిలీ, చెమకాడెన్ డామ్ము మధ్యనున్న లోయను జర్మనులు ఖాళీ చేయుచున్నారని. ఇందు ఆంధ్రులీ మావశ్యమైనది. ఈ ప్రాంతమున జర్మను పంతుల వెనుక అగ్ని బాల్లలు బయటపడినవి. ఎయును కుత్తరము గను దక్షిణముగను గూడ మంటలు బయటపడినవి.

విద్యుంశక నైమానికదాడి

లండన్, సెప్టెంబరు 29:—వార్తాపత్రికటనసంఘము వారిట్లు పత్రికాటింపిరి:—నాకాదళమునకు సంబంధించిన ఓమా నములు బెల్జియము అనస్కందనమున శనివారము 18 టన్నుల బాంబులను బరిపెనవి. రెండు రైలుబండ్లను తగులబెట్టిరి. రెండు మందుగుండుకొట్టులు నాశనమైనవి. కలెక్టింగ్ దళముల స్థానములు ముట్టడించ బడినవి. కాల్యములకు కష్టములను కలుగజేసిరి. బ్రిటిషు యుద్ధనౌకలు సముద్రాంతరపు పరీక్ష ములను బెల్జియంలో తగులబెట్టుచున్నవి. 4 కేట్రుప్రమానములు నాశనమైనవి. 4 పనికిరాకుండగ క్రిందకు కూల్చబడినవి.

బెల్జియము విజయములకు వార్తా సార్వభౌముడు బెల్జియనురాజును, సైన్యములను ఆభినందించెను.

శత్రువుల మొండియత్నములు.

లండన్, సెప్టెంబరు 29:—పరాసు శివరములనుండి రూటరు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—డాక్టోరియజు కుత్తర భాగమునుండి జ్యోతులు పరాసునాటికి ముట్టడించుచున్నారని. కొత్తగ 10 పటాలములు ప్రవేశించి పోయినవి. జర్మనులు ఎక్కడ తిని ధైర్యముతోను, బల్లదలతోను పోయిచున్నారని. ఎంత తీవ్రముగ పోరినను జర్మనులు ఒక ఆంగుళము నేల నైనను గెలువలేదు బోకాచిల్లీకి పడమరగనున్న మాంటుకవి తెలు శిఖరమును మేము పట్టుకొంటిమి.

శత్రు తిరోగమనము.

లండన్, సెప్టెంబరు 29:—పరాసు శివరములనుండి రూటరు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—సెంటుక్వింట్ పెను నుండి రియ్యవరకున్న శత్రురంగబంతయు ప్రమాభితసహించినది. జర్మనులు మొండికోపముతో పోయిచున్నారు. శత్రువులు లాపాస్సు మాల్మెయిస్క పీఠభూమునుండి మరలుటకు ప్రార్థించిరి. నిన్నటి రోజున మాంగిక్ సేనాని విజయమువలన మాక్టాయసు పీఠభూమియు చెమిక్-డెస్-డామ్ము పడమటి భాగము 15 వందలగ జములకును మాస్వాధీనములో నున్నది. పాకు సేనాని రణ కాశ్యముచే జర్మనులు వెనుకకు మరలుటని వచ్చినది. కొద్దిరోజుల క్రితము పరాసు, ఆమెరికను బ్రిటిషు వారు ప్రార్థించిన యవస్కందనము జర్మనుల తిరోగమనము నకు కారణమైనది.

తిరోగమనసూచన.

లండన్, సెప్టెంబరు 29:—చాంపేయలో గోరామిది డికి జర్మనులు పదిపటాలములను కొత్తగ ప్రయోగించిరి. 9 రోజులలో ఈ ప్రాంతమున 20 జర్మను పటాలములు పోరినవి. చాంపేయలో జర్మనులు నిరోధించుటగూడ వీరు డిక్టోగమనమును గావించుటకు వ్యవధి కై యిట్లు చేయుచుండు రని కానించుచున్నది.

కాంబ్రే బ్రిటిషువారికి వశమగుట.

బ్రిటిషు శివరములనుండి రూటరు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—నిన్నటి కేంబ్రేయుద్ధమున గొప్పవిజయము కలిగినది. మే నునుకొన్న స్థానములన్నిటిని శత్రువు లెంత నిరోధించినను బట్టుకొంటిమి. మేము పెద్ద యుద్ధభీరులమే గాక 80 పొండలను (ఫిరంగులు) గూడ ప్రయోగించి పోరినారము. బర్గోను ఆడ వి కి పడమటి గురి ధ్రువంధ్ర పోరితిమి. తూర్పుభాగమునుండి జర్మనులు వెనుకకు పోవుటకు పూర్వమే అడవిలో కలవరమును కలుగజేయుచు న్నారము. జర్మనులు విశేషముగ మాచే జిప్కచున్నారు. టూంకుబండ్లు మాకు మహాపరామును గావించినవి. క్యంబ్రే

యిప్పుడు మాకాళ్లదగ్గర నున్నది. శత్రుపంతులయందు అగ్ని బాల్లలు బయటపడలేనవి. వీరికి సైన్యములను కలుగజేసి నారము. ఆమెరికనులు గూడ వీరికి ఆశ్చర్యమును కలుగజేసిరి.

జయకరముగు యుద్ధము.

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—గతరాత్రి బ్రిటిషువారిట్లు పత్రికాటింపిరి. వేటవజావాన సెంటుక్వింటునకు దక్షిణముగ యుద్ధము జయకరముగ జరిగి సెంటుక్వింట్ పెక్, సెన్సిడినుద్ధ్య 61 మైలరంగువరకు వ్యాపించింది. ఈ కుత్తరభాగమున బిల్లెగ్ల యునుండి పెల్లు కాల్య కష్టము దక్షిణభాగమున ముట్టడించి నారము. శత్రుస్థానము లెంత భద్రయుగ కాపాడుకొనబడినను 46-వ పటాలము హిందెంబర్గ్ పరీధానతక స్థానములను దొమ్మి జేసినది. మా కెయిగుగ నున్న జర్మను స్థానమునంతను బట్టుకొంటిమి. సైన్యములు ఆధికోత్సాహముతో పోరి చాల మందిని బండిలుగ గొనియెను. బెల్జియన్లు, లీహులొర్డు ముగ్ని-లా-పాసీలను వశపరుచుకొంటిమి. ఈ కుత్తరమున ఈసమ యమున నె న్యూయార్కు పెన్నస్సీ, ఈ కుత్తరదక్షిణక రోలివా సైన్యములు మేజరు జరలు రీకు యజమాన్యమున హిందెం బర్గ్ పంతులను 5 వేల గజముల దూరమువరకు ముట్టడించెను. ఆమెరికనులు బై రోత్సాహముతో ముందుకేగి వామభాగమున నున్న బెల్జియన్ల నారోయిములకుబట్టుకొనిరి. బోనిచ్చల్లప్రక్క ల యుద్ధము జరుగుచునే యున్నది. బ్రిటిషువారు విల్లర్న-గిస్లయినును వశపరుచుకొనిరి. వెలుపు చరియను న్యూజీలండ్ రులు వశకరణము జేసికొనిరి. శత్రుప్రతియుద్ధమును ప్రతిహత మొనర్చితిమి. లావకేరీ, బోమావిను, మాస్సి యర్నసుద్ధ్య నున్న భాగమును స్వాధీనము జేసికొంటిమి. 62-వ పటాలము మెస్సు యియస్-లెస్-లివును వెల్లినును పట్టుకొనెను. రిమిలిచుట్టియు స్పర్తకపంక్తిగూడ వశమయెను. 63-వ నాకాదళము క్యాం బ్రే దక్షిణపు సరిహద్దులను చేరినది. ఈ కుత్తరమున స్వాక్ కోర్టు స్వాధీనమైనది. డిసెన్సికాల్యకు దక్షిణముగ నున్న ఏట వాలు ప్రదేశములను ఇంగ్లీషు సైన్యములు దాటిపోయినవి. 22 వేల మందిని బండికృతులుగ జేసినారము. 9 రోజులలో 800 ఫిరంగులను బట్టుకొంటిమి.

4000 మందిని బట్టుకొంటు.

బ్రిటిషు పత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—ఆదివార ము సెంటుక్వింటును కుత్తరముగ 46 వ మిడ్లండుపటాలము 4 వేల శత్రువులను, 40 ఫిరంగులను వశపరుచుకొనెను. బెల్జియన్ల కన్నిటనుద్ధ్య శత్రువుల నిరోధము ప్రచండముగనుండె. శత్రు ప్రతియుద్ధములచే మేము బోసీ, విల్లర్న గిస్లెయిను పడమటి సరిహద్దుల వెనుకకు పోవలసివచ్చినది. కాన్నిలా కుత్తరముగ జె ను రూ ను - నీవిగ్ని నుముఖముగ ముందుకేగినారము. వామభాగమున గురంగమున పోరుచుండ కేరముగనుం డుటచే మా సేనలు ఆ బెంచెలు ఆ-బాను, అర్నూనుండి వెనుకకు మరలుటలసి వచ్చినది. క్యాంబ్రేకు పడమరగను, వాయవ్యము గనుమా పురోగమనమును శత్రువులు ఆరికట్టకాలరైరి: మా వేగు సేనలు ఆగ్రాను, క్యాంబ్రే, బాపూను క్యాంబ్రే రస్తా లకుచేరి పట్టణమున కుత్తరము గున్న పల్లెలయందు ప్రవేశించె ను. ఈ ప్రాంతమున శత్రువుల ప్రతియుద్ధములను ప్రతిహత మొనర్చినారము. రాత్రి గర్జము మంభపోతగ మరిసినది. వాతావరణము ప్రతికూలముగ నున్నది.

జర్మనులవ్యర్థపు ప్రతిముట్టడులు.

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—పరాసుపత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—సెంటుక్వింటునకు దక్షిణముగ జర్మనులు ఉల్లంఘనకు ప్రవేశమున భయంకరముగ ప్రతియుద్ధ మొనర్చిరి. 88-వ కొండను బట్టుకొనటకు ప్రయత్నించిరి. కాని మావశ ఘ్ని బాల్లలచే ప్రతిహత మొనర్చినారము. ఎయిలెట్టి, ఎయి నునుద్ధ్య ఫిరంగులను తీవ్రముగ మోగినవి. చాంపేయలో రాత్రి కాల్పులములు పోరలేదు. ఇవట సగ్రభావనముయమున యుద్ధము మరల ప్రారంభమయెను.

నైమానికముల సహాయము.

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—బ్రిటిషు పత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—శనివారము నాటియుద్ధమున మా వైమానికులు పూర్తిగ తోడ్పడిరి. జర్మనుపంతుల వెనుక సంచరించు

వేగువైమానికులు శత్రువుల ఉద్దేశ్యమును, ఏర్పాటులను ఎప్పుటికప్పుటికి మాకు తెలుపుచుండిరి. శత్రుసేనలపై మరఫి రంగులను, బాంబులను బరిపి కష్టమును కలుగజేసిరి. పగలు 22 విమానములు నాశనము చేయబడినవి. 9 పనిరాకుండగ జేయబడి నవి. మావిమానములు కనిపించుటలేదు. పగలు 22 టన్నుల బాం బులను బరిపినారము. రాత్రి 8: టన్నులను బరిపినారము. రాత్రి మావైమానికులు బెల్జియనువరకు పోయిచునే యుండిరి. మా విమానము లన్నియు తిరిగివచ్చినవి.

ఎడ తెగని బెల్జియను ముట్టడి.

గతరాత్రి బెల్జియను ఇట్లు తెలిపిరి:—నిరంతరముగ బెల్జియను పోయిచునే యుండిరి. శత్రువులు ఆక్రమించు కొన్న పంక్తిలో కొంతవరకు స్థాండన్న చరియలో ప్రవేశించిరి. డిస్సెయూను, బారెక్, ప్లాడెక్ జర్న, పానుచండేరీ, మూలుసులేజి, వెస్సుదాగిక్లో కొంతభాగము వీరివశమై నవి శత్రువులు తమ మూలబలములను ఉపయోగించుచున్నారని. హోలిబుంటు కుత్తరముగ తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధ మొనర్చిరి. యుద్ధము పూర్తిగ క్రతిహత మొనర్చబడినది. బెల్జియన్ల శిఖరమును బెల్జియనులు ఆక్రమించుకొనిరి. బెల్జియను వేగు సేనలు రోలరునునుండి మాకు కిలోమీటరులు ముందుకేగి నవి. ఒకచోట రోలరు సమైక్యరస్తాను బట్టుకొనిరి. నిన్నటి నుండి మాచే పట్టునడిన బండిలసంఖ్య 5500 లను మించినది. 100 ఫిరంగులు దొరకినవి. ఇందులో పెద్దఫిరంగులు గూడ లభించినవి. ఇతరంజనాచుగ్రహాడ లభించినవి.

ముఖ్య విజయము

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—బ్రిటిషుపత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి. వాతావరణము ప్రతికూలముగనున్నను మేముధైర్య ముగ పోరి సెంటుక్వింట్ పెక్ క్యాంబ్రే రణరంగమున మాకు ముఖ్యవిజయము కలిగినది. బెల్జియనుకు దక్షిణముగ మొదటి పటాలము వేటియందమును మరల అవస్కందనమును ప్రారంభించినది. బోగ్నిదగ్గర ఉన్నతప్రదేశము మా వశమైనది. ఈ గ్రామమును వశపరుచుకొనెను. లీట్రోంకా కాల్య వివరభాగముగూడ మావశమైనది. లీట్రోంక్లో ఈకాన్యము గను నారోయికి తూర్పును 32-వ పటాలము ముందుకేగినది. ఆంగ్లేయవామభాగమున ఆస్ట్రేలియనులు ఈ కుత్తరముగ తల పడిరి. నారోయినుండి గోయివరకు ముందుకేగిరి. హిందెంబర్గ్ పంక్తి కడ్డుగ నిల్చి లభావముతో పోయిరి. గోయికి దక్షిణముగ నున్న ఉన్నత ప్రదేశము చాలవరకు వీరి వశమైనది. చాలమంది బండిలుగ గూడ జేయబడిరి. ఈ కుత్తరమున ఇంగ్లీషు సైన్యములు విల్లర్న గిస్లెయినును మరల వశ పరుచుకొనెను. మధ్యాహ్నమునకు పూర్వము గన్నీలో మా స్వాధీనమైనది. పెలుటుకాల్యను చేరినారము. వెండిహాయి లునుండి ఈ కుత్తరముగ న్యూజీలండురులు. కాల్య పడమటిభాగ మును వశపరుచుకొనిరి. క్రీపుకోర్టు కుత్తరభాగమువరకు వీరు ముందుకేగిరి. రుమిల్లీలో ఇంగ్లీషు సైన్యములు తీవ్రముగ పోరిరి. ఈ కుత్తరమునగూడ వీరు భయంకరముగ పోరిరి. రూమిల్లీ-క్యాంబ్రేరస్తావరకు వీరు నిలబడిరి. క్యాంబ్రే కుత్తరముగ శత్రువులు ప్రబలముగ నిరోధించిరి. తరుచుగను భీకరము గను ప్రతియుద్ధములను గూడ పల్చిరి. ఆయిప్పటికిని కనేడి యనులు ముందుకు పోగలిగిరి. చాలమంది శత్రువులు గూడ వీరిచే జిక్కిరి. అపారసన్నములు కలిగినవి. న్యూవాపిజు, పిటాకటరు మధ్య వేయిను ననివరకు తమపంక్తిని ముందుకు వెంచుకొనిరి. పూర్వ బెయిట్సుకు సైన్యతిగగూడ ముందుకేగిరి. ఇవట 50 మందిని బట్టుకొనిరి.

విద్యుంశక నైమానికదాడి.

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—బ్రిటిషు పత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—సెప్టెంబరు 29 వ తేదీని నైమానికపోరు విస్తారముగ జరిగినది. మధ్యాహ్నము ను ముందుకుగిరి. 15 చిన్నవిమానములను తగులబెట్టితిమి. 27 విమానములను నేల గూల్చితిమి. 9 దిండిని పనికిరాకుండగ జేసినారము. 19 బ్రి టిషువిమానములు కనిపించుటలేదు. సెప్టెంబరు 28 వ తేదీని కనిపించలేనవి తెల్పిన బ్రిటిషువిమానము మేము తిరిగివచ్చినవి. రైలుస్టేషనులమీదను, ఇతరస్థానములమీదను 36 టన్నుల బాంబులను బరిపినారము. రాత్రి విమానములు పోయటకు వీలులేకొండెను.

నాకాదళమునా రిట్లు తెలుపుచున్నాడు:—బెల్జియను లకు తోడ్పడుటమే గాక సెప్టెంబరు 28, 29-వ తేదీలను మా విమానములు శత్రునౌకలను గుర్తించుచునే యుండినవి. యుద్ధ

వాకలనై బాంబులను మరఫలించుట ప్రయోగించిరి. బీబూజి, ఓర్వండు, బూజిబాబులు, వెంటుదగ్గరనున్న విమాన కాలమిదను దాడి సమీపము. 12 శత్రువిమానములను నాశము చేసినారు. 14 బాగు పనికావడంక క్రిందకు బారడాలబడినవి. బ్రిటిష్ విమానములు 10 కనిపించుట లేదు. హెలికాప్టర్లు సింధుకాళియందు నాశముకలు అచటి సంగతుల నరసి తెలిసికొనుచున్నవి.

స్థానములు బలపడుట

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—గత రాత్రి అమెరికనులు ఇట్లు ప్రకటించిరి:—మ్యూజా, ఎయిసుచుధ్య క్రొత్తగ మాకు లభించిన స్థానములన్నిటిని బలపరచుకొని నిలబెట్టుకొనిరి. ఇవట శత్రువులు ప్రతియుద్ధము లొనర్చిరి. విషవాదమును ప్రయోగించిరి. శత్రువులతో పోరుజరిపిరి. కాని వ్యధనమును.

గ్రామములు వశమగుట

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—బ్రిటిష్ ప్రతికూల ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—ఉత్తరమున జరిగిన యుద్ధమున వెస్ట్మిన్ మావశమైనది. జోకోకోర్టును గూడ మేముబోయి వారము. వెండు మాయిలును బట్టుకొంటిమి. బ్రిటిష్ క నేడియనులు క్యాంప్రేకు చాల సమీపములో నున్నారు. శత్రునిరోధమును ప్రతిహత మొనర్చి ప్రావిన్టీటీల్లోయని పట్టుకొంటిమి. శత్రువులు క్యాంప్రేకు తలదాటిరి. క్యాంప్రేకుదేశమున వెంటు క్యంప్రేకును త్రవ్వకమున మరల నేటియదయము యుద్ధము ప్రారంభమైనది.

విశేషరణసామగ్రి దొరకుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—బెల్జియనుప్రతికూల ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—వర్షము కుంభిపాతముగ కురియుచున్నది. మిత్ర మండలివారు రణరంగమున దండెత్తు ముందు కేగిరి. అనుచును వెస్ట్మిన్, డిస్ట్రీక్టులను బట్టుకొనిరి. నార్విక్-రోలర్లు, రోలర్లు-మెకానికల్లను చాలవోటులయందు దాటిరి. ఇవపదార్థుల సామగ్రి, మందుకొట్లు యున్నగు రణసామగ్రి చాల దొరికినది.

విశేషసామగ్రి దొరకుట

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—పరాసుప్రతికూల ఇట్లు తెలుపుచున్నవి. ఎయిసీ వెస్ట్మిన్ మరల అవసరమైన నేటి యుద్ధమున ప్రాగ్రింభించితిమి. చాంపేనులో మాసేనలు తమవిజయములను పూర్తిచేసికొనినవి. గతరాత్రి ఎయిసులో యలో విజయమును గాంచినారు. చిసార్వీల్, కాండ్-లెస్-ఆక్రి మావశమైనది. చాలమంది బంధీలు రణసామగ్రిని మావశము గాంచికొంటిమి. 200 రైలుపెట్టెలకూడ దొరికినవి. సెప్టెంబరు 26-న తేదీనుండి మ్యూజ్, ఆక్టోనీచుధ్య 18 వేల మందిని బట్టుకొంటిమి. 800 ఫిరంగులకూడ దొరకినవి. ఇందు లో చాలవరకు యుద్ధఫిరంగులకూడ గలవు.

తెంపులేని పురోగమము

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—గత రాత్రి పరాసుకా రైటు ప్రకటించిరి:—ఎయిసీ ఎయిసుచుధ్య ఓస్టియన్ తూర్పుగ ముందుకేగినారు. ఎయిసు కుత్తరముగ ఇటలీనైకులు పోరి నూపినను బట్టికొనిరి. ఎయిసు, వెస్ట్మిన్ 12 కిలోమీటరులు ముందుకేగి శత్రువుల నిరోధమును సరకుచేయ: చేల్లను, రొమెయను, మాంటిగ్నీ-నర్ వెస్ట్మిన్ వశపరచుకొంటిమి. ఉత్తరమున మారిబీలు, వెంటిలే సరిహద్దులు చేరినారు. ఇంకవరకు 16 వందల శత్రువులు చిక్కిలుల లెక్కించబడినది. చాంపేయను అంతటను యుద్ధము నామభాగమున జరుగుచున్నది. వెంటుమేరి-ఆల్ గ్రామమునుండి శత్రువులను వెనుకకు తరిమి సోమి-పీ కుత్తరముగ దాటి ముందు కేగినారు. తూర్పున తీవ్రముగ పోరి ఆర్మగ్రామమును, పీతభూములను, అడవులను బట్టికొంటిమి. సేవలలరస్తాను చేరితిమి. మార్బావ్వు మా వశమైనది. మాంటిసోయిన్ సరిహద్దులను మించి పోతిమి. సేకాల్టా, బోర్గూన్ల ప్రాంతములను మా లాభమును సామ్యుచేసికొంటిమి.

చీనావెండి.

సెకింగు సెప్టెంబరు 25:—చీనాలో మెడిసి జపాను వాంఛికముగ కొనుచున్నారు. అమెరికాలో వర్షముల వెండి నమ్మగూడదని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. చీనాలో వ్యాపారము నిలచిపోయినది గాన ఎగుమతి కూడదని ప్రముఖులు అంటిరి.

వాతావరణము ప్రతికూలముగ ముందుట

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—బ్రిటిష్ ప్రతికూల ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—సెప్టెంబరు 30 క తేదీని వాతావరణము విమానములకు ప్రతికూలముగ ముందు. కాని మా వైమానికులు ముందు పోరు కాబులములకు తోడ్పడగల్గినవి. వైమానికులమీదకు, అవారపదార్థములను గొంపోవు శక్తులులమీదకు మిత్ర సలహాదను బాంబులను బోపివారము. రెండు బ్రిటిష్ విమానములు కాన్సిందుటలేదు. శత్రువులు మరునాడు పోరుటలేదు.

వెంటుజు-స్వాబును స్వేచ్ఛుమై బాంబులను వేడుట

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—వైమానిక వ్యయవారిట్లు తెలుపుచున్నవి:—వెంటుజు అమెరికను దళముతో మేము వెంటుజు-స్వాబును బాంబులతో యుద్ధించినారు. సెప్టెంబరు 30-న తేదీ రాత్రి వెంటుజు-స్వాబులపై గూడ బాంబులు పడబడినవి వాతావరణము ప్రతికూలముగ ముందుకే అన్వేషణమునకు వీలు చేశుండెను. బర్నావర్షగర్ కాళిగోలుములను ముట్టడించినారు. ఒక బ్రిటిష్ విమానము కనిపించుటలేదు.

క్యాంప్రేకు బడుట

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—బ్రిటిష్ బెల్జియను ప్రతికూల ఆక్రమించుకొనిరి. వెస్ట్మిన్ రెండుమైళ్లు చేరి క్యాంప్రేకు దేశమున బ్రిటిష్ మరల వశపరచుకొనిరి. దక్షిణమున వెంటుజు దాటితిమి. క్రివోయను బట్టుకొనిరి. స్టాండర్న్లో బెల్జియనులు దిక్కుమారుకు తూర్పుగనున్న వెస్ట్మిన్ బట్టుకొనిరి.

స్టాండర్న్ సుహద్దులలో పోరు జరుగుచున్నది. దక్షిణమున వెస్ట్మిన్ కుత్తరముగనున్న యుద్ధవారిని చేరిరి. ఇవట నుండి లిమనుండి చార్మీటువరకు పోయిరి. ఇదికూడ పట్టువడినది. క్యాంప్రేకు ఈశాన్యముగను, పడమరను, వైపులిగను నున్న పేటలన్నియు వశపడినవి. బెల్జియన్ గిల్దయి-గూడ మరల పట్టువడినది. వెంటుక్యంప్రేకు కుత్తరముగ హిందెంబర్గ పంక్తిని కి మెళ్ళవరకు చేపించిరి. రెండుమెళ్ళలోనికి వొకబడిరి. బిసిగ్నీ వెంటుక్యంప్రేకు యుద్ధవారిని పట్టుకొనుటకు బ్రిటిష్ వారు ప్రయత్నించుచున్నారు. వెంటుక్యంప్రేకు రిలిమాంటు పంక్తి పరాసువారి స్వాధీనమగునటుల తోచుచున్నది. ఈ ప్రకారము వెంటుక్యంప్రేకు యుద్ధప్రకృతులను చుట్టుముట్టడంచబడినది. వెస్ట్మిన్ డామ్యులో సగముభాగము పరాసువారి వశమైనది. వెస్ట్మిన్ ఎయిసుచుధ్య మరల క్రొత్తగ యుద్ధమారంభమైనది. రిలిపు-రొమెయను-మాంటిగ్నీ పంక్తిని సమీపించిరి. జోంచీకి తూర్పుగ గూడ పోయిరి.

శత్రువుల మొండి యుద్ధము.

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—బ్రిటిష్ శివరములకుండి రూటరు విశేషపడిట్లు తెలుపుచున్నవి:—వెంటుక్యంప్రేకు కొరకు గాలి ప్రచండముగ వీచుచున్నది. వాన కురియుచున్నది యుద్ధము ప్రారంభమైనది. శత్రువులు క్రొత్త వైధ్యములతో పోరి మరఫలించుటను ప్రయోగించి మొండిక తమ స్థానములను కాపాడుకొనుచున్నారు. క్యాంప్రేకు వాయుధ్యముగ క నేడియనులు శత్రువుల ప్రతియుద్ధమును వ్యధపరచిరి. క్యాంప్రేకు తూర్పుగ నున్న పంక్తిని క నేడియనులు పట్టుకొనిరి.

ఫ్లెమింగుతీరమును ముట్టడించుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—ఫ్లెమింగు తీరమును మావై విమానములను, యుద్ధకాళము ముట్టడించినవి. 100 విమానములు ఈ ముట్టడియందు పాల్గొనినవి. చాలమరమున నుండి యుద్ధకాళము ముట్టడించినవి. బీబూజి శత్రు ఫలమును ముట్టడించిరి. బ్రూకెను కాబులములను గూడ ముట్టడించిరి. రెండుగంటలు యుద్ధముజరిగినది. ఎదురుగాలిలోను, వెడ్డవ్ ములాను పోరుసమీపిరి.

స్టాండర్న్ ప్రమాచారము

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—దిక్కుముందున దక్షిణముగ రణరంగమున 1½ మైళ్లు పరాసు మునుకేగిరి. వెస్ట్మిన్ కుత్తరముగ లివి-ఓర్వెను యుద్ధవారి చీల్చబడినది. పూర్వకు సేనాని మెనినకు అతిసమీపములో నుండి లివికి ఉత్తరముగ 5 మైళ్లు రంగమువరకు లిమను దాటిపోయెను. దివక నిది అన్ని ప్రక్కలను ముట్టడించబడినది.

శత్రువులు వెనుకకు పోవుటకు ధీమరు స్థానములు లేవు. గాన శివకాలముక ఎచటనుండురో తెలియదు. స్కార్టీ, ఓయెను నకును వీరు తిరిగిపోవలయును.

హిందెంబర్గ పంక్తిలలో చొరబడుట

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—బ్రిటిష్ శివరములకుండి రూటరు విశేషపడిట్లు తెలుపుచున్నవి:—క నేడియనులు, ఆస్ట్రీయనులు, అమెరికనులు శత్రువుల ప్రబల ప్రతియుద్ధమును ఎదుర్కొనవలసి వచ్చినది. కానివారికి ఆపాయము కలుగలేదు. దిక్కుటి సామంతులను లాభ్యమున ఆగ్నేయముగ నున్న సాన్సు-ధూమిని పట్టుకొనిరి. జోకోకోర్టు బానిదగ్గరను క్యాంప్రేకు వెంటుక్యంప్రేకు యుద్ధవారిదగ్గర వీరు నిలబడిరి. క్యాంప్రేకు భక్తుల మేము ముందుకేగినారు. మేము క్రమముగ హిందెంబర్గ పంక్తిలోనికి చొరబడుచున్నాము. దీని కనకల బహిరంగ యుద్ధము జనునటుల తోచుచున్నది.

పరాసువిజయము

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—ఆగ్లోనీలో గొప్పయుద్ధము జరుగుచున్నది. పరాసువారు మంధాయినును చేరిరి. మార్బాయిత్తును పట్టుకొనిరి. రీమను, సమద్రముచుధ్యకు రంగముకయు తారుమారుగ నున్నది.

బెల్జియను పురోగమము

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—శత్రుపంక్తిలలో సాకర్గనుగు స్థానములను బెల్జియనులు ఆక్రమించుకొనిరి. శత్రువుల తమ ముందుకేళ్ళు సన్నిహిత్వ లోల్పాయిరి. స్టాండర్గర వీరి వెడ్డనా కాళిరంగులు పట్టువడినవి. మాతల్లు అడవిలో శత్రువులు దిక్కుముగ సమర మొనర్చిరి. బెల్జియనులు తండోవ తండముగ రణరంగమున ప్రవేశించి వీరిని ఓడించిరి.

స్పెయినులో విషజ్వరము

మెడిసి, ఆక్టోబరు 1:—మరల స్పెయినులో విషజ్వరము ప్రబలముగా నున్నది. ఆల్బానోస్ రాజుగారి కీవ్యాధి సోకినది. చాలమంది డాక్టరులు కావలసియున్నారు.

కెడు సమైక్యము.

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—వాకలపనివాండ్రందరకు వనిలో చేరిరి.

స్విజ్జర్లెను యాత్రికులు.

ట్రోమాన్, సెప్టెంబరు 30:—ఆంగ్లేయయాత్రికులు చేరిరి.

పై బేరియాయుద్ధము.

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—15000 మంది ఆస్ట్రీయా జర్మనీలై దీలు సామంతులై బ్లో-వెస్సు చెక్కునుండి హిలోకు వచ్చిరి. వారిని వివాదులను గాంచితిమిరి. టాకియో నుండి 20-9-18-వ తేదీని వార్త వచ్చినది.

టర్కీ సేనలొంగుట

చేలస్టీ, సెప్టెంబరు 30:—29-న తేదీని మాసేన జిబీ రియను డేగ్నానుండి ఉత్తరమునకేగెను. అప్పుడు మావలకు వధ్య ఆనాయుద్ధనోక వెడ్డ తురుష్క సేన లొంగి పోయెను. 10 వేల మంది లొంగిపోయిరి శత్రుసేనాని కూడ వెనుక. 30-న తేదీని మా ఆశ్వికదళము డేనుస్కనుకు ఉత్తరవచ్చు దక్షిణములందు స్థిరపడెను. 1000 మంది 5 ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి.

యుద్ధము మరల ప్రారంభమగుట

లండన్, ఆక్టోబరు 1:—బ్రిటిష్ శివరమునుండి రూటరు విశేషపడిట్లు తెలుపుచున్నవి:—వెంటుక్యంప్రేకు క్యాంప్రేకుగమున యుద్ధము మరల నేటియదయము ప్రారంభమైనది. సర్వములు మూలబలములను మళ్ళులు మళ్ళులుగ రప్పించుచున్నారు. ఎక్కడలేని దైర్యముతో మొండిక పోరుచున్నారు. క్యాంప్రేకు కుత్తరముగ క నేడియనులు ముట్టడివచ్చిరి. జోకోకోర్టు, నాగోయి కిందకు క్యాంప్రేకు గక్షిణముగనున్న కి-వైస్సును స్వాధీనమైనది. గోయ ముఖముగ ఆస్ట్రీయనులు ముట్టడి వచ్చిరారు. ఎస్ట్రీగును వీరి వశమైనది. బెల్జికోర్టు కీకాళ్యముగ ముట్టడించబడి బ్రిటిష్ వారు ప్రతిముగ పోరుచున్నారు. మావశ్యుగాదా గాతేక వర్షములు చాల కష్టపడుచున్నారు. దిక్కుములను మా మునున్నారు. స్టాండర్న్లో మాన్సు లేనియ లేవు. లెడికెమోను, రోల్లిగము క్యాంప్రేకు లాక్రమించు కొనబడినది.

The Great War.

(Reuter's Agency)

Bulgaria

Conditions of Armistice.

LONDON, September 30.

Reuter learns that the Bulgarian armistice comes into operation immediately. It provides for the immediate evacuation of such parts of Greece and Serbia as are in the hands of the enemy, immediate demobilisation of the army, and handing over to the Allies of all kinds of transport boats and railways. Moreover, the Allies will control all arms which will be collected in stores. The Allies will have free passage through Bulgaria and will occupy points of strategic importance. This occupation in Bulgaria will be carried out by the British, French or Italian troops, while the Greek districts will be occupied by the Greeks and Serbian districts by Serbians. The arrangement made is the most complete military surrender of Bulgaria. Results will be very far-reaching. Political questions are deferred to the ultimate general Peace Conference. It is thus hoped to secure a permanent peace to the Balkans, and the Allies can now hold out a better prospect of an ultimate friendly solution to the Balkan problems than by any other scheme.

Allies Occupy Strategic Points.

The Allied Command is now occupying necessary points of strategic importance as provided by the armistice, in which connection the Dobrudja Province and Constanza Railway are receiving our attention. Northwards of the Constanza Railway, the Dobrudja is under a condominium of Austrians, Germans, Bulgars and Turks, but the territory south of the railway was ceded to Bulgaria by the Treaty of Bucharest which the Allies do not recognise.

King Ferdinand's Appeal to the Entente.

LONDON, October 1.

PARIS.—According to a message from Salonika Mr. Murphy, U. S. Consul-General at Sofia, has arrived in Salonika and states that, as a result of the Crown Council held on September 23, King Ferdinand appealed to Berlin and Vienna for immediate help, which Austria and Germany refused. King Ferdinand then appealed to the Entente because he realized that in order to keep his throne and his life, it was imperative to have a foreign military force in Bulgaria where revolution was already making progress. Extremist Bolshevism was the order of the day. Sofia workers and soldiers held meetings, made laws and demonstrated before the Palace, frequently alluding to the assassination of the Tsar Nicholas.

An Observer.

LONDON, October 1.

WASHINGTON.—The American Consul-General in Sofia, who accompanied the Bulgarian plenipotentiaries to Salonika, had no instructions to participate in the negotiations, and probably acted as an observer.

Austrian Troops in Sofia.

LONDON, September 30.

AMSTERDAM.—A message from Vienna states that Austrian troops have arrived in Sofia.

Tsar Ferdinand Faithful to Alliance

LONDON, September 30.

AMSTERDAM.—A telegram from Sofia says:—Tsar Ferdinand has pardoned all politicians who were imprisoned at the time of Bulgaria's entry into the war and is restoring their civil and political rights. Tsar Ferdinand has sent a message to Emperor Karl assuring him of his loyalty to the quadruple alliance.

Re-inforcements.

LONDON, September 30.

The "Cologne Gazette" says the Tsar Ferdinand remains faithful to the alliance. The paper adds that reinforcements are proceeding to Bulgaria to form a really powerful army.

Hostilities Suspended with Bulgaria.

LONDON, October 1.

The French Eastern Communique says:—During yesterday our army continued to advance until noon, when according to the armistice hostilities were suspended. The Serbians occupied Gradishte and Pavitra Heights between Urkub and Bulgarian frontier. The Allies entered Kicevo and captured Struga in the region of the Lakes. Austrian troops west of Lake Ochrida are still resisting vigorously.

Undue Optimism Depreciated

Papers deprecate the basing of undue optimism on the surrender of Bulgaria declaring that the task of the Allies in the west is still stupendously difficult. Similarly American newspapers are far from assuming that the war is over and urge redoubled effort as opportunity is ripe to completely defeat Germany on battlefield.

Bulgarian Troops Going to Bulgaria.

LONDON, October 2.

The Serbian communique says that the Bulgarian troops are returning to Bulgaria.

Rumania

Rumania Looking for Freedom.

LONDON, October 1.

Reuter learns that Rumanian circles are elated at the opportunity of liberating the country from German tyranny and most interesting developments are expected.

Hopes for Rumania.

LONDON, September 30.

PARIS.—Herr Joneson, the Rumanian ex-Minister, interviewed on Bulgaria's surrender, emphasized the importance of events in Rumania. The entire nation, he said, detested the Central Powers. He foreshadowed that the Rumanian Army would have a fresh opportunity of fighting the common enemy.

A State of Siege Proclaimed.

LONDON, October 1.—7.5 P. M.

A telegram from Zurich states that the Germans have proclaimed a most drastic state of siege throughout occupied Rumania. They have posted manifestoes in all towns, threatening severe penalties in the event of a repetition of the recent demonstrations. Apparently serious events occurred of which no details have yet emerged.

Central Powers

Austrian Evacuation.

LONDON, October 1.

A wireless Austrian communique says:—Owing to the situation on the Bulgarian front, we evacuated, after local engagements, a strip of territory immediately east of Lake Ochrida.

Idea of League of Nations.

Germany Favourable.

LONDON, September 30.

AMSTERDAM.—A German semi-official statement protests that Germany is really in earnest about the League of Nations, but she believes that there can be no place in such an international association for black armies, or submarine stations threatening peaceful trade.

Peace Demonstrations in Berlin.

Rioting the Result.

LONDON, October 1.

Reuter learns that news has been received in London of peace demonstrations in Berlin on September 23. Cheering crowds assembled in front of the Bulgarian Legation. The police eventually intervened but the rioters got entirely out of hand and committed various excesses including the destruction of a number of statues.

Cholera Breaks Out.

London, October 1.

Cholera has broken out in Berlin. [Hitherto six deaths have occurred.]

Kaiser on Count Hertling.

London, September 30.

A telegram from Berlin says the Kaiser, in accepting Count Hertling's resignation said, "I must, with a heavy heart, deny myself your further co-operation." Requesting Count Hertling to remain in office, until a successor was found the Kaiser said he desired the German people henceforth to co-operate more effectively in deciding the fate of the Fatherland. Therefore, in future, men possessing peoples' trust should widely co-operate in the duties of Government.

The Kaiser's Message.

The Situation Grave.

LONDON, October 1.

AMSTERDAM.—The Kaiser has sent a message to the Fatherland party in which he appeals to the whole German people in these most earnest times resolutely to gather round me and give your blood and wealth until the last breath for the defence of the Fatherland.

The "Vorwaerts," which the Government is now apparently making a vehicle for breaking the seriousness of the position to the people, describes the situation as one of fearful gravity and appeals to every one to do his duty.

A New Government Contemplated.

LONDON, October 2.

AMSTERDAM.—The "Berliner Tageblatt" says that Von Payer, Vice-Chancellor, had a conference with the Reichstag majority leaders regarding the composition of a new Government. Representatives of the Right, also Poles and Independent Socialists who declined to participate in the coalition.

An Ominous Outlook.

The "Tageblatt" states that all Prussian Ministers are placing their portfolios at the disposal of the Kaiser and all State Secretaries including Von Hintze have tendered their resignations. The parties of Right favour Count Roeder as Chancellor and the Majority Parties favour Von Payer. Failing him Dr. Von Solt would be the principal candidate.

British Plans Cause Terror

In the Rhine Valley.

LONDON, October 2.

The Press Bureau states that a neutral who has returned from Germany says: There is wide spread terror along the Rhine owing to British raids. The central portion of Frankfurt main station is so damaged that trains are unable to enter, but arrive at and depart from improvised wooden platforms some distance from station.

Great Britain

New Shipping.

LONDON, October 2.

The Admiralty announces that tonnage of merchantmen completed in the United Kingdom in September was 144,772 compared with 124,675 in August, and 63,150 in September last year. The total for twelve months ending 30th September was 1,592,262.

End Of the Clyde Strike.

LONDON, October 1.

Clyde shipwrights resumed work to-day.

America

Women Suffrage.

President's Plea for Women.

LONDON, October 1.

President Wilson addressing the Senate, urged the extension of suffrage to women as vitally essential to the prosecution of the war. He said that plain, struggling, workaday folk were convinced that the chief terror and suffering of this tragic war had befallen women and, therefore demanded that women should participate in affairs alongside men and on equal footing. The war could not be fought successfully without the services of women in every sphere even upon the skirts of the battle itself. "We need that moral sense, to preserve what is right. Without their counsellings, we shall only be half-wise babes."

Russia

British Newspaper Correspondents in Russia.

Their Horrid Experiences in Gaol.

LONDON, October 2.

The "Daily Chronicle" has received a despatch dated September 5th, from its correspondent who is imprisoned in the fortress of St. Peter and St. Paul in Petrograd. The Correspondent says that he and the correspondents of the "Times," the "Morning Post" and the "Daily Express" were arrested the day after the murder of Commander Cromie, with the British Vice Consul and Chaplain and imprisoned in a room in the prefecture of Police with 130 other British and French subjects and Russian criminals, eventually in consequence of overcrowding the British and the French and a few others including some septuagenarians were marched through the streets to the Fortress of St. Peter and St. Paul where batches of twenty were put in cells where under the old regime only one was confined. Here they sleep on a stone floor and are fed twice weekly with putrid food.

Several Prisoners Taken.

The British communique from North Russia says,—"In connection with the capture of Ukhtinskaya one hundred and sixty enemy were killed. Southern Karelia has been cleared of the enemy except for two hundred newly arrived reinforcements which are surrounded southward of Ukhtinskaya."

General

Influenza In Spain.

Shortage of Doctors.

LONDON, October 1.

MADRID.—Spain is again ravaged by influenza. King Alfonso is among the sufferers. There is a great shortage of doctors.

Western Front

Enemy's Desperate attempt to Hold Vital Positions.

LONDON, October 2.

Consensus of opinion amongst correspondents on the western front yesterday was that the German resistance has stiffened. Enemy is fighting in a desperate attempt to hold vital positions. Struggle is most furious round Cambrai which the German High command evidently considers essential to the whole of the defence. Twelve German divisions have been flung into this sector since September 27th, six of which are on a front of five miles. On the other hand the British are fighting with incomparable spirit and are advancing as steadily if slower than recently. The fact that Germans deliberately set fire to Cambrai shows that they are not hopeful of saving the town. Several papers are of opinion that in view of wanton destruction of cities like Cambrai the Allies should announce their intention of reprisals. It is pointed out that Marshal Foch's skill is threatening enemy with strategical rupture at three points namely Metz, Central France, and Belgium. This accounts for enemy's apprehension of disaster and the consequent hardening of resistance.

Considerable Booty Captured

LONDON, October 1.—4.10 P. M.

A French communique says,—"Our advance was resumed this morning between the Aisne and the Vesle. In Champagne our troops pursuing their attacks have completed their success. Last night on our right we carried out an important advance in the valley of the Aisne and captured Binarville and Conde-Les-Austrey. We also captured many prisoners and considerable material, including 200 railway trucks. Since September 26th we have taken over thirteen thousand prisoners between Suippe and Argonne, also three hundred guns including a large number of heavies."

Further French Progress.

London, September 30.

In Argonne, heavy fighting is proceeding. The French have reached Monthois and captured Marvaux. It is probable that the enemy will shortly drastically reorganise his front, especially in the Belgian sector and between the Scarpe and the Oise the enemy must shorten his line. The whole front between Rheims and the sea, is in a state of fluctuation.

French Enter St. Quentin.

LONDON, October 1.

Reuter's correspondent at the French headquarters wiring last night says:—The battle continues on the whole Franco-American front from St. Quentin to the Meuse. A British and French attack north and south of St. Quentin was launched yesterday afternoon and enabled General Debeney's troops north of the Somme to cross the Cambrai-St. Quentin road. Southwards the French line runs from Giffecourt to Urvillers. Huge explosions occurred in St. Quentin this morning. Towards the Aisne the French progressed beyond Revillon. The Germans are clinging obstinately in the centre to the wooded massif of St. Thierry stretching from Cormicy to Vesle and constituting a maze of very strong positions. French troops entered St. Quentin this afternoon.

The French Enter St. Quentin.

London, October 2.

Reuter's correspondent at the French headquarters wiring last night says:—The French entered at St. Quentin this afternoon and traversed the town to the eastern outskirts. General Gouraud's army in Champagne made important gains on the whole battle front. Its right reached Lances on the edge of Argonne, cutting off the pocket four miles deep which the Germans held between our yesterday's line and the edge of Argonne forest. The front to-night runs almost straight from the south of Monthois to Lancon at Vaux-Les-Mourons midway between Monthois and edge of the Forest. We have reached the entrance of Grandpre valley across Argonne. On the left our line has been advanced two miles beyond Somme-Py.

Advance in Argonne.

LONDON, October 2.

Last night's American communique says:—We advanced our lines in Argonne forest. Further east our patrols passed beyond Clerges and an opening north of that place and are making contact with enemy on the road between Exermont and Gennez. In the north we are advancing with the French and British and are taking part in their successes. Since September 26th our aviators have shot down over one hundred planes and twenty one balloons.

LONDON, October 2.

Last night's French communique says:—The First French Army co-operating with the British in the region of St. Quentin achieved important results to-day pursuing the retreating enemy. We penetrated St. Quentin as far as the canal, but the Germans are still stubbornly resisting at the extremities of the town which is outflanked northwards. We reached the canal between Tronquoy and Rouvroy and southward. We progressed into the Hindenburg line to a point two kilometres east of Gachy. On the Vesle the Third Army's vigorous pressure was crowned with success and the Germans were forced to abandon the Plateaux between Aisne and Rheims regions. They fell back along the whole line. We occupied Maizi and Concreux on the south bank of the Aisne which are in our hands between Maizi

Further to the right Menrivel, Vantilly Bouvencourt, Trigny, Chény and St. Thierry were captured. Since yesterday 2100 prisoners have been captured and twenty guns including ten heavy guns. The gallant fourth army in Champagne continuing its effort of the preceding 8 days increased its advantage. We conquered on the right in the Aisne valley of Autry and Autry Wood and Vaux-Les-Mourons, five kilometres north of Bouconville. Further west we reached the southern outskirts of Challerang and carried the lines of kilometre south of the city and penetrated Offoul Woods southeast of it. We have taken during the day numerous prisoners and guns and much material which it is impossible to count.

Villages Captured.

London, October 1—11.30 A.M.

A British communique says:—Our attack northwards captured Leveries after sharp fighting. Further north we progressed towards Joncourt and took possession of Vendhuile. The British and Canadians are closing upon Cambrai. They captured Provillie-Tillory in the face of strong resistance. The enemy has set fire to Cambrai. Fighting began again this morning northward of St. Quentin and in the Cambrai sector.

Enemy's Desperate Defence.

LONDON, October 1.

Reuter's correspondent at British headquarters, in a wire yesterday evening, said: The battle for St. Quentin and Cambrai was resumed to-day in howling wind and slashing rain. The enemy brought up fresh reserves and is resisting desperately, chiefly by means of machineguns owing to the serious consequences of our retreat. The Canadians, north-west of Cambrai, attacking along the railway, made progress through slush-knee-deep, but a counter-attack drove them back. Later, however, the Canadians again attacked and carried the line well north-east of Cambrai. The performance of the 46th Division yesterday, in swimming and ferrying across the canal and subsequently taking over four thousand prisoners, was unique. The Australians say:—"The way in which the Leicestershire and Derbyshire lads went through the round bewildered the enemy," and was the finest performance they had seen in the whole war. As regards the pending enemy retirement between the Scarpe and the Oise, it appears that the Germans have no strong organised defences to fall back on, and it is difficult to indicate where the enemy line will be established for the winter, if indeed it does become established.

"Eating Through the Hindenburg Defences."**Possibilities of Open Warfare.**

LONDON, October 1.

Reuter's correspondent at the British headquarters wiring to-day says:—Canadians, Australians, and the Americans have been heavily counter-attacked, but have more than maintained their ground. Last evening we reached high ground southeast of La Berger and were along the Joncourt-Bony spur and the Cambrai-St. Quentin Railway put. North of Cambrai we again progressed but bodies of enemy still hold the town, for which reason we are continuing our pinching-out plan. Elsewhere we have pushed out strong battle patrols to probe enemy defences and great reconnoitring activity is proceeding which should largely solve the situation. We are steadily eating our way through the Hindenburg defences beyond which lie the possibilities of completely open warfare.

Resumption of Hostilities**An "All-Out" Combat in Progress.**

LONDON, October 1.

Reuter's correspondent at the British headquarters wiring this evening says:—The battle on the St. Quentin Cambrai front was resumed this morning with unequalled ferocity. The Germans have thrown in large reserves and are resisting and counter-attacking desperately. The fiercest sector is north of Cambrai where the Canadians attacked this morning against at least eight divisions. The struggle is going well but details are lacking. My impression is that an "All-Out" combat is in progress here and the Canadians if they succeed in cracking the line will sweep on into the blue Joncourt and a large portion of the Marais trench system was carried by the Fourth Army units south of Cambrai. The Australians attacked this morning in the direction of Gouy and progressed well. They captured Estrees, also an important mill ridge astride the Hindenburg line. Northeast of Balcourt the New Zealanders and the British are also heavily engaged. The Germans are certainly suffering heavily from our local preponderance in artillery. In Flanders there is little change, but Ledeghem Rollegem and Capelle have apparently been occupied.

Operations on St. Quentin Cambrai Front.

LONDON, September 30. 10.20 P.M.

The British communique says:—Operations were continued satisfactorily on St. Quentin-Cambrai battle front. We advanced considerably eastward on to the high ground eastwards of Leveries on the extreme right north-eastward of St. Quentin. Further north we gained a footing in Joncourt and stormed the defences of Orm and the village of Estrees clearing enemy from the high ground southward of Lecatelet. There was severe fighting in the centre of the line in the villages of Crevecoeur and Romilly and on the rising ground northwards and eastward the left. Between Cambrai and Senese river we have been engaged severely throughout the morning attacking and counter-attacking fresh hostile forces. Notwithstanding this we progressed eastward of Tilloy which is a northern suburb of Cambrai and in the neighbourhood of Elecourt. Since 27th September on St. Quentin Cambrai front we have engaged and defeated with heavy losses thirty-six German divisions. The British captured during September 66,300 prisoners including 1500 Officers and seven hundred guns of all calibres and some thousands of machine guns. The British captured in August and September 123,618 prisoners including 27,833 Officers and about 1400 guns.

Weather Impedes Aviation.

LONDON, October 1.

A British communique regarding aviation says:—The weather was unsuitable for flying on September 30, but our low fliers succeeded in keeping in touch with our advancing infantry. We dropped nine tons of bombs on troops, transport trains and bridges. The enemy was not active. Two British machines are missing.

Metz-Sablon Station Bombed.

LONDON, October 1.

The Air Ministry states:—In conjunction with the first American army's operations we bombed Metz Sablon station and Frescaty aerodrome on the night of September 30th. Bad weather obscured observation. We also attacked blast furnaces at Burnach. One British machine did not return.

German Defensive Systems Attacked.

LONDON, October 2—12.10 P.M.

The British communique says:—After maintaining strong pressure earlier in day, the 32nd division successfully attacked in the afternoon the centre of the German defensive line from Fosseme to the neighbourhood of Beurevoir, captured Sequehart and Presselles and breached the Fosseme-Beurevoir line. Northwards we cleared Joncourt of the enemy. Australians completed the capture of enemy's defences southward of Lecatelet and Gouy. Southward of Cambrai, a fierce struggle all day was terminated by the successful attack at dusk by which the new Zealanders, English and Scottish drove the enemy out of Crevecoeur and Romilly, and established themselves on the high ground eastward and northward of these villages. Several hundred prisoners were taken in these operations.

Fighting in Worth Russia.

LONDON, October 2—4.20 P.M.

The French communique says:—In St. Quentin, very lively actions occurred during the night. Enemy has been thrown over to the east bank of the canal where he is resisting energetically. Between Aisne and Vesle, we gained fresh advantages west of Rheims. We held Paullion and Thil and the southern outskirts of Villers Franquet. St. Thierry Marais is in our hands we also gained ground north of Neuville and carried our lines to the southern outskirts of Betheny. The situation in champagne did not change during the night.

Palestine Front**Important Advances.**

LONDON, October 1.

PARIS.—The British cavalry are three miles from Damascus. The French cavalry are advancing on Beyrout.

The Fighting in Palestine.

LONDON, October 1. 7-5 P.M.

A Palestine official communique says:—By the evening of September 30th our cavalry had established themselves northward, westward and southward of Damascus. From the rearwards who were disputing our advance all day long a thousand prisoners and five guns were taken.

General Foch's Strategy.**An Enveloping Movement Contemplated.**

LONDON, October 2.

PARIS.—Semi-official statement, after confirming that all communications between Western Flanders and Lille are cut, speaks of an enveloping movement from north against Tournai, Roubaix and Lille as becoming accentuated and incidentally mentions that a French army under General Degoutte is now operating in the vicinity of Roulers. This army has been operating since Monday. Previously it acted on the left of General Mangin's army. Presumably it was sent north as soon as the Belgian-British breakthrough had been definitely established.

Siberian Front**The War in Siberia.****Enemy Prisoners Arrive at Heitho.**

LONDON, October 1.

According to a message from Tokyo dated September 20, the War Office announces that 15,000 armed Austrian and German prisoners of war from Blagovestchenok have reached Heitho and have been disarmed.

Flanders Front**Considerable Booty.**

LONDON, October 1.

A Belgian communique says:—In spite of downpour the allies continued to advance on the whole front. They carried Amerveide, Staden, Oostnieuwkerke and crossed the Zarren-Roulers and Roulers-Menin road at several points. Considerable booty, dumps and railway material were captured.

Flushing Coast Attacked.**Zeebrugge Harbour the Objective.**

London, October 1.

Dealing with the combined attacks of airmen and warships on the Flushing Coast on Friday night and Saturday morning in conjunction with the Belgian land offensive the Frontier correspondent of the "Telegraph" says:—A good hundred aeroplanes participated. Ships lay pretty far from the shore and directed a terrible fire on the coast. Some vessels had begun fairly and took less important points under fire. For example, Knocks Dunes, between Knocks and Dutch Frontier where heavy guns are stationed. The main attack, however, was directed against the harbour of Zeebrugge and the environs and Bruz canal. The main attacks lasted for two hours and was carried out in rough weather and heavy rain.

Further News from Flanders.

London, October 1.

Fresh important news from Flanders shows a further advance of one to two and a half miles on the whole front south of Dixmude. The Lille-Ostend Railway has been cut north of Menin, while General Plumer's troops who are close to Menin have crossed the Lys on a five-mile front north of Lille which is consequently outflanked. A Paris expert is of opinion that General Plumer's objective is the securing of the Lys passages as far as Courtrai which is pregnant with enormous possibilities.

The Belgians Advance Further.**The 100th Saxons Wiped Out.**

LONDON, October 1.

The Belgians have pushed beyond the shell-torn zone of mud and water and have occupied comparatively dry and comfortable positions in the enemy lines. The enemy has lost practically the whole of his forward artillery. Some of his heaviest naval guns were seized near Staden. The Germans fought stoutly in the Houthulst forest but were completely surprised by the onrush of Belgians through the soaking downpour and fell like flies. The 100th Saxons who came into line on the night of September 28 were raided by the Belgians, who, recognising in them the despoilers of Dinant, wiped out old scores fully as far as this unit is concerned.

LONDON, October 2.

The Belgian communique says:—French and Belgian troops made further progress in the direction of Roulers. The British seized Ledeghem and crossed Lys between Wervicq and Commines.

South India**Madras Council to meet on October 22.**

OOTACAMUND, October 2.

A special meeting of the Madras Legislative Council has been convened for the 22nd October for discussing transferred and reserved subjects mentioned in Para 238 of the report on Indian constitutional reforms.

OOTACAMUND, October 3.

A Gazette [Extraordinary] declares Monday the 7th October a public holiday on account of the cessation of hostilities between the Allies and Bulgaria and recent successes on various fronts.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Bombay

Lord Willingdon as Governor of Madras.

The "Times of India's" Views.

BOMBAY, October 2.

With regard to the announcement that H. E. Lord Willingdon, Governor of Bombay, will relinquish his office and after a brief holiday succeed Lord Pentland in Madras the "Times of India" writes:—There is in theory no difference between the status of Indian Governorships. The senior Governor on rare occasions when questions of precedence arise is he who happens to be senior in service but the acceptance of another Provincial Governorship after filling with distinction the headship of a great presidency like Bombay is so rare that it naturally excites comment. There can, we think, be no explanation. Lord Willingdon has been nearly five and half years in Bombay. They had been years of great strain intensified by the heaviest personal loss. There had been no real holiday, no rest, nor relaxation at the end of this period. His Excellency stands in urgent need of a little rest, but the constitution makes no provision for any holiday for a Governor and in the conditions which exist it would be quite impossible for Lord Willingdon to leave Bombay on a vacation with due regard to the interests of the province. At the same time there is an urgent need in Madras for a Governor of Lord Willingdon's resolute liberality of view, broad outlook on affairs and unifying influence. We do not propose to enter into a detailed discussion of the causes which have converted Madras Presidency until of late years not only the best administered but most orderly province in India into one where racial feeling, not so much between Briton and Indian but Indian and Indian is distressingly acute. It is sufficient to say that the gap exists and is being widened and that in the future interests of India, resolute efforts must be made to bridge it. We have little doubt that Lord Willingdon had been urged by His Sovereign to undertake the task for which he is so eminently fitted and that with his natural inclination would be for longer rest and perhaps for greater change of activity than from one provincial Governorship to another he accepted it with that high chivalrous sense of duty which has stamped his whole public career. The time to judge the value of a man's work is when he doffs his armour. Lord Willingdon has not doffed his armour yet, but in common gratitude for his services of the highest value we cannot let even this moment pass without some brief, if hasty, expression of immense gratitude which this presidency owes to H. E. and Lady Willingdon. Lord Willingdon arrived in Bombay when there was a painful tension between the Government and very large sections of the community. That tension disappeared before his invincible generosity, his genuine and active sympathy with all that tended to the good of India, his unflinching desire to co-operate wholeheartedly with all loyal citizens of the Empire in working honestly and bravely for the advancement of this country. Before his political had time to mature we were overwhelmed by the tremendous issues of the war. What this presidency and the Empire owe to Lord and Lady Willingdon during the war can never be adequately expressed.

The Indian Merchants Chamber.

Views on Reforms.

(Delayed in Transmission.)

BOMBAY, October 1.

In response to an invitation from the Government the Indian Merchants Chamber and Bureau have expressed their opinion on the Montagu Chelmsford reform proposals. They think it necessary to point out at the outset that the reflections cast in the report on the fitness of Indian communities to manage their own affairs and to conduct administrative matters entrusted to them, are unwarranted, particularly so far as the people of major provinces are concerned. Further the Chamber cannot accept the principles that no advance should be made in the Government of India in the direction of responsible government, so long as the experiment initiated in provincial governments did not prove successful. There is no warrant for this principle in the announcement of 20th August. They suggest simultaneous progress because they are primarily interested in the industrial and commercial matters, in tariffs, management of railways and cognate matters. With regard to the industrial policy and fiscal autonomy the Chamber express great disappointment at the brevity of reference to these important matters in the report. They suggest the need for a strong industrial department in the Government of India under the control of an Indian Member assisted by a board of industrialists from all over the country which Indians should predominate. The reason for this suggestion is that Indian businessmen in the Chamber's opinion have been reduced in part to a position not only inferior to that of British merchants but even to that of German and Japanese merchants. They say that apart from economic loss due to conscious and unconscious partiality towards non-Indians the whole situation had been a source of bitterness and discontent among Indian business community. Further Indian merchants have not been able to hold their own against European rivals among other things through the facilities favoured to the latter in approaching officials and making their interest felt and considered by officials. This state of affairs must definitely cease. They urge the immediate cessation of allowing the confidence of Indian commercial community by the concession to the Government of India of complete and final powers of fixing the tariff policy of this country in accordance with the needs of the country and the power of negotiating treaties with foreign nations on the same lines and to the same extent as self-governing members of the British Empire. This power is particularly necessary now that a wider Zollverein of British Empire is under contemplation. Unless fiscal autonomy be given or the Government of India this country would be during the period of reconstruction a helpless open ground for

exploitation and dumping of all kinds and that the very small impetus which some isolated industries have gained on account of war would be lost in the overwhelming tide of economic encroachment which would overtake this country. They urge on the notice of the Government the desirability of an immediate declaration from the House of Commons on the lines of the declaration of August 20th last regarding full fiscal freedom to this country to be exercised in the first instance by the Government of India under which a constitution. In their opinion no scheme of reforms merely altering the administrative machinery would be valuable unless accompanied by fiscal powers. Other modifications recommended in connection with provincial executive and legislative reservation of subjects, Government of India and the Secretary of State's Council.

Jain Generosity.

POONA, October 1.

The Jain community have given to the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, through the Secretary J. S. Wetmore, a Conference contribution of Rs. 10,000. They have also promised to add Rs. 40,000 more before the end of December next.

Maharajah of Jodhpur.

Seriously Ill.

BOMBAY, October 2.

The "Times of India" correspondent at Jodhpur reports that H. E. the Maharaja of Jodhpur is seriously ill being laid up with scurvy pneumonia. His Highness had been to witness Poona Races and on return was attacked with influenza. Sir James Roberts from Simla, Col Haig from Ajmere and other Doctors from Bombay and Karachi are in attendance.

The Bombay 'Mystery' Fever.

Governor's Visit to Hospital.

BOMBAY, October 2.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon accompanied by the Municipal Commissioner, Health Officer and the Commissioner of Police went round the city this morning inspecting municipal dispensaries and hospitals where hundreds of "Mystery" fever cases are being treated. Subsequently Their Excellencies accompanied by Mr. N. M. Joshi of the Servants of India Society visited the Queen's Road cemetery and the Charni Road Hindu burying ground.

The request of Dr. Turner, Executive Health Officer, Bombay, to the Military authorities for a big hospital for the present epidemic cases has been promptly met and the authorities have placed at the disposal of the Health Department about 500 beds at Dadar military camp. Two military motor ambulances have been placed at the disposal of the Municipality. The Health Department has widely distributed hand bills throughout the city in various vernaculars informing the public that medicine and milk could be given free if required at thirteen different dispensaries. Relief work by voluntary workers has been started.

Death has occurred of His Highness Sir Shere Mahomed Khan, G. C. I. E., Nawab of Pultanpur.

Mr. Tilak Unable to Accept Congress Presidentship.

Another President to be Elected.

The Secretaries of the Indian National Congress have been informed that at a meeting of the Reception Committee at Delhi, Mr. Tilak was unanimously elected President of the forthcoming Congress. Mr. Tilak has before sailing from Bombay, informed Mr. O. P. Ramaswamy Iyer that he would decline the Presidentship on account of his inability to be present in India in December and steps will therefore have to be taken to elect another President.

Calcutta

The Burdwan Municipality Suppressed

CALCUTTA, October 2.

The maladministration of the Burdwan Municipality has long attracted the attention of the Government. In a resolution reviewing the work of Bengal Municipalities for the last two years, of Burdwan it was reported that roads were bad, drains not flushed, water supply abused with impurity, finances mismanaged and municipal board rent by faction. To-day's Government Gazette publishes another resolution suppressing Burdwan Municipality. It says:—After a most careful consideration the Government of Bengal have come to the conclusion that the maladministration of Burdwan Municipality is a great public scandal which cannot be allowed to continue. It has been clearly demonstrated that municipal commissioners have abused their powers and proved themselves incompetent to conduct the administration of the municipality and in the opinion of the Governor-in-Council, it is only by their suppression that the administration can be reformed and the interests of ratepayers safeguarded. The Governor-in-Council is therefore constrained to declare by this order that the Commissioners of Burdwan Municipality are incompetent to perform their duties and have abused their powers and he directs that they be suppressed for a period of one year. The Governor-in-Council further directs that all powers and duties of the Commissioners shall during the period of suppression be exercised and performed by the District Magistrate of Burdwan.

Bengal Chamber of Commerce.

Views on the Reforms.

Reforms will do Irreparable Harm to India.

CALCUTTA, October 2.

A special meeting of the Bengal Chamber of Commerce was held this evening to consider the Indian Constitutional Reform report. The Hon'ble Mr. W. A. Ironside,

Chairman of the Chamber was in the chair. There was a large attendance of members and altogether six resolutions were unanimously adopted. The Hon'ble Mr. Ironside moved the first resolution stating that the adoption of the proposed reforms would force prematurely upon the people of India a system of government which initiated in the extent and developed at the pace indicated in the report would result in consequences disastrous to the interests of the people and to the Indian Empire. Members of the Chamber were further of opinion that advancement in agriculture and commerce would benefit India far more than political changes. In moving the resolution Mr. Ironside said that the proposals of reform had been hastily conceived and were capable of doing this country and its people irreparable harm. In this opinion it was impossible that the proposals as they were would prove successful. Members of the Chamber should try their utmost to get the measure trimmed of all dangerous points.

Mr. W. V. Grazebrook seconded the resolutions which was carried unanimously. Mr. Macdonald proposed and Mr. Dorey Lindsay seconded the resolution approving the proposed changes in relation between the Parliament, India Office and the Government of India, urging the inclusion of members of both Houses of Parliament in the proposed Select Committee on Indian affairs, approving the proposed establishment of the Council of Princes deprecating any change in the constitution of the Government of India at present, approving the proposal to increase India's representation on the Governor General Executive Council and to enlarge slightly the Legislative Council where certain interests were not fully represented and lastly approving generally the devolution as between the Government of India and the Provincial Governments but keeping the control of all Indian ports in the hands of the Government of India. The resolution was unanimously carried.

The Third Resolution.

The Hon'ble Mr. W. E. Crum moved the third resolution approving the transfer of certain subjects but that as far as Bengal was concerned secondary and technical education, river conservancy, light and fodder railways and major medical institutions should be reserved. The resolution was seconded by Mr. Langford James and carried unanimously.

The Fourth Resolution.

The fourth resolution which was also moved by the Hon'ble Mr. Crum ran as follows: That the members of this Chamber approve generally of the separation of Indian and provincial needs of revenue and of the provincial contributions to the Government of India and urge (a) that the Government of India should be specifically empowered to refuse sanction to provincial proposals for taxation likely to affect commerce or industry prejudicially, (b) that the revenue derived from the transferred subjects should be separated from that derived from the reserved subjects and be handed over to the control of the Ministers and that difficulties in revenue in respect of either reserved or transferred subjects should be adjusted by some means similar to those employed as between the Indian and provincial revenues (c) that such adjustments should be made by the periodic commissions of enquiry and (d) the Executive Council should be made responsible for the provision, if necessary, by an increase of taxation of the revenue required to meet the expenditure on the reserved subjects and that the Minister should be similarly made responsible for the revenue required for the transferred subjects. The resolution was carried unanimously.

Commercial Electorates.

Mr. Watson Symth moved and Mr. A. R. Murray seconded the resolution urging commercial electorates to the British community and urging that provisions should be made to protect the interests of cultivators of the country. The resolution was carried unanimously.

The Last Resolution.

The last resolution was moved by Mr. R. V. Mansel expressing apprehension at the proposed rapid reduction of European element in public services and urging that the recommendations of the Public Services Commission be not exceeded at least for a period of ten years. The resolution was seconded by A. D. Pickford and carried unanimously.

Simla

Monday to be Declared A Public Holiday.

For Rejoicings in Connection with Allied Successes.

SIMLA, October 2.

The Government of India have sent the following circular telegram to all administrations:—His Excellency the Viceroy desires that the cessation of hostilities between the Allies and Bulgaria and the recent successes on various battlefronts should be made the occasion of public celebration. Monday the 7th instant will be observed as a public holiday throughout British India. Please take necessary steps to notify the hotels under the Negotiable Instruments Act and arrange other suitable methods of celebration.

విజయవాడలోని దేశీయ సంఘమునకు మును కలిగిన 28వ తేదీని రైతులు సభ చేసిరి. మాగజీ శీతయ్యగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. సీటియరును పాల్గొనుచుకు కొంతకాలము వారు పూజకొనుట ఆ కమిషనుయొక్క ఆశాజననీయమనియు వెంటనే ఆయాలోచనను విజయవాడలోని రైతులలో నశాంతి ప్రబలి యున్నట్లైనను సీటియరు కనుక వృద్ధి చేసినయెడల రైతులు యధావిధిగా జాలరనియు చాటవలె, శాలిపూడి, మారేపల్లి, శ్రీపర్తి, కలవర, మానూరు, పోణం, ముప్పలూరు, పెదపాడు, బుడిపాడు, సర్వవోలు, కొడికి, ఇలవర, బూరాయిపాళెం, కొవ్వలి, కాల్లంపూడి, నుండుగొలన, కొవ్వలి, పోడునూరు, అగరప్పలూరు, కాలవల్లిద్ర (గ్రామమును దోసిపాడు, పామక్కలూరు, పూళ్ళ మహమ్మదుపురం సహా, కైకరం, అంబరపేట నూరప్పపాళెం భీమడోలు, ఆకోలంక, గ్రామములకు రెండవంతుకును ఇప్పించవలయు ననియు, సభయందు తీర్మానించిరి.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

గత నెల 27-న తేదీని రాజా రామమోహన రాయల వారి సంవత్సరోత్సవము ఆంధ్రదేశమునందు చాల ప్రజలకు లభించి జరిగినట్లు జాబులు వచ్చుచున్నవి. స్థలాభిషేకము చేసినది ప్రకటించినందునకు చింతిల్లుచున్నాము.

కలవల సోదరులు నారాయణవరం శ్రీహనుమద్వ్రాధా లయము, ఉచిత పఠనమండలము, రాత్రి పాఠశాలసంఘము నకు సభ్యులుగా చేరిరి. తక్షణమే మొకసంవత్సరపు మొదటి తరగతిచందాను జొసంగిరి.

గంగామజిల్లా సోంపేటగ్రామములో స్థాపితమై దిన దినాభివృద్ధి నొందుచున్న సత్యసంగీత సమాజమును ఆట వీడుకాపురమును పండిత కర్ణమూని చిరంజీవిశాస్త్రిగారు గత నెల 28-29 తేదీలలో భక్తిమార్గ భాగ్యమార్గములను గురించి తమ ఆంగ్ల వాగ్దారచే పునఃసంబోధించిరి.

గోదావరిజిల్లా వెదబ్రహ్మణ్యపరగణము తాలూకా వీధలకు అన్నయలేక చాలా అపకృష్టమగుచున్నది గామీయులు కొంతచందాలు వేసికొని 15 రోజులకుండి పోలికొను ఒకపూట అన్నము పెట్టించుండిరి.

గత నెల 29 తేదీ ఆఖరువరకు గుంటూరు అన్నదాన సమాజమువారితరపున మూలము సంతర్పణలు 7,51,874 మంది వీధలకు భోజన మొసంగ బడెను. మరియు 12 తేదీన వడ్డమూడి బ్రహ్మయ్యపంతులుగారు కుమారుని వివాహ సందర్భములలో ఈదానార్థము వజ్రరత్న ఛాళిలా వజ్రరత్నం 57 మంది వీధలకు 1 వ తరగతి పోలిక సంతర్పణ మొకటి చేయించిరి.

ఒకరిట్లు వాయించుచున్నారః— కృష్ణాజిల్లా సంఘము ఈ పేషేయను క్రింది గత నెల 26 తేదీ ఆంధ్ర దినపత్రిక 18-వ పేజీ 2వ కాలములో ప్రకటించిన లేఖలో కృష్ణాజిల్లా సంఘమువారు నీటితీరున వాస్తవము సమస్యగురించి యుపేక్షించిరను మొత్తము యుక్తముగా నేరదు. వారు పేషే చేయలేదు. వారు యుక్తముగానే అపసరమండల సభలో పాముఖ్యతగా యా సమస్య చర్చించుకొని రైతుల యసమృద్ధిని పునరుద్ధరముచేసి నివేదించియుండిరి.

కృష్ణాజిల్లా ముస్తాబాదానండి శంకర వేంకటేశ్వరరావు గారిట్లు వాయించుచున్నారః— శ్రీమహాత్మా గాంధీ మహాశ యని జీవితము ఉచితముగా యిచ్చెదనని ఆశ్చర్యకరము 28-9-18 తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు ప్రకటించబడియుండెను. అందుచే నాయాంధ్రసోదరులకు శ్రీ మహాత్ముని జీవితము సకలము లో పంపితనందుకు విచారపడెనుమంటిని గాని నూతనముగా ప్రచురించుచు శ్రీ మహాత్మాగాంధీ జీవితచరిత్రమునైనను ఆంధ్రభాండగారముల కుచితముగా నొకకాపీ చొప్పున పంపువాడను.

బందరునందుండి డిప్రెస్సు సర్జన్ గారుకామత్ గారు కల్లికోటకు ట్రాక్టరును ఆయినందున వెళ్లుటకుండు వారి కారవార్థము గత నెల 29 తేదీ ఆదివారము నోజున వెళుటకు వేంకటరంగయ్యగారు, తమ స్వగృహమున నామా నాయుడుపేటలో ఒకటి. పార్టీ జరిపి, ఉద్యోగస్థులు, స్త్రీదర్శన, వర్తకులు మొదలగు బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేశ్వర కారవ నీయుల నేకుల నావ్వనించి, గరికపర్తి కోటయ్యేశ్వర కు మారులచే వేణుగానమును, కె. ఎస్. గిరిరావుగారిచే మెస్స రిజమును, పింగళి లక్ష్మీకాంతముగారిచే, తెలుగుపర్వము లను, మన్యగము మొదలయ్యారుగారిచే బహుశ మొదలగు వేడుకలతో రాత్రి గం 7-30 వరకు ఆతిథ్య భవముగ జరిపిరి.

ఒకరిట్లు వాయించుచున్నారః— గోదావరిజిల్లా భవశే శ్వరపురాస్త్రపుల సహాయముచే సత్యనారాయణ పుస్తక భాండగారము కుమారు ఆయిదారు వందల పుస్తకరాజములతో 1-6-1917తేదీని స్థాపితమయి కారణంతరములచే ఒక సంవత్సరము పీడనదశ నుండి 16-9-18 నుండి పునరుద్ధరణయెడల చాలా యభివృద్ధిలోనికి తేబడినది వెల్లుట కెంతయు సంతోషనీయము. మాపురవాసు లీయ్యద్యుమనకు తోడ్పడి యుచారిత్రాగా పుస్తక, ధన, పత్రిక లుచితముగా సమృద్ధి, చందాదారులుగా చేరుట, సంస్థాపాధీశులు పోషకులుగా నుండుట, కవులు, వారిగ్రంథముల సుచితముగా నిచ్చు

ట, పత్రికాధిపతులు వారి పత్రికలన్నిట మొదలగు సహాయములుజరిపి యాంధ్ర గీర్వాణ భారత మాతామతల్లి సభి వృద్ధిలోనికి వచ్చి భాషాభిమానమున ప్రార్థితులు.

గోదావరిజిల్లా కునినండి ఒకరిట్లు వాయించుచున్నారః— కునినండి సర్కారువారు సుస్మృతపాఠశాలను స్థాపించి నుమారు ఏడువత్సరములు కావచ్చినది. కొలది కాలముక్రింద వరకు ఆది కరుణమణియము గావృద్ధి నొందినది. పాఠశాల ప్రస్తుతము కడు నల్లకల్లుములుగ నున్నది. మహాశక్తివంతులైన శ్రీ రాణి సర్కారువారి పాలనలోనే విద్యార్థుల కన్యామును జరుగుచుండ నియూర విద్యార్థులను వ్యాము మొసంగువా రెవ్వరు? విద్యార్థులవలన నేరము లున్నయెడల గురువులైన వారు మందలించియో శిక్షించియో వారిని సహజములో నుంచుట నుంచిగాని ఈ విద్యార్థుల కట్టి మచ్చుము కట్టి తేను. చుండలించుటనైన గురువులు కూడ అజ్ఞానముతో ననుముగ పట్టుదల వహించి, వెదబ్రాహ్మణ్యంకోసం నిక వేరచెప్పకలసిన దెమున్నది? ఎంగిలియారులు తీయదని ఒకవిద్యార్థిని ఎప్పుడో యొకనాడు పాఠము చదువలేదని యొక విద్యార్థిని రాత్రుల భృగభితిచే కట్టబుద్ధులైన తిరిగిని యొకరిని వెదబ్రాహ్మణ్యమున వెట్టి పాఠములనుచెప్ప మానివైత నెవ్వరు కనగొనలేరె. వీరిలో అన్నమున కాసింపినచు విద్యార్థులెవ్వరును లేరు గాన భర్తృపాలనావత్తులకు గాణిపాపాపాపావారు న్యాయమును వివర్ధించి గురువులను నుండలించి కష్టముల కొల్పి నిందలను సహించి విద్యార్థులైన విద్యార్థులకు న్యాయ మొసంగుదురుగాత యని వేడుచున్నాము.

బాపట్ల తాలూకా పర్వతరాడిపర గ్రామమునుండి యొకరిట్లు వాయించుచున్నారః— ముగ్ధామమును రెండుమాడు దివసములక్రిందట, స్వామిలవా రొకరు దయచేసి యుండిరి. ఆయనకనవడియెదు ముప్పది సంవత్సరముల వయస్సునుండిను చెప్పవచ్చును. ఆయన సంస్కృతము బాగుగ నభ్యసించియుండెను. విశేష కాలము వారిజానియం దుండెనట. ఆయన స్వభావము మాయవారిలకు వింత గొలుపుచుండును. బ్రాహ్మణులు గానివారలతో యెంతమాత్రము మాట్లాడరు. వారిస్వర్గ శేషములను పనికిరాదు. శ్రీలగు దగ్గరకు చేరనీయును. ఏయూరు, ఏదేశమనిన సహించరాని కోపమువచ్చును. మిత్రభాషి. ఇతరస్వాములకలె గృహములకేగి భిక్షు నైకొనరు. శివాలయములందు తిప్ప మరెచ్చట నైనను క్షణకాల ముండవోర్వరు. ఎరరైనను, భిక్షునిడవలయుననిన, శివాలయమునకేగి సత్కరింపవలయును. బ్రాహ్మణులతో పురుషులైనను కొనిస్తాననుచేసి భౌతికస్త్వములు భరించి మైపిండ విభూతి చాల్చినగాని సంభాషింప. ఆయన తిరుపదార్థములు పిష్టము, ఉచ్చికోర్పుర, పెరుగు మరియు కొన్ని జాతిఫలములు. ఆస్వామి యెంతమార గ్రామముల కేగవలయుననినను, ఒంటియెద్దుబండిని నైత మెక్కుటకు సమ్యుతంపరు. ఆయోషార్థ మన నెట్టిదో యెంతగడు. సమాజముగ నిశ్చిన్దమయములగు ప్రయాణముచేయుట యాచారమైయున్నది. ఏయూరైనను పట్టుమని నాలుగు రోజులుండుట తిబ్బనంచదు. వీరి సమాచారము చూడఁజూడ చిత్రముగ నుండును.

కృష్ణాజిల్లాసంఘము కార్యదర్శులకు వేమూరి సుబ్బారావుపంతులుగారు మాకట్లు వాయించుచున్నారః— ఒక రయితు గత నెల 26-న తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు జిల్లాసంఘము ఈ పేషే భావముతో నున్నదయి, రు 6-40 తీర్పు చేయుటగూర్చి తమ చర్చ జరుపవలసినది వాగిసెను. సంఘమువారు చేసినట్టియు, జేయుచున్నట్టియు, పనులను, పరిశీలించకనే వాయుట అన్యాయము.

ప్రభుభవమున జిల్లా స్పెషలు సభలో చర్చించి తీర్మానములైన యధికార్ణందరికిని, కాసనెర్నాన సభ్యులలో ఆంధ్రులకును బంపితిమి. అటుపిమ్మట సంఘ సమాచార కార్యదర్శులకును ఆచ్చటచ్చట ముఖ్యులకును వెళ్పితిమి. వార్తాప్రతికలకు కూడ వ్రాసితిమి గాని, కొందరు మాత్రము ప్రయరించిరి. కలెక్టరుగారికి వ్రాసి జవాబు తెప్పించి ప్రత్యుత్తర మిచ్చి కలెక్టరుగారికి నుంచితిమి. రెండవ పర్యాయము, హేతువులన్నియు ప్రోడికరించి అధికార్ణకును, కాసనెర్నాన సభ్యులకును ప్రతిక లన్నిటికిని తిరిగి బంపితిమి. ఆంధ్రప్రతికలో 20 తేదీని ప్రయరింపబడినది. మహాజను అర్జి సంఘమువారు వెజవాడలో సభకూడిరి. అట్టి అచ్యుతించినపిదప గ్రామము లన్నిటికి బంప నైయున్నాము. గుడివాడలో రయతులు సభజేసిరి. ఈలాగు ఆచ్చటచ్చట వెద సభలు చేయుటకు ముఖ్యులకు వ్రాసియున్నాము. ఈ జిల్లా

లోనే గాక, గుంటూరుజిల్లా సభలవారికిని నివేదించియున్నాము. గుంటూరుజిల్లాలో తెనాలిపంఘమువారు సభ జరిపి యున్నారు. పనులు, ఇట్లు జరుగుచున్నప్పుడు ఏవో అపాపా పడుచున్నారని వ్రాయుట విచారణము.

ఇంతకంటే చేయతగు కార్యక్రమము కాసరాదు. నుమారు పది స్థలములలో సభలు జరిగి తీర్మానములు వచ్చి లవి. ఆయాచోట్ల నుండేవారు వారు నై యధికార్ణకు తీర్మానముల బంపియున్నారు. ఇట్లు చేయుటయే యుచితము. జిల్లా సంఘమువారే ప్రోత్సాహపరచి తీర్మానములబంపి రినిపించుట కంటె, ఎవరికి వారే బంపుటయే యుచితము.

ఆంధ్రదేశాసమాజమును గురించి యొక రిట్లు వ్రాయుచున్నారః— కాశీకాశీత్రయందు గత నెల 22-న తేదీ సాయంకాలము 5¹/₂ గంటలకు కేవల ఘట్టుముగొనగ్గు విజయరంగపు మహారాజువారి గంగామహాలింగు నుండే సాక కొండలరావు పంతులుగారు విజయనగరపువాం ఇలాఖా బోషెన్లు ఉద్యోగస్థులను ప్రాచీన కాలమునుండి పురవాసులైన యావచ్చిండి ఆంధ్రులను మరకొంతమంది ఆంధ్రాభిమానులను, మా నెట్టి లక్ష్మణకాశ్రి టి.టి.వి.గారి ఆగ్రాసాధాపత్రిక ముక్రింద రమారమి 100 మంది సభ్యులు సమావేశమైరి. కొట్టెల, జగన్నాథము పంతులుగారు ఆంధ్రసేనా సమాజమును స్థాపించ వలయుననియు, రాత్రిపాఠశాల స్థాపించ వలయుననియు ఉత్సవాదులకుండు ఆగగా కరరాత్రి ఏకాదశి పార్వమి గ్రహణ కాలములయందు జంపవచ్చుచుచేతను ఇతరభాధల చేతను పీడించుటకు వీలగు యాత్రలకు హిందూ సేనా సమితివలెనే సాధ్యమగునంత సహాయముచేయుటయు వీధలకు విద్యార్థులకు జీతమునకు బట్టలకు పుస్తకములకు సహాయము చేయుటయు సమాజము యొక్క ముఖ్యోద్దేశములని ఆంధ్రభాష యందు సన్యసింపిరి. తదనంతరము కొండలరావు పంతులుగా సంఘశక్తి విషయమై ముచ్చటించిరి. తరువాత అభ్యర్థులు దేవభాషతో తమ అభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. పునః సభ్యులకొరగా దేశభాషలో (హిందీ) దేవభాషతో చెప్పినదానినే స్ఫుటికరించిరి. సభ్యులు వారినిసమాజమునకు అభ్యర్థులుగా కొలుకొనిరి. వారు స్వీకరించనందున సభాసదులు మండపాక కొండలరావు పంతులుగారి నెన్నుకొనిరి. రామశర్మగారు కార్యదర్శిగాను చల్లలక్ష్య నారాయణ శాస్త్రిగారు రెండవ కార్యదర్శిగాను రాయవరపు విశ్వనాథబాబూజీ గారిని ధనరక్షకులుగాను సభాసదులు నియమించిరి.

తరువాత 8 మండుగురు విద్యార్థులచేత విద్యాభ్యాస మారంభింపబడెను. ఇంకనువిద్యార్థులభివృద్ధియొద్దరిన ముచ్చుచున్నార. కొంతతడవు గానక్రమమైనది. సభ 8¹/₂ ముగించబడెను. పునః ఆగమి భాషవాసరమున సమావేశము కాగలదని కార్యదర్శిగారు నెలవచ్చిరి.

పెనుగొండ డిప్రెస్సు మునసపు కోర్టులో

1918 సం॥రం O. S. నంబరు 48

వాది:— యార తిమ్మప్పకొమాదు యార రంగప్ప నా|| గోవిందపురిం మజరా గంగలవాయి తా|| మడకళిగా.

ప్రతివాది:— మహమ్మదు అబ్దుల్ గనీసాబు కొమాదుకు చిన్న పీరుసాబు నా|| గోవిందపురిం మజరా గంగల వాయి గ్రామము, తాలూకా మడకళిగా.

ప్రతివాదికి

దావా మొత్తం రూ 121-12-0 లకు నీనిద వాది వ్యాజ్యము తెచ్చినందునల్ల స్వతహాగాని క్రమముగా సంకటులు తెలియచేయబడు వ్యాజ్యముతో చేరిన ముఖ్యమైన అన్ని ప్రశ్నలకు సత్తరముల చెప్పగూడిన ప్రిడరు ద్వారాగాని అట్టి అన్నిప్రశ్నలకు సత్తరము చెప్పకుండిన నూడరచ్చే మేదో ఒకమనిషి ద్వారాగాగాని సదరు దావాకు ప్రత్యుత్తరము చెప్పగలండులకు 1918 సం॥ము అక్టోబరు నెల 5 తేదీ పగలు 11 గంటలకు యాకోర్టులో హాజరు అయ్యేట్లు యింటిన్ల నీకు ఆజ్ఞాపించడ మయినది.

నైన చెప్పబడ్డ దినమందు నీవు హాజరుకాక తప్పిపోయిన యెడల నీ పకోక్షమందు ఆ వ్యాజ్యమును విచర్చచేసి తీర్మానించడ మవునని నీవు తెలుసుకొనబడినది.

1918 సం॥రం సెప్టెంబరు నెల 28 తేదీలో ఈకోర్టు ముద్ర, మా చేవ్రాలున్ను చేయబడ్డది.

హాజీర్దార్లు.

గుంటూరుమండల దేశపితైక బ్రాహ్మణేతరమునకు సభను గురించి యొకటియే వాయించునారు:—ఈసభ జరుపుటకుల కారణము తెనాలి తాలూకా, కొల్లూరునందు గుంటూరుమండల బ్రాహ్మణేతరమునకు సభ యనుపేర త్యాగరాయ శ్రీశ్రీ గారి యధ్యక్షతకింద గొందరు బ్రాహ్మణేతరులు చేసి యుండటము, నందు స్వరాజ్యమునకు తగవునియు, శక్తి వచ్చినదేదల బొందవచ్చుననియు, మున్నగు నసంగతి, అనాలోచిత ప్రసంగముల జరుపుటయు, తుదకట్టివేయగు తీర్మానముల నొనర్చుటయు, మున్నగునంశము లెల్లను చదువరుల కెల్ల రకు దెలిసియున్నవి. తదాని దేశపితైక లగు బ్రాహ్మణేతరసోదరులు వైసభజరుపుటకు నిశ్చయించి కొల్లూరులో జరిగినతీర్మానముల కిండించుటయు, అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయ సభయందును, అవసరజాతీయ సభయందును, గావింపబడిన తీర్మానముల నామోదించుటయు, మున్నగువిషయముల జర్పించుటకుగాను అక్టోబరుమాసమున ఓంగోలు తాలూకా, రుద్రవరమానందు జరుపుటకు వివిధ ప్రయత్నముల జేయుచున్నారము. సన్మానసంఘ మేర్పడినది. అందు పాణకా పట్టాభి రామారెడ్డిగారు (పోట్లపూడి-నెల్లూరు) అధ్యక్షులుగ నుండుటకు గోరబడిరి. వారు తప్పక నంగీకరించురనయే నమ్మిక. వారంగీకరించునది లేనిది ముందు తెలియజేసెదము. బ్రాహ్మణేతరసోదరులకెల్లర కుచిరిముగ భోజనాదిపాకర్యము లొనర్పబడున. కావున తత్సందర్భము లెల్లరు వివిధ విశేష సభను జయప్రదముగ నిర్వహింపజేయ బ్రార్థించుచున్నాము. సభ జరుగు లేదులు ముందు ప్రతికలందు తెలిపెదము. ఇట్టి గొందఱు తరుణమున భారతీయులు గావింపవలసిన విద్యుత్తధర్మమే నున అందరును ఏకాభిప్రాయములై స్వరాజ్యావశ్యకతను గూర్చి యాందోళనయు, నిరూపణయు జేయవలసిన తరుణమున కొందరు దురభిప్రాయములై వర్తించుట శ్రేయోదాయకము గాదు. అట్టివో దక్షిణహిందూ బ్రాహ్మణేతరసంఘమునకు నాయకుడనని జెప్పవలె తానే యందరియభిప్రాయముల కేంద్రీకరించి యక్కడలేదనుచున్నానని చాటు పట్టి త్యాగరాయ నెట్టిగారి వంటి వారి యభిప్రాయములనున్న టిని విమర్శించ దేశపితైకలగు తత్సంఘసోదరులు కృషి జేయుట సమచితమును, న్యాయము. నునై యున్నదని తెలియజేయుటకు సంతసించుచున్నాను. ఇందనేక ముఖ్యతీర్మానములును, చర్చలును జరుగును. కావున తప్పక విశేష బ్రార్థితులు.

గత నెల 21-వ తేదీన నర్నాపురం ప్రజాసంఘపు సమావేశము జరిగెను. నర్నాపురం, రాజోలు తాలూకా ప్రజల సౌకర్యము నిమిత్తము, అమలాపురములో పనిచేయుచున్న రాజోలు మునసిబాబునకు, రాజోలుకు కర్మలో మార్పులనీసదనియు నర్నాపురం, భీమవరం, తణుకు తాలూకాల, ప్రజల యుపయోగమునిమిత్తము 1919 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల లగాయతు, ఒక గబుకోర్టును స్థిరముగా నర్నాపురంలో పెట్టవలసివనియు హైకోర్టువారిని సభవారు కోరిరి. ప్రస్తుతము గోదావరి జిల్లాలో నన్ను అమలాపురం రాజోలు తాలూకాలను కృష్ణా జిల్లాలో నన్ను నర్నాపురం, భీమవరం, తణుకు తాలూకాలను, యెలూరు యెగ్గుగూడెం తాలూకాలలోని కొన్ని ఫిర్కాలను కలిపి యిప్పుడు చేయవలెయున్న కృష్ణా జిల్లా విభజనకు మారుగా నొక జిల్లాగా జేసి నర్నాపురం క్రొత్త జిల్లాకు ముఖ్యస్థానముగా చేయవలసినదని సభవారు కోరిరి. బ్రాహ్మణుల ఆఫ్ ప్రావీణ్ అప్రయొక్త (1882 సంవత్సరం 4-వ ఆక్టు), 59, 123 క్లెక్సు నులలోనున్న “అధమపక్షము ఇద్దరు సాక్షులచేతనైన సాక్షి వ్రాలు కాకలెను” అనుమాటలను, తీసివేయవలసిన దని, ఇండియా గవర్నమెంటువారిని సభవారు కోరిరి. వస్త్రములు, తినుబండారములు వస్త్రాలు వస్త్రముల హెచ్చుధరలకు అమ్ముచున్నందున, ప్రజలకు కల్లుబాధలను తొలగించుటకు ధరలను నిర్ణయించి యితర దేశములకు ప్రత్తిరవాణా అప్రజేసి, గ్రామములలోని నేతగాండ్రకు పని యిచ్చి, బీదలకు చపకధరలకు, వస్త్రములు అమ్మించవలసినదని సభవారు గవర్నమెంటువారిని కోరిరి. ఫోర్టు నెంటు జార్జి గజట్టులో, ప్రచురింపబడిన, నీటిపన్ను కృషి చేయు విషయ మయిన 18-7-18 తేదీగల ప్రకటనను, మరల రీ నెటిలు మెంటు అగువరకు, అమలులో పెట్టుటకు నిలుపు చేయవలయును. బొంబాయి స్పెషల కాంగ్రెసు సభవారు, ఇండియా మంత్రి గారు చేయవలెయున్న, సంస్కరణల విషయమయి చేసిన తీర్మానములను ఈసభవారు అంగీకరించుచు, ఇండియాకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ఇచ్చుటకు కాలమును నిర్ణయింపు దని యిండియా గవర్నమెంటువారిని పార్లమెంటువారిని సభ

వారు కోరిరి. గ్రామాధికారుల తక్కువను తనిఖీచేసినప్పటికి, రివిన్యూ డిపార్టుమెంటులో క్రింది అధికారులు, వ్రాయు రిమాన్సులను, తెనుగున వ్రాయుటకు సుత్తువు చేయవలసిన దని, కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరువారిని సభవారు కోరిరి.

విలేజులు లొకటియే వ్రాయుచున్నార:—గంజాంపం డలమందున్న బాతువ గ్రామములోగల పంచము బోర్డుపాత కాల ప్రభువు సంచత్సర బహుమతులసభ సెప్టెంబరు 28 తేదీ కేసివారము సాయంకాలము 4 గంటల సోంపేట మిడిల్ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులకు జయంతి వేంకట జగన్నాథ గా వు సంతకులు వి. ఏ గారి యాధిపత్యమున బోర్డుపాతకాల భవమున అతిథింప జయప్రదముగ జరిగెను. పంచముబాబుర జనవీ జనకులు చాలమంది సభకు విచ్చేసిరి. సోంపేటనుండి కొంత మంది ప్రత్యేకముగ ఆహ్వానింపబడిరి. ఇరువుర పంచముబాబుల డైరెక్టర్లతో సభ ప్రారంభ మాయెను. ఉపాధ్యాయుడు పాతకాల వృత్తాంతము జదివెను. అందు పాతకాల గత సంచత్సరం సెప్టెంబరు నెల 1 తేదీ సోంభాట్ల వేంకయ్యపంతులుగారి పట్టుదల ప్రోత్సాహమువైసి బరంపురం తాలూకాబోర్డువారి చే స్థాపింపబడినదనియు 28 గురు బాలబాలికలు విద్యనభ్యసించుచున్నారనియు తిత్తి బలరామయ్యగారి ప్రోత్సాహము చే బహుమతులసభ సేర్పరచి గ్రామస్థులకద్ద ధనము వసూలు జేసి యిరువది ముగ్గురు బాలబాలికలకు చొక్కాలను బహుమతి జేయగలిగితిమనియు పాతకాలాభివృద్ధికి శ్రీ కృష్ణ దేవరాయ గ్రంథాలయమువారు సహాయభూతులై యున్నారనియు నుడివెను. పిమ్మట బాలబాలురు, రాజధర్మ కీర్తములు, విద్యాలాభములు, పంచముల విన్నపము, పాతకాలను గూర్చి గ్రామస్థులొసగిన ధన సహాయమును గూర్చియు చక్కనిసంభాషణలను జేసి సభాసదులకు ఆశ్చర్యనిమగ్నులగు జేరిరి. నిమ్మ బాతుధర్మగూర్చి మానేపల్లి రామయ్య పంతులుగారు యింపుగాజదివిరి. పంచముల దుష్టినినిగూర్చి మల్లాది సాంబయ్య పంతులు, కమ్మమ్మ కలత్తురు రొట్ల వేంకటరెడ్డి వాయుడుగార్లు చక్కగా నుపన్యసించిరి. గత వసంబరులో తెనాడలో జరిగిన పంచమునకు సభకు అధ్యక్షులగు భాగిరెడ్డివర్మగారు యిచ్చిన యుపన్యాసము తిత్తి బలరామయ్యగారు చదివిరి. సభాసదులు శ్రద్ధతో ఆ యుపన్యాసము విని కడుసంతసించిరి. సభాధ్యక్షులు చొక్కాలు మికాయిని బాబురకు పంచివెట్టిరి. పిమ్మట సభాధ్యక్షులు తమ అంత్యోపన్యాసమున పంచముల పూర్వస్థితిని గూర్చి ముచ్చటించి ప్రస్తుతము మనము వారిని నిరాదరణగ జూచుటచే అన్యమతాలంబులై స్వమతమందు ఆత్మగౌరవము సంపూర్ణవృద్ధికి వెక్కిరింపకుటయులండుటచే నిరాశజెంది రనియు అవి జక్కపర్చుటకై మనము శ్రద్ధ బూననియెడల హిందూసంఘము క్రమేపీ షీజించుననియును నుడివి, ఆర్యబ్రహ్మ దివ్యజ్ఞావాది సమాజములవారు బనిజేయుచున్నారనియు జెప్పి పంచముపాతకాలవారు జేయువనలను గూర్చి క్లాఫించుచు, బీదబాబురకు వస్త్రములొసగిన గ్రామస్థుల నభినందించుచు, విద్యాలాభములగూర్చి దృష్టాంతములతోగూడ సమాజ ఆనంద భాగ్యరక్షితో గంభీరోపన్యాసము జేసిరి.

గంజాము జిల్లా వరసన్న పేటనుండి సెప్టెంబరు 29 తేదీన ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నార:— నేటిసాయంకాలము శ్రీకాకుళం గురు కలెక్టరు వెల్లు దొరగారును, వరసన్న పేట డి. తహశీలుదారు గారును ధరలు తగ్గించుటకు సభను జరిపిరి. ప్రస్తుతము బియ్యము, బట్టలు, కిరసనూనె ఎక్కువ ధరలు కలిగి యుండుటవల్ల దేశమునందు అల్లరులు జరుగుచున్నవనియు, వానిధరలు తగ్గవలయు ననియు గురు కలెక్టరుగారు చెప్పి, బియ్యము చౌకగ నమ్మువిషయము చర్చకువెచ్చిరి. జిల్లాకలెక్టరువారు రు 1 కి 8 శేరులు బియ్యము అమ్మునటుల బరంపురములో నేర్పాటుచేసినందున నిక్కడ గూడ నటుల నమ్ముచునని. జేవాంతులు తరపున కా. శరభయ్యగారు 9 శేరులు అమ్మించుమని గోరవలెనని 9 శేరులు అమ్ముచునని. తుద తేలక వినుగుజెండ్లి కలెక్టరుగారు లేచి వెల్లిరి. ఎగువతుల నాపు చేయవలయు సబు కలెక్టరువారు రిపోర్టు చేసినటుల వినుచున్నాము. జిల్లా కలెక్టరుగారు జిల్లానుండి బియ్యము ఎగుమతి చేయగూడదని యిదివరకే ప్రాసీడింగు చేసినారు. ఇక్కడ ధరలు హెచ్చుటకు కారణము ఇతర స్థలములకు విశేష ఎగుమతియగుటయు, గత సం॥ రము కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలో పంట నష్ట మగుటవలన ఆ జిల్లాలనుండి యితరస్థలములకు సరకు వెళ్లుటకు లేకుండుటయు నని దొచుచున్నది. ప్రస్తుత మిక్కడ 7½-7¾ శేరులు చొ॥ బియ్యము అమ్ముచున్నది. ఇక్కడ నుండి రవాణాయగుచున్న బియ్యము 7 తో 6¾ శేరులు

యితర చోటులలో నమ్మువలసి యుండెను. అటుగాక ఇంకను ప్రేయముగ నమ్ముటవలన సంతోభమునకు అవకాశము కలిగినది. వాగముల సుపర రా ధారాశ్రము తనందున, బియ్యము రవాణాకు పూర్వమునకుంపై అధిక రైత్యుచ్చార్జి యిచ్చుటకు దోడు రు 1 రు 1.0.0, రు 1-8-0 చొ॥ వస్త్రము ఖర్చు పెట్టవలసి బచ్చివలెనను ధర అక్రమముగ పెంచువలసినచ్చిరి. గత సం॥రము మా తాలూకా పండినది. 3 నెలల క్రిందట కాలబహుమతులలో సత్తికపుధాన్యము విశేషముగ పండినది, చొస్తల, గంజెలు, విశేషముగ పండినవి. దసరాకు పండవలసిన చులకనధాన్యపుపంట సిద్ధముగ నున్నది. బరువుధాన్యపు పంట పండు నని యాశగలదు. పాలకపుజనులకు చూలినాది గలిగియున్నది. కలవుబాధ లేదు. తాలూకాలో ధాన్యము విశేషముగలవు. పట్టములలోననుచు ఏకొద్దిమందికో దక్క, పల్లెలవారికి బియ్యము కొనుక్కొను అవసరములేదు. గంజాంకు అత్రియున్న ఒరిస్సా గ్రామములలో ధాన్యము విశేషముగ లభియియు, వాగములు లేనందున ధారాశ్రముకు ఎగుమతికి అవకాశము లేదనియు వినుచున్నాము. ఎగుమతి దిగుమతులు పూర్వమునలే ధారాశ్రముగ జరుగునటుల జేసిచొ, అవసర మగు దండుగలుతగ్గి కావలసిన స్థలములకు సరకు విశేషముగ పోయి ధరలు తగ్గును. నిరోధమువలన ప్రయోజనముండునని తోచదు.

గొ॥ శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు:—30-9-18 తేదీ సాయం త్రము లాహోరులో బ్రాహ్మమందిరమున బారిష్టరు డాక్టరు గోకుల్చంద్రు నరాంగుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో శాస్త్రి గారు సంస్కరణనివేదికమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. పంజాబువారు అన్యతరములో జరిగిన సభలో తమభాషము నిదివరకే తెలిపిరి అధ్యక్షుడు నుడివెను. శాస్త్రి గారిని చాల ప్రశంసించెను. “కాననసభలు కేవలము ప్రజాసభలుగ నే యుండవలెను. అన్యతరము (వక్త) గూడ నిశ్శాసనముగ నుండవలెను. ప్రజల హక్కులను కాపాడుట కిదియు లగు ఏర్పాటు లుండవలె. అధికారిల సంబంధ మేమియు నుండ గూడదు. 4/5 వంతు వారు అనధికారులుగ నుండవలెను. నాగ రక్షితయందు వెనకబడిన సంఘములకు ప్రతినిధులుగా కొద్ది మందిని మాత్రము నియమింపదగును. ప్రజాప్రతినిధులు పరిపాలనా విధానము నభ్యసించుచుండగా నిరంకుశాధికారులు అధికారపరిత్యాగము నభ్యసించుచుండవలెను. నియోజకుల సంఖ్య హెచ్చుగానుండుటయు ప్రజాపాలితకాళి లభికముగ నుండునట్లును ప్రజలు చూడవలెనని” శాస్త్రి గారు నుడివిరి. రాయి నరేంద్రనాథ గారు వందనములను తెలిపిరి. పిమ్మట విందుజరిగినది. నేను మొదట నిరంకుశాధికారిని. ఇప్పుడు శాస్త్రి గారింటి మితవాదులలో చేరితినిగాని శాస్త్రి గారికంటెను గూడ నేను హెచ్చుమితవాదిని నరేంద్రనాథగారిని “మొదట గోక్షేగారు నన్ను తివాదియిరి. పిమ్మట సంపూర్ణ మితవాదిని కొందరనిరి. నిరుడు నన్ను ధూచునిరంకుకుడనిరి. భారతీయుల కందాకిని సమానాహార పద్ధతి ఏర్పడవలెను. శాఖా పదార్థములతో చేయబడి నేతితో చేయించబడిన పదార్థము లనుకూలముగా నుండగలవని” శాస్త్రి గారినిరి.

బెంగుళూరు
బిల్లా జడ్డీకోర్టులో
1911-12 సం॥ కంపెనీ మిసిలేనియన్ కేసు నెం 22.
గులూరు ధర్మచర్యయకంపెనీ లిమిటెడ్డు విషయమును గురించినది.
1 సంజాండపు } ప్రభుత్వమువారిచే నియమితులైన
2 ముద్దపు } లిక్విడేటర్లు.
3 రాసుపు }
4 సుబ్బాగావు }
వైకేసు 1918 సం॥ అక్టోబరు 8-వ తేదీన హిరింగు కాబడును. వైకంపెనీలో తమభాగములను తీసికొనని భాగస్వాములుగాని, వై లిక్విడేటర్లు చే తయారుచేయబడిన లెక్కలకు అభ్యంతరము పెట్టువారుగాని, అదినమున మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు బెంగుళూరుకోర్టులో హాజరయి తమ అభ్యంతరములను తెలియజేయవలయును. అట్లుచేయనివో లిక్విడేటర్లు లెక్కలన్నియు అంగీకరింపబడి కంపెనీ పూర్తిగా నిలిచిపోయినదని ప్రకటించబడును.
1918 సం॥ అక్టోబరు నెల 21 వ తేదీన యాకోర్టువారి ముద్రయును చూచే వ్రాలున్న చేయబడినది.
(1332) జిల్లా జడ్జి

ప్రజాభిప్రాయములు.

విలేఖకులకు సూచన

దైవభక్తి: మాంటెస్క్యూ-మన్యుఫర్డ్ సంస్కరణల ఫిలి; భారతీయాలకు ముఖ్య కర్తవ్యము; ప్రకటింపలేనందునకు చింతిల్లుచున్నాము. — సంపాదకుడు

ప్రత్యేక కృష్ణాజిల్లా రైతుల మహాజనసభ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుడు :

అయ్యో, ప్రత్యేక కృష్ణాజిల్లా రైతుల మహాజనసభ 18-వ తేదీ ఆదివారమున 11 గంటలకు గన్నవరం తాలూకా వుయ్యూరు గ్రామమున మహాజనసభను గాన జిల్లాలోని రైతులందరు తప్పక దనుచేసి యాదిగువయంకములకు వారల మనోశిశ్మయలను నెల్లడిమడ బ్రాధితులు. ఆధ్యక్షుని పేరు ముందు ప్రకటింపబడును.

మద్రాసు గవర్నమెంటువారు 18-7-18 తేదీన భార్యలెంటు జార్జి గజటెనందు ప్రకటన జరిపిన నీటితీరవ జాన్తిచేయుటకు గురించి రైతుల సమ్మతిని తెలుపుటకు గురించు కార్యదర్శులకు యొక్కమని నోచు ఇతర సంగతులను గురించు సభయందు చర్చింపబడును. ఆ రోజుననే కృష్ణాజిల్లా రైతుల సంఘప్రధమసభయు జరుపబడును. స్టాండింగు కమిటీ మొదలగునవి యేర్పాటు చేయబడును. వివిధ తాలూకా గామీయాలలో నుండి విరివిగా రైతుసోదరులు దయచేయుటకు మిక్కిలి వేడుచున్నాము.

కానునూ వేంకటచలకతి.

గుత్తా వీరయ్య.

కవులవరం. కార్యదర్శులు, కృష్ణాజిల్లా రైతుల సంఘము

II

దేశీయ వ్యాయామక్రిడాసభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుడు :

అయ్యో, 1. దుర్గాష్టమ ఉదయము 6-30 గంటలు మొదలు 8-30 గంటల వరకు జాతీయగీతములు, నగరసంకీర్తన. సాయంకాలము రైల్వేస్టేషన్లకు జాతీయగీతములతోపాటి వీర విద్యార్థిప్రతినిధుల నెదురుకొనటం. 2. మహర్షి కుమి ఉదయము 8 గంటలు మొదలు 11 గంటల వరకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసము. అటుతరువాత సభాధ్యక్షుని యెన్నిక. ఆధ్యక్షుని ప్రసంగము. మధ్యాహ్నము 1 గంట మొదలు 3 గంటల వరకు విషయ నిర్ణయసభ. 3 గంటలు మొదలు 5 గంటల వరకు తీర్మానములు. 3 విజయదశమి ఉదయము 6-30 గంటలు మొదలు 10 గంటల వరకు పోటా పోటీ చెడుగుడలులు. మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు 3 గంటల వరకు విద్యార్థుల జాతీయ యోగ వ్యాయామ శాస్త్ర వాదనవాదములు. 3 గంటలు మొదలు 5 గంటల వరకు పోటా పోటీ ముగింపు. టాటలు. 5-30 గంటలకు ఛాయాపటము తీయుట, 6-30 గంటలు మొదలు 8 గంటల వరకు ఊరేగింపులుత్సవము. ఈ సభకు క్రియత ఉత్సవలారి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు, బి. ఏ. ఆధ్యక్షులు.

దొడ్డ వేంకట్రామరెడ్డి,

కావలి.

బులుసు రామతోగ రావు.

నెల్లూరిలోని వేంకటగిరిరాజ విద్యాలయ వనతిగృహమును గురించి ఒక రిట్టు వ్రాయుచున్నాను:—ఈ వనతి గృహము పూర్వముండినదిగాని, ప్రకృతమేలకో దానిం దీని వైచిరి. ఈ విద్యాలయమున వేయింటికివైన విద్యార్థులున్నారు. అందు దాదాపు వంద చుది పూటకూలి యిండ్లలో నున్నారు. వీరికష్టములు అనుభవకేతవ్యములు. అనిర్వచనీయములు. మానవజాతి 9 రూపాలలోదీసికొందురు. రెండు పూటలు భోజనము. ఆ భోజనమైనను సత్వోమాత ప్రసమై యుండును. ఇట్టి స్థితియందు పూటకూటియిండ్ల నివసించు విద్యార్థుల తిరువదియైనది వనతిగృహమున సత్వరముగ స్థాపించవలసినదని వినతిప్రశ్నము మొకదానిని తత్పరకాలా కార్యదర్శిగారికి పంపుకొనిరి గాని, వారు యింజనీయరునాడు తోడు రాగా, నింటికికై వెదుకని గతనియరుముగ నిర్మితమగు గృహము వారికి దొరకలేదట. విద్యార్థులు భోజనమైనను వెట్టింపుడు. కొట్లలేవన్న మాట. అని చెప్పికొనిరిగాని ఆరణ్య రోద సగ బరిణమించెను. విద్యాలయ కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యు లనుచేయుచున్నారో తెలియదు. విద్యార్థుల బాముల బాపని నిర్వాహకత్వమేలే?

ఆంధ్రకవుల అపరాధము.

సెప్టెంబరు 24-వ తేదీ మంగళవారము నాడు గంజాము జిల్లా పట్టాకిమిడి కాలేజీలో విద్యార్థుల ఆంధ్రవిద్యార్థివర్గనీ సమాజము పారసంది గానుకాశ్రిగారి యాధిపత్యము క్రింద సమావేశమైనది. కలహాధారులు రామకృష్ణకవులు రచించిన “ఆంధ్రకవుల యపరాధము” అను పద్యముల గూర్చి ఆనాడు చర్చ జరిగినది. బంకెపల్లి మల్లయశాస్త్రిగారు (కాలేజీలో ప్రధానపండితులును, కావ్యశీర్షకులును) రామకృష్ణకవులు రచించిన పద్యములు చదివి ఏయే పుక్కిటి పురాణకథల ననుసరించి ఏయే అభిప్రాయములను వ్యక్తపరచుచు కవులు ఆపద్యములను వ్రాసియుండునో విశదపరచిరి.

పిమ్మట కాలేజీలో సహానుభవీతులుగా ఉన్న పా సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు చెప్పిన దేమనగా “విమర్శకులు, కవులలోపముల నెన్నవచ్చును. లాక్షణికులు ఆలంకారికులు కాళిదాసాది సహాకవుల లోపములవైసగు చూపింతురు గాని వారు చూపించిన తప్పులు రామకృష్ణకవులు చూపించిన “యపరాధముల” కంటెటి కావు. అట్టి విమర్శ రామకృష్ణకవులు చేసినవారు కాదు గనుక వీరు విమర్శకుల అభి కారము వహించలేదు. ఈపద్యములు వ్రాయుటలో వీరి యభిప్రాయ మేమైయుండునో వీరు చూపించిన “యపరాధముల” బట్టియే స్పష్టమగుచున్నది. ఇందు కొన్ని పుక్కిటిపురాణ కథలను ఆసరించి చెప్పినపద్యములు తక్కినవాలో వ్యాజనింద కనబడుచున్నది. తమ కవిత్యచతుర్తారము చూపించుచు హాస్యమునకై చెప్పినవిగాని ఆంధ్రకవులయెడల తమకు గౌరవములేమి చూపించునవికావు. ఇంతకు “న్నయాడలపట్ల మాకన్నఁ గూర్చిగలుగువాఁలు తేమ జగన్మునందు” అని పద్యము వ్రాయజ్ఞప్రాయమును స్పష్టపరచుచున్నది.” అని క్రిందితీర్మానము ఉపపాదించిరి.

“యథార్థములైనను గావునను పుక్కిటిపురాణకథల ననుసరించి కవులు తమ చతుర్తారము చూపించుచు పద్యములు చెప్పయండుట నేటికరకు జనసమ్మతమై యుండుట చేతను, “ఆంధ్రకవుల యపరాధము” అని రామకృష్ణకవులు చెప్పినపద్యములలో కొన్ని ఇట్టికేసకము తక్కినవి వ్యాజనిందలు గలవి గనుకను “పూర్వకవి రాజులకు నిదిభూషణంబో! దూషణమెయినకొనఁడు మీతోఁచినట్ల! నన్నయాడలపట్ల మాకన్నఁ గూర్చి గలుగువారలైతరు జగన్మునందు” అని కవులు చెప్పికొనియుండుటచేతను వారి పద్యములు హాస్యరస భూయిష్టములును చతుర్తారభూయిష్టములును గాని నింకా భూయిష్టములు గావని సభవారి యభిప్రాయము.

పిమ్మట రావుసాహెబు గిడుగు వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారు ఇట్లు చెప్పిరి:

ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నరాని సంచిత వచ్చినవెంటనే రామకృష్ణకవులు వ్రాసిన పద్యములు చూచినాను. అవి చదివి నవ్వుడు నాకు ఆనవ్యతేప్తులేను. మిక్కిలి ఆనందము కలుగలేదు. భావకు రచనకు సంబంధించినలోపములు కొన్ని తక్కిన వ్రాతలలో వలెనే అక్కడక్కడ కనబడి వానిలో హాస్యము చతుర్తారము ఉన్నట్లు తోచినది. నేర్పులో లోప మున్నదంటే ఒప్పుకోవచ్చును గాని వారు యథార్థముగా ఆంధ్రకవులను చూపించినారని చెప్పలేను. రసజ్ఞులు హాస్యమునకు కోపము తెచ్చుకొనుట నుంచిరి కాదు.” అని తీర్మానమును బలపరచిరి.

తర్వాత పార్సంధి రామశాస్త్రిగారిట్లనిరి. “రామకృష్ణకవుల యభిప్రాయమేమో స్పష్టముగా తెలియదు. ఎట్లనుకుంటున్నాను వీలున్నది. తమ యభిప్రాయము వారు ప్రకటించిన బాగుగా నుండును. హాస్యమునకై నను చెప్పియుండవచ్చును. వ్యాజనిందలు గల స్లోకములు పద్యములు ఇతరకే ఉన్నవి (కొన్ని చదివిరి) గాని వానిలోగల చతుర్తారమునంటి చతుర్తారము రా. కృ. కవుల పద్యములలో తను, ఏట్లున్నను ఈ కవులను చూపింప బనిలేను.”

పిమ్మట గిడుగు వేంకట సీతాపతిగారు తీర్మానమును మరల చదివి బలపరచిరి. సభ్యులందఱును తీర్మానమును ఆమోదించిరి. — ఒక విలేఖకుడు.

గుంటూరుజిల్లా డి.ఎం.తాలూకా, సంతిమాతలపాడు కుందోక పారిశ్రామిక సభ సెప్టెంబరు 24, 25, 26 వ తేదీలందు జరుపబడినది. జిల్లాసంఘ సంచార కార్యదర్శి కోన వేంకట రాయశర్మగారు “గ్రామసంఘములు” “రాజకీయసంస్కరణములు” “గామీసంఘములు” అను విషయముల గూర్చి కమ సగా ప్రతినిధులను నవన్యసించిరి.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదమండలి

కార్యదర్శి నోరి రామ శాస్త్రి గారి రిట్టు వ్రాయుచున్నాడు :

బెజవాడలోని ఈ మండలి ప్రథమ సమావేశము 22-9-18 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు రామమోన పుస్తక బాండాగారమున వైద్యరత్న సండిత. డి. గోపాలాచార్యుల వారి యాధిపత్యముక్రింద జరిగినది.

మామమకొండ, మాజిపీడు, తెనాలి, యామని, మొలూరు, మొదలయిన స్థలములనుండి సభ్యులు వచ్చిరి. కొందరు వారి అభిప్రాయములను లేఖల పూర్వకముగ నంపిరి. క్రిందితీర్మానము సభయందు జరిగినది: కాకినాడయందు జరుగబోవు ద్వితీయ యాంధ్రాయుర్వేదవైద్యసమ్మేళనమున కధ్యక్షులుగ నుండదగిన మహానీయుల నామముల నై దింటిని బహుజనాభిప్రాయముతో నిర్ణయించి కాకినాడ స్వాగతసమితివారికి తెలియచేయడమైనది. కాకినాడయందుజరుగనున్న ద్వితీయాయాంధ్రాయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనమును డిల్లీలో జరుగబోవు అఖిలాయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనమున కవిరోధముగ ఆహ్వానసంఘము వారి అనుమతియు ననుసరించి వారు నిర్ణయించు తీరులను జరుపుటకు తీర్మానించడమైనది. క్రింది విషయములను గూర్చి కాకినాడ సమ్మేళనములో చర్చించుటకు ఈసంఘమువారు నూచించుచున్నారు. (I) ఆంధ్రదేశమున కుపయోగించు నటుల ఆయుర్వేదవైద్య గ్రంథములను పరిశోధించుట కొక ఉపసంఘమును స్థాపించుట. (II) ఒక ధులను సిద్ధపఱచుటను తూనిక మొదలగునాని నిర్ణయించుటకు పరిశోధక సంఘము నేర్పరచుట. (III) శ్రీ వైద్యరాండ్రను సిద్ధపరచుట.

కొమారభ్యర్థ్యమును గురించి ఆయుర్వేదీయ విషయముల తోను స్వానుభూతివిషయములతోను ప్రకృతకాలానుగుణముగ వ్రాయబడిన సంపూర్ణ వ్యాసమునకు ఏలూరు వైద్యసంఘము వారు స్వల్ప పతకము నిచ్చుటకు చేసినవ్యాసమున కీసంఘము వారు వందనముల నర్పించుచు ఆవ్యాసరచన కేర్పాట్లు చేయుటకు సన్మానసంఘమువారిని కోరుచున్నారు. ఆయుర్వేదీయ ప్రదర్శనయందు క్రింది నియమములను గవనించుటకు ఆహ్వాన సంఘమువారికి నూచించుచున్నాను. ఖనిజములను రసరత్న సముచ్చయమునందలి మహారాని అయిపూర్వ ననుసరించియును, కాష్ఠేయధులను వాగ్భటమునందు మదరాదిగణముల ననుసరించియు, నేర్పరచుట. వస్తునామముల వాంఛిసంస్కృత భావల స్పష్టముగ వ్రాయుట, ఇందలభ్య మగువానిని నూచించుచు ఆస్థానయందు పేరు వ్రాసి అలభ్యుని వ్రాయుట.

ఆంధ్రాయుర్వేదమండలిచిత్తునిబంధనలను తయారుచేయుట క్రిందినా రుపసంఘముగ నేర్పడి చిత్తు నిబంధనలను తయారు చేసి మహాసభవారి యెదుట పెట్టుటకు తీర్మానించడమైనది. ఉపసంఘ సభ్యులు 1 వైద్యరత్న సండిత. డి. గోపాలాచార్యులు గారు, 2 డాక్టర్. పి. లక్ష్మీపతిగారు, బి.ఎ.ఎస్.బి.సి.ఎం. 3 ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారు, 4 డాక్టర్, దంటు మహాపురానులు గారు. 5 ఎస్. వేంకటరమణాచార్యులు గారు, 6 ములుగు రామలింగశాస్త్రిగారు, 7 ప్రతివాది భయంకరం కృష్ణమాచార్యులుగారు. ఈ ఉపసంఘమునకు నోరి రామశాస్త్రిగారు, కార్యదర్శిగా నెన్నుకొనబడిరి. ప్రతినిధిరమందుకు పల్లెలయందును ఆశ్వీయుజ బి. త్రిమోదశి నాడువిధివేతుగ ధన్యంతరిపూజను సలిపి నాటిదినమున అచ్చటచ్చట వైద్యబృందము దృక్పథమును సంపాదించి (దిపాళి వనూలువలె) ఆయుర్వేద మహామండలి యొక్కయు ఆంధ్రాయుర్వేదమండలియొక్కయు పోషణకై ప్రయత్నముచేయుటకు తీర్మానించు చున్నారు.

శాస్త్రియ సమ్మేళనములలో మహాసభాసమావేశములో జరుగు కార్యక్రమములనుసరణముగ క్రింది విషయములను గూర్చి గావ్యవిద్యార్థులచే లేఖరూపముగ ఉపన్యాసముల నిర్పించుటకు ఏర్పాటు చేయుటకును అరథలకు ప్రత్యేక సభాధ్యక్షులను ఉపన్యాసకులను ముందుగ ఏర్పరచుటకును స్వాగతకాలిసభవారిని ఈ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

(1) Method of treatment (చికిత్సాపద్ధతి) [2] Method of Diagnosis (బుద్ధినిశ్చయము) వైద్యులకు తగునట్లు పరపతిసంఘములు ఏర్పరచుటకు గూర్చి చర్చించుట కొకతీర్మానమును ప్రజేత పెట్టుటకు సన్మానపంజమువారిని ఈ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

గతసెల 28 తేదీన పితుపాటి చిదంబర శాస్త్రిగారు వరంగలుపురయందు రావలింగేశ్వర దేవాలయములో ఆశుకవిత్వము అష్టవధానగా జయప్రథముగా నెఱవేర్చిరి.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty Street, George Town, MADRAS.